

San Juan

¹ Ja'a Dioshuung, je'e hajxy xyajnáhixóoyyám nebiä Dios jäya'ayhatiän. Jíyyám hánajty je'e mänaa hádaa yaabä naaxwiin yhawijy tiø'xta'aguiän. Jíyyám hánajty je'e møødä Dios; Diósäts je'e. ² Jim hánajty je'e møødä Dios mänaa hádaa yaabä naaxwiin yhawijy tiø'xta'aguiän. ³ Jaaya'ay jaduñ hädiuñ cøxiä. Nidiuhñ yhädiuñ. ⁴ Ja'a Dioshuung, yejpy ja'a jugyhajt je'e. Jaduñ mäwiin je'e nebiä cujajpä nebiä cudø'xpän. Xyajpädsøømäm hajxy hagoonstuum. ⁵ Coø jøøn yhajajy hagoonstuum, hoy jaduñ nhíxäm. Ja'a Dioshuung, jaduñ mäwínäts je'e nebiä jøønän coø xyaghíxäm neby hajxy hoy nwädíjtämät.

⁶ Mänitä Dios jäya'ay tu'ug quiejxy, ja'a xøhajpä Juan. ⁷ Paadiä Juan quiejxä, jaduñä Dioshuung ñägápxät, jaduñä jäya'ayhajxy nägøxiä miäbögtät. ⁸ Ja'a Juan, ca'a je'e Dyioshuungä. Nä'ä nägapxpä jaduñ quiejxä. ⁹ Tøø ja'a Dioshuung hánajty yaa miejtsnä hádaa yaabä naaxwiin. Je'e ja'a tøyhajt hajxy xmióoyyám nägøxiä maa hajxy yaa ndsánáayyám hádaa yaabä naaxwiin. Cøxiä xyajnáhixóoyyám.

¹⁰ Coø yaa miejch hádaa yaabä naaxwiin, cabä miädia'agy miäböjcxä, hoy hánajty cøxiä tøø jia hädiuñ. ¹¹ Jim je'e jia medsøøyy maa ja'a yhamdsoo cajptän, pero cab jim chojcä. ¹² Pero näje'ejaty hajxy chojcy. Pøn jaduñ tsojc, pøn ja'a miädia'agy

mäbøjcä, je'edsä cuhdujt hajxy mooyyä coo hajxy yhidät nebiä Dioshuungän. ¹³ Cab hajxy xyhuunghajtäm nebiä yaabä teedy hajxy xyhuunghajtäm. Pero coo hajxy nmäbøjcämät ja'a Dios ja'a miädia'agy, mänit hajxy jaduñ xyhuunghajtämät.

¹⁴ Ja'a Dioshuung, jäya'ayhajt je'e neby højts chaa njäya'ayhajtäm. Hädaa yaabä naaxwiin je'e chänaayy maa højtshajtäm. Tøø højts nhixy coo je'e miøjjä jiaančhä. Paady miøjjä jiaančhä coo je'e Dyioshuungä. Tiumby je'e ja'a mayhajt homiänaajä. Tømiädiaacp je'e homiänaajä. ¹⁵ Jaayá'ayädsä Juan jaduñ ñägäpax:

—Yø'øya'ayhöch hijty nnägäpxyp, yø'ø høxhaam tøø jiaac méchäbä. Høøch hijty jayøjp tøø nmech. Yø'ødsä møjcuhdujt nä'ägädä møød. Høøch, cábøchä cuhdujt jaduñ nmøødä neby yø'øya'ay miøødän. Jímiam yø'øya'ay hänajty coöch yaa nmiiñ ngahy.

¹⁶ Jaayá'ayäts ja'a mayhajt tuumb ja'a højtscøxphajtäm homiänaajä. ¹⁷ Dios ja'a Moisés ja'a cuhdujt jaduñ mooyy. Højts ja'a Moisés ja'a cuhdujt xmioodiägäjtsäm. Pero xchójcäm ja'a Dios hajxy møød xmiöoyyäm ja'a tøyhajt. Paadiä Jesucristo yaa quiejxä. ¹⁸ Ni pøn ja'a Dios quia'a hixyñä. Ja'a yHuung, je'e hajxy xyhawäänäm nebiä Dios jäya'ayhatiän. Jiaanč tehñ chojpy ja'a Dios ja'a Jesucristo. Tu'ughuunghajp ja'a Jesucristo.

¹⁹ Mänitä teedyhajxy näje'e jim quiejxä møødä levitashajxy maa Juangän. Ja'a levitashajxy, tsajtøjcueendähajpä hajxy hänajty tiuunghajpy. Jim

hajxy chohndaacy maa ja'a cajpt jaduñ xiøhatiän Jerusalén. Ja'a judíos wyiindsønhajxy jaduñ mäguejx. Paadiä teedyhajxy jaduñ quiejxä coo ja'a Juan hajxy ween nøcxy tiøyhajtmädoy pøn je'e. ²⁰ Coo ja'a Juan jaduñ miäyajtøøwa, yejc je'e ja'a tøyhajt. Caj yhöndaacy:

—Ca'a yhöøchä je'e ja'a Cristo, ja'a hajxy nhahjxämbä, ja'a Dios tøø wyiinguéxiäbä coo hajxy xyhanéhämät.

²¹ Mänitä jadähooc miäyajtøøwägumbä:

—Pøn miich. Nej, miich Elíashajpä ja'a mináambäjä.

Mänitä Juan yhadsooyy:

—Caj.

Mänitä miäyajtøøwägumbä:

—Nej, tøgä miich ja'a Diosmädia'agy jecy tøø mhuuc mäwädijpä.

Mänitä Juan yhadsoogumbä:

—Cábämäts.

²² Mänitä miäyajtøøwägumbä:

—Pøn miich. Højts ja'a tøyhajt móoyyác neby højts ja'a nwiindsøn häyaa nhawaandägájsät pøn miich.

²³ Mänitä Juan yhadsooyy:

—Høøch, nyajcapxøøbiøch ja'a Diosmädia'agy møc pactuum. Panøcx ja'a Diostu'u hajxy nebiä Isaías jecy miänaañän coo hajxy mbanøcxät. Diosmädia'agy ja'a Isaías jecy yajwa'x.

²⁴ Ja'a hajxy hänajty tøø quiexyíjábä maa ja'a Juangän, näje'e hajxy hänajty pianøcxä ja'a fariseos ja'a miädia'agy hajxy.

²⁵ Mänitä Juan miäyajtøøwa:

—Tii miich coo mnä'ä mäyajnäbejpä pø cá'adäm miich mGrístjä, pø cá'adäm miich ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy jecy tøø yajwá'xiäbä.

²⁶ Mänitä Juan yhadsooyy:

—Høøch, nøøháamhøch nmäyajnäbety. Pero ximä jäya'ay tu'ug majiäya'ayhagujc. Cahnä hajxy mhixyhatyñä. ²⁷ Jayøjphøch nmejch. Mänit yø'øya'ay høxhaam jiaac mejch. Møjcuhtujt yø'øya'ay miøød quejeech nmøødä.

²⁸ Jimä Juan hänäjty miäyajnäbety maa ja'a cajpt hänäjty xiøhatiän Betábara, ja'a Jordángpä møjnøøhaawiimbä jaduhñ maa ja'a xøø piädsømiän.

²⁹ Cujaboom ja'a Juan ja'a Jesús yhijxy. Jimä Jesús hänäjty miänacy maa ja'a Juan hänäjty tiäna'ayän. Mänitä Juan miänaañ:

—Huug hix hajxy, xii jäya'ay tu'ug miänacy. Yø'ø jaduhñ xøhajp ja'a Meeghuung ja'a Dios tøø quiéxiäbä. Yø'øds hajxy je'e xñähho'tu'udáañäm. Yø'øds hajxy je'e xyajnáhwa'ads xyajcuhta'adsáañäm ja'a nbojpa ngädieyhájtäm. ³⁰ Yø'øch hijty nnänøømby ja'a høxhaam tøø jiaac méchäbä. Høøch hijty jayøjp tøø nmech. Yø'øds je'e ja'a møjcuhtujt møød quejeech nmøødä. Jímiäm yø'øya'ay hänäjty mänaäch nmiñ nga'ayän. ³¹ Cábøch hijty nnajuø'y pøñ jaduhñ tunaamb nébiøch tøø nmädia'aguiän. Pero páadyhøch tøø nmech mäyajnäbejpä nøøhaam neby hajxy jaduhñ mnajuø'øwät pøñ je'e, mijts judíos.

³² Mänitä Juan miänáangumbä:

—Tøøchä Dioshespíritu nhixy coo jim tøø chooñ tsajpootyp. Mänítøch nhijxy coo hänäjty miänacy

nebiä palomän. Mänitä ñaaxcädaacy. Mänitä jim̄ yhöxtaacy yø'øya'ay quiuhduum. ³³ Cahnöch hänajty nnajuø'oy pøn̄ je'e. Pero jaayá'ayhöch tøø xquiéxiäbä mäyajnäbejpä nøøhaam, je'ečh jaduħñ xñämaayy: “Mhixaambiä Dioshespíritu maa je'e miänacø'øwa'añän. Jim̄ jaduħñ miähmø'øwa'añ maa tu'jäya'ay quiuhduumän. Jaayá'ayäts ja'a Dioshespíritu jaduħñ yegáannäp.” ³⁴ Tøøch njaančh hixy. Tøøch nnägapxy coo yø'øya'ay jiaančh Dioshuungä. Nyéjpiøch ja'a tøyhajt jaduħñ.

³⁵ Cujaboom ja'a Juan hänajty jim̄ tiänáaguiumbä møødä jiamiøød metscä. ³⁶ Jimä Jesús hänajty wiädijpä. Coo ja'a Juan ja'a Jesús miøjhee'py, mänitä Juan miänaañ:

—Yø'øds jaduħñ xøhajp ja'a Meeghuung ja'a Dios tøø quiéxiäbä.

³⁷ Coo ja'a Juan ja'a jiamiøødhajxy jaduħñ miädooyy, mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy nämetscä. ³⁸ Coo Jesús jiäwøøyy coo hänajty pianøxyii, mänitä wia'wiimbijty. Mänitä yhijxy coo hänajty nämetscä pianøxyii. Mänitä miänaañ:

—Tii hajxy mhøxtaaby.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Wiindsón̄, maa miičh tøø mmejtsta'agy.

³⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jam̄ huug hijxäm.

Mänit hajxy hoy jiaančh hixy maa Jesús hänajty tøø miejtsta'aguiän. Tøø hänajty miänacyxiøjøñä. Jim̄ hajxy miähmøøñä maa Jesúsän.

⁴⁰ Tu'ugä Juan ja'a jiamiøød hänajty xiøhaty Andrés, ja'a Simón Pedro piuhya'ay. Je'eds ja'a Jesús

hänajty tøø piadu'ubøcy møødä jiamiøød tu'ug.
⁴¹ Mänitiä Andrés ja'a piuhya'ay hoy piaady, ja'a xøhajpä Simón. Mänitä Simón ñämaayy:

—Tøø højts ja'a Mesías nbaady —je'e jaduhñ ñänøømby ja'a Cristo, ja'a Dios tøø wyiinguéxiäbä coo hajxy yaa xyhanéhmämät.

⁴² Mänitä Andrés ja'a Simón jim wioonøcxy maa ja'a Jesús hänajtiän. Coo ja'a Jesús ja'a Simón yhi-jxy, mänit miänaañ:

—Miičh, Simón miičh mxøhaty. Jonás miičh mdeedyhajpy. Pero Pedro mxøhataañnä —je'e jaduhñ ñänøømby tsa.

⁴³ Cujaboom ja'a Jesús hänajty ñøcxa'añ Galilea. Mänitä Felipe hoy piaady. Mänitä Felipe ñämaayy:

—Jámhøch quipxy møødwädjätäc. Høøchä nmädia'agy habøjcäc.

⁴⁴ Jimä Felipe hänajty chooñ maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida. Jim ja'a Andrés hänajty chohmbä møødä Pedro. ⁴⁵ Mänitä Felipe ja'a Natanael hoy piaady. Mänitä Natanael ñämaayy:

—Tøø højts jaaya'ay nbaady ja'a Moisés tøø ñägápxiäbä maa ja'a nocy piädø'quiän, ja'a Diosmädia'agymiäwädijpähajxy tøø ñägápxiäbä. Jesús jaduhñ xiøhaty. José yhuung je'eduhñ. Jim jaduhñ chooñ Nazaret.

⁴⁶ Mänitä Natanael miänaañ:

—Nazaretä. Cabä ndijy hoybäda'a jim Nazaret.

Mänitä Felipe yhadsooyy:

—Jam huug híxäm.

⁴⁷ Jimä Natanael ja'a Jesús hänajty ñämech. Coo Jesús ja'a Natanael yhi-jxy, mänitä Jesús miänaañ:

—Yø'ø judío xii miimbä, hamuumdu'joot ja'a Diosmädia'agy quiudiuñ. Ni mänaa quia'a hõhnda'agy.

48 Mänitä Natanael ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Maaçh miich tøø xyhixy cooçh miich jaduhñ tøø xyhøxcapy.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jiiby miich hänajty mdäna'ay piidspa'c. Cahnä Felipe hänajty xmiägapy.

49 Mänitä Natanael miänaañ:

—Wiindsõñ, Dios miich xyhuunghajp. Mhanehmby miich ja'a judíoshajxy.

50 Mänitä Jesús miänaañ:

—Páadyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcä cooçh jaduhñ nmänaañ cooçh miich jiiby tøø nhixy piidspa'c. Pero mhixaamby cooçh maas hoy-yagjuøøñäjatypä nyajcähxø'øga'añ.

51 Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Chaads mijts nnämä'awät, mhixaamby hajxy coo ja'a tsajpootyp yhawa'adsa'añ. Mhixaamby ja'a Diosmoonsä hajxy ja'a tsajpootypä coo hajxy chajpeda'añ coo hajxy ñaaçcäda'aga'añ maaçhä nwiinduumän, høøch ja'a Diosquexypä.

2

1 Cumaaxc ja'a pøc hu'ug hänajty jiada'añii maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Caná de Galilea. Jimä Jesús ja'a tiaj wioowä ² møødä Jesús møødä ji-amiøødhajxy. ³ Mänitä vino quiøjxy. Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a tiaj coog ja'a vino tøø quiøxy.

⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Maam, ca'a mhaaw mbäda'agy. Ca'a myiichä mgüeendä. Høøch nnajuøøby. Cahnä yhabaadyña cooçh nmayhajtúnät.

⁵ Mänitä Jesús ja'a tiaj miänaañ, ñämaayyá ja'a moonsähajxy:

—Naxy hajxy mdehm̄ miäbógät coo Jesús hajxy xmiägäp̄x xyhané'emät.

⁶ Jimä hamøj tsaanøøgow hänajty quiärumna'ay tädujcä. Tägø'øwaamb̄ jiīby tu'nøøgow mädaaxc-hii'xlitro o mägo'xlitro. Jue'e ja'a judíos hajxy hänajty wia'añ, cø'øbujnøøhidøhñdy. Jaduhñ hajxy hänajty quiuhdujthaty. ⁷ Mänitä Jesús miänaañ, ñämaayyá ja'a moonsähajxy:

—Cudemø'øw nøø hajxy nøøgowooty. Cøxy yaghuts hajxy.

Mänit hajxy jiaançh yaghujch. ⁸ Mänit Jesús miänáangumbä:

—Jee'ppädsø̄m nøø hajxy weeñtiä. Nøcx ja'a mwiindsø̄ñ hajxy mo'ow.

Mänit hajxy jaduhñ quiudiuuñ. ⁹ Tøø ja'a nøø hänajty wia'añguiojy vino. Jesús jaduhñ ya-jwa'añguioj. Mänitä moonsäwiindsø̄ñ ja'a vino quiøøchooyy. Mänit yhuucmajch. Cab hänajty ñajuø'øy maa ja'a vino tøø chooñ. Pero ñajuøøby ja'a moonsähajxy hänajty; hix̄, je'e ja'a nøø hajxy hänajty tøø jiee'ppädsø̄my. Mänitä moonsäwiindsø̄ñ ja'a jamiø'ød miøjyaax̄y. ¹⁰ Mänit ñämaayyá:

—Jayøjp̄ ja'a hovyino hajxy naxy ñä'ägädä temy. Coo ja'a woybä wichpähajxy hänajty com̄ tøø yhu'ugy, mänit hajxy hänajty jiaac tema'añ ja'a vino ca'a jaty hoybä. Pero miich, cahnä hovyino mdemyña.

11 Coo Jesús ja'a vino yajwa'añguiojy jim Caná de Galilea, hijxtahnd jaduhn yajcähxø'tsohn coo miøjjä coo jiaančhä. Coo Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduhn yhijsy coo Jesús ja'a vino yajwa'añguiojy, paadiä Jesús miädia'agy miäbøjcäxä.

12 Mänitä Jesúshajxy jiiby yhädaacy maa ja'a cajpt jaduhn xiøhatiän Capernaum, møødá tiaj, møødá piuhya'ayhajxy, møødá jiamiøødhajxy. Coo hajxy jiiby quiädaacy, mejtsxøø tägøøgxøø hajxy jiiby yhi-jty.

13 Jadáanäp ja'a pascuaxøø hänajty jim maa ja'a cajpt jaduhn xiøhatiän Jerusalén. Ja'a judíosahajxy hänajty jim yagjadáanäp. Mänit Jesús jim ñøcxy Jerusalén. 14 Coo jim quiio'ty, mänit jiiby tiøjtägøøyy maa ja'a tsajtøjc hamøjpän maa ja'a judíos ja'a Dios hajxy hänajty wyiingudsähgø'øyän. Jiiby ja'a wajtoo'pähajxy hänajty møødá meegtoo'pä møødá palomato'o'pä. Jaanä jiipiä xädø'øñguiuwijtspähajxy hänajty yhäñaabiä. 15 Coo Jesús jaduhn yhijsy, mänitä xaač wyidsø'cy. Mänitä ju'xt yhädiuun. Mänitä jäya'ayhajxy cøjx yhøxpäbo'oyii jiiby tsajtøgooty møødá waj møødá meeg cøxiä. Mänitä Jesús yajtsitø'cy ja'a xädø'øñguiuwijtspä mieexähajxy. Cøjx ja'a xiädø'øñhajxy yhøxxity. 16 Mänitä palomato'o'pähajxy ñämaayyä:

—¡Yajpädsøm yø'ø mbaloma hajxy! ¡Cábøch nDeedy ja'a tiøjc hajxy xwiáanät halaplaaz!

17 Mänitä jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacy coo jaduhn yhity cujaay: “Mjaanč tehñ cwieendhadáanäbøch hädaa miičh mdøjc

nägø'ø nädecypiä, hóyhøch hajxy cu xjia yajcuyagho'ogø'ow.”

¹⁸ Mänitä judíoshajxy miänaañ, ñämaayyä Jesús:

—Tii hijxtahnd højts xyajcähxø'ogáanäp hoy-yagjuøøñäjatypä pø mmøød miich cuhdujt jaduhñ coo yø'øya'ayhajxy tøø mgøxy høxpäbo'oy.

¹⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hädaa tsajtøjc hajxy myagjidät, pues cudägøøgxøøyyøch nyaghoyøødiägätsät.

²⁰ Mänitä judíoshajxy miänaañ:

—Cujuxychägui'xtädujcjumøjt hädaa tsajtøjc jecy miaayy y tägøøgxøøyyä miich myaghoyøødiägätsa'añ. Cab højts jaduhñ nmäbøcy.

²¹ Pero jue'e Jesús hänajty ñänøømby “ja'a tsajtøjc”, ja'a yhamdsoo ni'x ja'a yhamdsoo copc.

²² Coo Jesús hänajty cujecy tøø jiaanč juhypiøcy, mänitä jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacy nebiaty hänajty tøø miäna'añän. Mänitä Diosmädia'agy hajxy miäbøjnä møødä Jesús ja'a miädia'agy.

²³ Mänaa ja'a Jesús jim yhitiän Jerusalén ja'a pascuaxøøjooty, mänitä cu'ugä Jesús hajxy yhiixy coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'ogy. Mänitä Jesús ja'a miädia'agy miäbøjcäxä nämøj nämay. ²⁴ Pero cabä Jesús hänajty yajwiinhøøñ, je'eguiøxpä coo hänajty ñajuø'oy hamdsoohaamby coo ja'a cu'ughajxy hänajty hamuumdu'joot quia'a mäbøcy. ²⁵ Hiix, hamdsoohaambiä Jesús hänajty ñajuø'oy coo hajxy haxøøg nwiinmahñdyhajtäm nägøxiä. Cabä Jesús hänajty pøn miäyajtøy neby hajxy nwiinmahñdyhajtäm.

3

1-2 Coo maxiøø hänajty tøø yhijnä, mänitä copc-hajpä jim tu'ug miejch maa Jesúsän. Nämäy hajxy hänajty quiopc-haty maa judíoshajxiän. Nicodemo ja'a copc-hajpä hänajty xiøhaty. Pianócxäp ja'a fariseos miädia'agyhajxy hänajty. Tøø hänajty quioodsø'øý coo jim miejch maa Jesúsän. Mänit Jesús ñämaayyá:

—Wiindsón, nnajuøøby højts coo miichä Dios tøø xquiexy yajnähixøøbiä. Coo miichä Dios häxøpy xquia'a puhbety, caj miich hoy-yagjuøøñäjatypä häxøpy myajcähxø'øgy.

³ Mänit Jesús miänaañ:

—Chaads miich tehñ tiøyhajt nnämä'awät, coo mga'a miindägats mga'a cahdägátsät, cabä Dios xyhané'emät.

⁴ Mänit Nicodemo yajtøøyy:

—Pero neby jaduñ mmiindägats mgahdägátsät coo hänajty tøø mmäjaaná. Neby jiiby mdägøødiägátsät ja'a mdaj jioodooity coo jiiby jadähooc mmaaxhuunghádät.

⁵ Mänit Jesús yhadsooyy:

—Pues caj. Chaads miich tehñ tiøyhajt nnämä'awät, coo mga'a miindägats mga'a cahdägátsät nøøhaam møødä Dios yhEspírituhaam, cabä Dios xyhané'emät. ⁶ Coo tøø mmiñ tøø mga'ay nebiä maaxhuungän, Dios je'e xmiooyy ja'a mni'x ja'a mgopc møødä mjuøhñdy. Y jaduñ mäwíináts je'e, coo Dioshespíritu mbadu'ubógät, nebiä miindägach cahdägachpäñ mmähmø'øwät. ⁷ Ca'a myagjuø'øý cooch jaduñ nnäma'ay coo tsipcøxp mmiindägats mgahdägátsät. ⁸ Coo poj

jaduhñ xiämemy, cab hajxy nnajuøøyyäm maa myinø'øy maa ñøcxø'øy. Homiaajä poj xiämemy. Mmädówäp jaduhñ pero caj mhíxät. Jaduhñ mäwínäts ja'a Dios yhEspíritu coo xjioottägø'øw coo xquioptägø'øwät. Coo jaduhñ mmäbögät hamuumdu'joot, jaduhñ mjádät nebiä miindägach cahdägachpäñ —nømä Jesús miänaañ.

⁹ Mänitä Nicodemo yajtøøgumbä:

—Neby je'eduhñ mnänømy.

¹⁰ Mänit Jesús yhadsooyy:

—Yajñähixøøbiä miich mduunghajpy maa ja'a judíoshajxiän pero cáhnøch nmädia'agy xwyiinjuøøyyäbä. ¹¹ Chaads miich tehñ tiøyhajt nnámá'awät. Nmädiaacyy højts mädyiijaty højts nnajuøøby y nnägapxyp højts mädyiijaty højts tøø nhixy. Pero mijts, cab højts mijts nmädia'agy xñä'ägädä mæbøjcä. ¹² Tøø hajxy nja yajmøødmädia'agy tijaty yaa ja hijp hädaa yaabä naaxwiin, pero cab hajxy mmäbøcy. Hoorä, cooçh ja'a tsajpootypä hajxy nyajmøødmädiá'agät, ni je'e hajxy mga'a wiinjuø'øwät.

¹³ 'Ni pøn jim quia'a hoyñä tsajpootyp. Jagóoyyøch jim nidiuhñ ndsooñ, høøch ja'a Diosquexyypä. Páadyhøch ja'a tøyhajt nmøødä neby jim. ¹⁴ Ja'a Moisés, jimä tsahñdyhahädiuunnaxy yujpahy quepyquiøxp jim pactuum. Jaanä jadúhñhøch jäya'ay xyujpa'awaambä, høøch ja'a Diosquexyypä. ¹⁵ Pønjátyhøch nmädia'agy xmiäbøjcäp, cabä yháañämähajxy mänaa quiuhdägoyya'añ. Cøjxta'axiøø hajxy jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän —nømä Jesús miänaañ.

16 Xjiaančh tehṃ chojc xjiaančh tehṃ pia'häyóowäm ja'a Dios hajxy nägøxiä, mäduhñtiä hajxy yaa nhíjtäm hädaa yaabä naaxwiin; paadiä tiu'ughuung ñähdujcy. Coö ja'a mädia'agy hajxy hamuumdu'joot nmäbøjcämät ja'a Dioshuungcøxpä, cabä nháañämähajxy mänaa quiuhdägóoyyämät. Jaduhñ hajxy cøjxta'axiøø njugyhájtämät nebiä Dios jiuigyhatiän. 17 Paadiä Dios ja'a yHuung yaa tøø quiexy hädaa yaabä naaxwiin coö hajxy jaduhñ ween xñähho'túutäm. Cab hajxy jaduhñ xyajcumädowáañäm.

18 Pønjetiä Dios yHuung ja'a miädia'agy mäbøjcäxäp, cab hajxy je'e yajcumädowa'añii. Pønjaty ca'a mäbøjp, tøø Dios miäna'añ cooc hajxy yajcumädowa'añii, coögä Dios ja'a yHuung ja'a miädia'agy quia'a mäbøjcäxä. 19 Coö Dios yHuung yaa yhooyy hädaa yaabä naaxwiin, hagoostuum jäya'ayhajxy hñajty yhity. Paady hajxy hñajty yhity hagoostuum coö haxøøgwiinmahñdy hajxy hñajty tiuñ. Cabä Dios yHuung miädia'agy hñajty miäbøjcäxä. Jaduhñ mäwínäts je'e nebiä jøønän. Paady jaduhñ nebiä jøønän, jaduhñ jäya'ayhajxy piädsømät hagoostuum. Pønjaty hagoostuum mähmø'øwaamb, je'eds Dios ñänøømby coö hajxy yajcumädowa'añii. 20 Pønjaty haxøøgwiinmahñdy tuumb, cab hajxy chocy maa jiajjiän. Cähxø'øgaamb yhaxøøgwiinmahñdyhajxy je'e, paady hajxy quia'a pädsøma'añ jajtuum. 21 Pønjaty panøcxaamb ja'a tømiädia'agy, je'eds jaduhñ pädsømaamb jajtuum. Paady hajxy jaduhñ piädsøma'añ, jaduhñ quiähxø'øga'añ coö Dios hajxy tøyhajt jiaančh puhbedyii.

²² Mänitä Jesúshajxy jim̄ ñøcxy Judeanaaxooty møødä jiamiøødhajxy. Coø hajxy jim̄ miejch, mänit hajxy tiägøøyy mäyajnäbejpä. Maxiøø hajxy jim̄ yhiyty mäyajnäbejpä. ²³ Jaanä jimä Juanghajxy hänajty miäyajnäbejpä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Enón. Salim cajpt mäwiingón jaduhñ. Comä nøø hänajty jim̄. Mejtsp jäya'ayhajxy hänajty jim̄ näbejpä. ²⁴ Cahnä Juan hänajty chumyii.

²⁵ Mänitä Juan ja'a jiamiøødhajxy tiägøøyy mädiaacpä møødä judíoshajxy nämejtsc nädägøøg. Je'e hajxy hänajty miädiaacypy neby hajxy ñäbétät.

²⁶ Mänit Juan hoy ñäma'ayii:

—Wiindsón, xiiby yø'øya'ay miäyajnäbety, ja'a miich hijty jim̄ xmiøødhijpä ja'a Jordángpä møjnøøhawiimb, ja'a miich tøø mnägápxiäbä coø Dios tøø quieyx̄y. May jäya'ay tøø ñämech maa miäyajnäbetiän.

²⁷ Mänit Juan miänaañ:

—Coo ja'a Dios jaduhñ tøø miäna'añ, paadiä Jesús miädia'agy pianócxäxä nämay. ²⁸ Tøø hajxy mmädoy coöch nga'a Cristo. Jawyínhøch Dios xquiejxy. Páadyhøch jawyiin xquiejxy coöch mädia'agy nyajwá'xät yø'ø Jesúscøxpä. ²⁹ Coø ja'a pøc hu'ug maa jiadyii, ja'a jamiø'ød, je'eds ja'a jaxie'eb møød. Ja'a jamiø'ød ja'a miägu'ughajpä jii hijpä, xoonäacp je'eduhñ coø jamiø'ød quiäpxy. Jaanä xoondáacpøch høøchpä je'eguiøxpä coø Jesús miädia'agy pianócxäxä nämay. ³⁰ Tehñgahnä hajxy miayø'øwa'añ, ja'a Jesús miädia'agy hajxy panócxäbä. Pero pønjätyhøchä nmädia'agy xpi-anócxäp, haweenø'øwaamb hajxy je'e.

³¹ Xyhanéh̄mām hajxy je'e nāgøxiä, jaaya'ay jim̄ tsohm̄bä tsajpootyp. Yaayyā hajxy ndsänáayyām hädaa yaabä naaxwiin, y hädaa yaabä naaxwiimbä mädia'agy hajxy nmädiáacām. Pero jaaya'ay jim̄ tsohm̄bä tsajpootyp, ³² je'eduh̄n miädiaacyy nebiaty jim̄ tøø yhixy tøø miädoyyän tsajpootyp. Pero cabä miädia'agy miäbøjcäxä nämay. ³³ Pønjatia Jesús miädia'agy mäbøjcäp, je'eds tøyhajt yejp coo Dios tiømiädia'agy. ³⁴ Jaaya'ay Dios tøø quiéxiäbä, Diosmädia'agy je'eduh̄n miädiaacyy. Hamuumdu'joot Dios ja'a Jesús ja'a Diosheshpíritu miooyy nebiä Jesús jaduh̄n miädiaactägätsät. ³⁵ Choippy ja'a Dios ja'a yHuung; paadia cøxiä wiinä tøø yajcø'ødägø'øy. ³⁶ Pønä Dios yHuung ja'a miädia'agy mäbøjcäp, je'eds cøjxta'axiøø jugyhadaamb̄ nebiä Dios jiugyhatiän. Ja'a hajxy ca'a mäbøjpä, cab hajxy jaduh̄n jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän; yajcumädowáañäp hajxy je'e ja'a Diósäm.

4

¹⁻³ Coo Jesús miädoyhajty coogä fariseoshajxy hānajt y tøø miädoyhaty coogä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hānajt maas may yajmäbøcy y yajnäbety quejee Juan, mänit Jesús hajxy wyiimbijty Judea. Galilea hajxy ñøcxtägajch.

⁴ Jim̄ hajxy ñaxøøyy Samarianaaxooty. ⁵ Mänit hajxy jim̄ miehch maa ja'a cajpt hānajt xiøhatiän Sicar jim̄ Samarianaaxooty, mäwiingón̄ maa José ñādeedyñaaxān. Ja'a tieedy jaduh̄n jecy xøhajt Jacob. ⁶⁻⁸ Jim̄ä nøøjut mädyii José yajmämähmøøyyä coo Jacob yho'cy. Coo Jesús hajxy jim̄ miehch maa nøøjutän, tøø Jesús hānajt yhanuu'xø'øy. Mänit

Jesús yhøxtaacy nõøjutpa'a. Tøø hånajty quiujyx-iøøjø'øy. Månitå jiamioødhajxy ñøcxy cajptooty juuguiaabiå. Månitå to'oxiojc tu'ug quiådaacy nõøgoombå; Samaria hånajty chooñ. Månit Jesús to'oxiojc ñåmaayy:

—Høøchå nõø móoyyåc.

⁹ Månit Jesús ñåmaayyå:

—Tiiçh miich nõø coo xmiâyujwa'añ. Jue'e miich mdsooñ Judea. Høøch, yaaçh ndsooñ Samaria.

(Ix, cabå Judéabå jäya'ayhajxy hånajty mioødnijootpaadyii ja'a Samáriabå jäya'ayhajxy.)

¹⁰ Månit Jesús yhadsooyy:

—Coo häxøpy mnajuø'øy tii mayhajt Dios tiunaamby maa miichcøxpån y pønçh høøch cooçh ja'a nõø tøø nja yujwa'añ, månítóçh cu xmiâyujwaañ ja'a nõø ja'a ni mänaa ca'a tøøtspå.

¹¹ Månitå to'oxiojc yhadsooyy:

—Tsåguhñ, cøøc hädaa nõøjut. Caj miich tii mmøødå coo ja'a nõø myajwohmåbådsømat. Maa tyijy miich ja'a nõø mbåadåt, ja'a ni mänaa ca'a tøøtspå. ¹² Nejy, maas móçtåm miich cuhdujt mmøødå quejee Jacob cuhdujt jegyhajty mioødå, ja'a hajxy hijty nhaphajt ndeedyhåjtåm. Je'e hädaa nõøjut xyajmämåhmøøyyåm. Yaa jecy ñøøhuucy møødå yhuunghajxy møødå yhanimalhajxy.

¹³ Månit Jesús yhadsooyy:

—Coo hädaa nõø hajxy yhu'ugy, na-jxp tiødsø'øhajxy jaduñ. Månit hajxy tiødsø'øbåatågumbå cujaboom cumaaxc. ¹⁴ Høøch, nyéjpiøch ja'a nõø, ja'a ni mänaa ca'a tøøtspå. Coo hajxy yhú'ugåt, ni mänaa ja'a tødsø'ø hajxy

quia'a paattägájtšanät. Cøjxta'axiøø hajxy jaduhñ jiuğyhada'añ nebiä Dios jiuğyhatiän.

¹⁵ Cahnä to'oxiøjc ja'a mädia'agy hänäjty wyiin-juø'øyñä nebiä Jesús ja'a nøø ñägapxiän. Jue'e Jesús jaduhñ ñänøøm ja'a mayhajt ja'a Dios jaduhñ tiunaambymaa højtscøxpän. Mänit to'oxiøjc miänaañ:

—Høøchä nøø móoyyác nébiøch tødsø'ø xquia'a páatnät. Jaduhñhöch yaa miñ nga'a nøøwóhñnät.

¹⁶ Mänit Jesús miänaañ:

—Nøcx ja'a mnihyhap møjya'ax; mänit yaa mwoomínät.

¹⁷ Mänit to'oxiøjc yhadsooyy:

—Cábøch nnihyhap.

Mänit Jesús miänaañ:

—Tehm tiøyhajt miich jaduhñ mmäna'añ coo nihyhap mga'a møødä. ¹⁸ Mägøøxcä mnihyhap tøø mmøødtsäna'ay, y yø'ø ya'adiøjc xim mmøødpä, tøyhajt, ca'a myiichä mhamdsoo nihyhap yø'ø.

¹⁹ Mänit to'oxiøjc miänaañ:

—Tsäguhm, nyo'mädóobiøch jaduhñ coo miich ja'a Dioshespíritu mmøødä. ²⁰ Jim højts nhap ndeedy ja'a Dios hajxy hijty jecy wyiingudsähgø'øy maa yø'ø tunän. Pero mijts mänaamb coo hajxy jim nwiingudsähgøøyyämät jim Jerusalén.

²¹ Mänit Jesús yhadsooyy:

—Muuxy, mæbøjcägøch nmädia'agy. Habaadäännäp je'ejän coo mijts ja'a Diosteedy homiaajä mwiingudsähgø'øwaannä. Ca'a ñä'ä jiiyyä hajtiä mwiingudsähgø'øwa'añ maa yø'ø tunän ni jim Jerusalén. ²² Hoy Dios hajxy mja wiingudsähgø'øy, cab hajxy mhixiä. Højts, nhixy højts ja'a Dios. Jaduhñ ja'a

Diosmädia'agy miäna'añ coo ja'a judíos jäya'ay tu'ug yajnahwa'ads yajcuhwa'adsa'añ. ²³ Põn ja'a Dios tehñ tiøyhajt wiingudsähgøøñäp, je'eds hamuumdu'joot wiingudsähgøøby. Jadúhñäts ja'a Dios chocy coo wyiingudsähgø'owøød hamuumdu'joot. ²⁴ Jaduhñä Dios nebiä poj nebiä täxa'ajän. Tsipcøxp hit ja'a Dios hajxy nwiingudsähgøøyyämät.

²⁵ Mänit to'oxiøjc miänaañ:

—Ja'a Cristo, ja'a Dios quiexaambiä, je'e højts nhahíxäm. Coo je'e quiäda'aga'añ, mänit højts je'e cøxiä xyhawaañäm.

²⁶ Mänit Jesús miänaañ:

—Høøchäts je'e ja'a Cristo.

²⁷ Mänit Jesús jiamiøødhajxy miehch. Coo hajxy yhijxy coo Jesús ja'a to'oxiøjc hänäjty miøødmädia'agy, yagjuøøyy hajxy jaduhñ. Pero cab hajxy yajtøøyy tiiguiøxpä Jesús ja'a to'oxiøjc hänäjty coo miøødmädia'agy. ²⁸ Mänitä to'oxiøjc jiiiby chohñ maa hajxy hänäjty miädia'aguiän. Jiibiä miajt ñähgueecy, ñøcxy je'e cajptooty, hoy ja'a cu'ughajxy ñäma'ayii:

²⁹ —Jam jäya'ay hajxy tu'ug huug híxäm. Tøøch je'e xñajuø'øy nebiátyhöch haxøøgpä tøø nduñ. Jadúhñhöch je'e tøø xyhawaañä. Je'e ndijjiäda'a je'e ja'a Cristo.

³⁰ Mänitä cu'ughajxy tiu'ubøjcy cajptooty, ñänøcxy ja'a Jesús hajxy. ³¹ Jimä Jesús hänäjty ñäma'ayii ja'a jiamiøødhajxy:

—Wiindsøñ, cay.

³² Mänit Jesús yhadsooyy:

—Xiich jøø'xypøcy nmøødä. Cab hajxy mna-juø'øy tii je'eduhñ.

³³ Mänitä jiamiøødhajxy ñiñämaayyä:

—Nejy, tøø jiøø'xypøquiäda'a yajméjtsäxä.

³⁴ Mänit Jesús miänaañ:

—Cooch jaduñ nmänaañ cooch jøø'xypøcy nmøødä, je'eçh hänajty jaduñ nnänøømby cooch njootcujcä, cooch ngudiúnät nébiøch Dios tøø xyhane'emiän, cooch tiuung nyajmäayyät; je'eçh jaduñ tøø xquiexy. ³⁵ Huug hiç yø'øya'ay hajxy xii mänajpä. Xmiäbøgåanäbøch nmädia'agy hajxy yø'ø. Jaduhñ mäwínäts høøçhä nmädia'agy nebiä tøømd paquiä miayø'øyän. Tehm quiähxø'p jaduñ. Cab hajxy jaduñ mdehm miäná'anät nebiä niippädøjc-hajxy miäna'añän cooc mädaaxpo'o yhabety, mänitac hajxy je'e yajpädø'øga'añ. ³⁶ Pønhøch jäya'ay ja'a nmädia'agy xyajmäbøgåanäp, xoonäda'agaamb hajxy je'e coo hajxy je'e may miäbøga'añ. Quipxy hajxy miøødxoonäda'aga'añ ja'a Diosmädia'agy hajxy jayøbajt yaghawa'xøøçhóhñäbä. Ja'a hajxy yajmäbøgåanäbä, je'edshajxy çøjxta'axiøø jugyhadaamb nebiä Dios jiugyhatiän. ³⁷ Tøyhajt je'eduhñ nebiä jäya'ayhajxy miäna'añän: “Wiingpä je'e niip, y wiingpä je'e yajpädø'p.” ³⁸ Tøøçh mijts nwiinguexy coo mijts jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy myajmäbøgät, ja'a hajxy hijty tøø miädoyhátiaäbä. Wiingpä hajxy jayøbajt yajmädoyhajt; mijts høxhaam myajmäbøgaamby —nøm Jesús miänaañ.

³⁹ Ja'a Sicarpä jäya'ayhajxy, nämay hajxy je'eduhñ miäbøjcä ja'a Jesús miädia'agy.

Paady hajxy je'eduhñ miäbøjcy coo ja'a to'oxiøjc hänajty jaduhñ tøø ñägapxy cooc yhaxøøgwiinmahñdy cøjx ñajuøøyyäxä, møød cooc cøjx yhawaandøøwäxä. Jimä Sicarpä jäya'ayhajxy hänajty xiøønaxy Samarianaaxooty. ⁴⁰ Mänit Jesús hoy miänuu'xta'agyii coo jim miähmó'øwät maa quiajpthajxiän. Mänit jiaanč mähmøøyy. Mejtsxøø je'eduhñ jim yhiyty. ⁴¹ Coo Jesús jiaac yajmøødmädiaacy ja'a jäya'ayhajxy, nämay ja'a miädia'agy jiaac mäbøjcäxä. ⁴² Mänitä to'oxiøjc hajxy ñämaayy:

—Høxtahm̄ds miičh jim hoy mnägapxiän cajp-tooty, cab højts tu'joot nmäbøjcy. Pero coo højts jiīby ngädaacy, mänit højts je'e xtiem̄ yhamdsoo møødmädiaacy. Mänit højts nmäbøjcy. Mänit højts nnajuøøyy coo yø'øyá'adiäm Cristohaty. Yø'øds hajxy xyajñähwa'ads xyajcuhwa'adsánäm nägøxiä mäduhñtiä hajxy yaa ndsänáayyäm hädaa yaabä naaxwiin.

⁴³ Nägooyyä mejtsxøø yhabejty, mänit Jesús hajxy tiu'ubøjnä, ñøcxnä hajxy jim Galilea. ⁴⁴ Hamdsoo Jesús je'eduhñ miänaañ cooc hajxy quia'a wiingudsähgø'øyii maa yhamdsoo cajptän, ja'a Diosmädia'agy hajxy yaghawa'xøøbiä. ⁴⁵ Pero coo Jesús jim miejch Galilea maa yhamdsoo cajptän, mänit yajpoo'xä haxi'ig haxón. Paadiä Jesús yajpoo'xä, coo jäya'ayhajxy hänajty tøø yhixy hoy-yagjuøøñäjatypä, nebiaty Jesús jim tøø tiuñ tøø yajcähxø'øgy Jerusalén ja'a pascuaxøøjooty.

⁴⁶ Mänit Jesús jim jadähooc miéjtscumbä Caná de Galilea maa ja'a nøø hänajty tøø yajwa'añguiojjiän vino. Jimä gobiernä mioonsä hänajty tu'ug tøø

miech. Tu'ugä yhuung hänajty tøø pia'ambety jim Capernaum. ⁴⁷ Coo ja'a gobiernä mioonsä miädoyhajty coo Jesús hänajty tøø miech jim Galilea, mänit Jesús hoy miänuu'xta'agyii coo yhuung nõcxy yajmøcpøjcäxä. Møjta'agy yhuung hänajty. ⁴⁸ Mänitä gobiernä mioonsä ñämaayyä:

—Mijts, cahnä hajxy mmäbøcyñä, hoy hajxy tøø mja mädohyaty cooçh hoy-yagjuøøñäjatypä tøø nduñ. Mänit hajxy mmäbøga'añ coo hajxy mhuuc tehñ yhixa'añ.

⁴⁹ Mänitä gobiernä mioonsä miänaañ:

—Tsógäm, jam hadø'øçhä; chámhøch nhuung yho'ogaañnä.

⁵⁰ Mänit Jesús miänaañ:

—Wiimbit jootcujc. Cabä mhuung yho'oga'añ.

Mänit Jesús miädia'agy jiaançh mäßøjcäxä. Mänit gobiernä mioonsä jiaançh wiimbijty. ⁵¹ Tu'haamhädaacpä ja'a mioonsähajxy jiojcubaadøøyyä. Mänit yhawáañäxä cooc yhuung hänajty tøø jiaançh møcpøcy.

⁵² Mänit yajtøøyy mäduñajtä hänajty tøø miøcpøcy. Mänit ñämaayyä:

—Häxøøy ja'a tioy tiøjch cujyxiøøho'ogy.

⁵³ Mänit ja'a gobiernä mioonsä jiaançh jahmiejch coo Jesús hänajty häxøøyhajty cujyxiøøho'ogy tøø miäna'añ cooc yhuung miøcpøga'añ. Mänit Jesús ja'a miädia'agy cøjx miäßøjcäxä mäduhñtiä hajxy tiu'ugtøjcä.

⁵⁴ Miämetsc-hoocpä Jesús je'eduhñ yajcähxø'cy ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä jim Galilea. Mänit je'eduhñ yajcähxø'cy coo hänajty tøø yhoj Judea.

5

¹ Mänit Jesús ñóxcumbä jim̄ Jerusalén xøøhajpä. Ja'a judíos xiøøhajxy hānajty jadāanāp. ² Jimā tsiidaact jaduhñ tu'ug xiøhaty Betzata, ja'a hebreohayuuc-haamby. Jimā tsiidaact mädøyyä maa ja'a meegtoo'taactän. Mägooxc-hit ja'a tøjwiing wäditiä jim̄ maa ja'a tsiidaactän. ³ Mayyā pa'amjäya'ay hānajty jim̄ quio'na'ay møødä wiindspä møødä tecymia'adpä møødä tecymiucypä. Jim̄ hajxy hānajty yhahixy coo ja'a nøø jaduhñ jädsenyó'oyät. ⁴ Wiingumānaa ja'a Dios mioonsä tsajpootypä hānajty tu'ug quiäda'agy nøøyagjädsenyohbiä maa ja'a tsiidaactän. Pero cab hānajty quiähxø'øgy. Nägooyyā ja'a nøø hajxy hānajty jaduhñ yhixy tiägø'øy jädsenyohbiä, mänitā pa'amjäya'ayhajxy tiägø'øy nøøjooty. Ja'a hānajty jayøbajt tehñ tiägøøchombä, je'eds hānajty jaduhñ møcpøjp nidiuhñ. Hoy tyii pa'amä hānajty jia møødä, yajnaxyp je'e. ⁵ Jim̄ jäya'ay hānajty tu'ug pia'amgo'na'ay. Miähii'xmajmocxtägøøgjumøjtpä hānajty jim̄ tøø yhity. ⁶ Coo Jesús ja'a pa'amjäya'ay jaduhñ yhijxy, mänit Jesús yajtøøyy:

—Nejy, mmøcpøgaambä.

⁷ Mänitā pa'amjäya'ay yhadsooyy:

—Cábøch nbøn pønñhøch xpiädá'agäp nøøjooty coo ja'a nøø tiägø'øy jädsenyohbiä. Cooch hānajty jii by nja tægø'øwa'añ, tøø wiingpä hānajty tiägøøñä.

⁸ Mänit Jesús miānaañ:

—Pädø'øg, yajpädø'øg mdo'ogy, yohñä.

⁹ Mänitiä pa'amjäya'ay jaduhñ jiaançh møcpøjcy. Mänitā miaabejt jiaançh yajpadø'cy yo'oyø'cy.

Poo'xxiøøjooty hānajty je'e. ¹⁰ Mānitā judíoshajxy miānaañ, ñāmaayyā ja'a craa ja'a hānajty tøø yajmøcpøgyíjābā:

—Poo'xxiøø jāda'a. Cabā cuhdujt jaduhñ myiñ coo yø'ø mdo'ogy jāda'a mgapwādītāt.

¹¹ Mānit jāya'ay yhadsooyy ja'a hānajty tøø miøcpøquiābā:

—Jaayá'ayhøch tøø xyajmøcpøquiābā, je'ečh jaduhñ xñāmaayy cooçh ndo'ogy nyajpādø'øgāt.

¹² Mānit miāyajtøøwa:

—Pøñ jaduhñ tøø xñāma'ay coo mdo'ogy myajpādø'øgāt, coo myo'oyø'øgāt.

¹³ Cabā mähdiøjc ñā'ā hadsooyy. Hix, jaançh tehñ ñāmay jāya'ayhajxy hānajty jim. Tøø Jesús hānajty yhiçxtägóoyyānā. Paadiā mähdiøjc hānajty quia'a najuø'øy waamb yhadsówāt. ¹⁴ Mānit cueeñtiā, mānit Jesús yhiçxcumbā maa ja'a tsajtøjc hamøjpān. Mānit Jesús miānaañ:

—Huuc madow, chaā miich nnāmá'awāt, tøø miich mmøcpøcy. Ca'a tii pojpa cādieey mduñ coo maas haxøøg mjādāt.

¹⁵ Mānitā mähdiøjc hoy ñāgapxy maa ja'a judíoshajxiān cóodām Jesús je'e, ja'a hānajty tøø miāyajmøcpøquiābā. ¹⁶ Coo Jesús ja'a hoy-yagjuøøñājatypā yajcāhxø'cy ja'a poo'xxiøøjooty, paadiā judíos Jesús hajxy miādsiphajty; paady hajxy wyiinmaayy nebiā Jesús hajxy yaghó'ogāt. ¹⁷ Mānit Jesús miānaañ, ñāmaayyā ja'a judíoshajxy:

—Cábøch nDeedy mānaa tiuumbādø'øy. Jāda'anābaadyñā tiuñ. Pāadyhøch jaduhñ nbaduumbā, hoy jaduhñ jia poo'xxiøøjootiā.

18 Paady hajxy jia wiinmaayy nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät, coo Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä yajcähxø'cy ja'a poo'xxiøøjooty, møød coo jaduhñ miänaañ cooc Dios Tieedyhaty, møød coo yajniäbaatä nebiä Diosän.

19 Mänit Jesús miänaañ, ñämaayyä ja'a judíoshajxy:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, cábøch nhamdsoo tuuñg nduñ; jadúhñhøch nduñ nébiøch nDeedy jim tiuñän. Nebiátyhøch nDeedy tiuñ, jadúhñhøch nduumbä. 20 Xchójpøch nDeedy. Xyajnähixøøbiøch nebiaty je'e tiuñ. Maas hoy-yagjuøøñátyhøch nDeedy xyajnähixø'øwa'añ neby hajxy myagjuø'øwät. 21 Yagjujypiøjpøch nDeedy ja'a ho'ogyjiäya'ay. Jaaná jadúhñhøch nyagjujypiøgaambä, pønjátyhøch nyajnähdjáp. 22 NDéedyhøch, cab je'e pøn yajcumädowa'añ. Høøch je'e tøø xquihdujtmø'oy coöch jäya'ay nyajcumädówät, ja'a hajxy ca'a mädia'agymiäbøjpä. 23 Páadyhøch jaduhñ tøø xquihdujtmø'oy coöchä jäya'ayhajxy ween xwyiingudsähgø'øy nébiøch nDeedy wyiingudsähgø'øyijän. Pønjátyhøch hajxy xquia'a wiingudsähgøøby, ni nDéedyhøch hajxy xquia'a wiingudsähgøøyyäbä, ja'ačh tøø xquiéxiäbä.

24 'Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, pønjaty højts nmädia'agy hajxy xmiäbøgáañp møødhøch nDeedy, tøø ja'a haxøøgpä hajxy quiøxy najtshixøøñä. Je'eds hajxy cøjxta'axiøø jugyhadaamb nebiä Dios jiu gyhatiän. Cab hajxy je'e mänaa quiumädowa'añ. 25 Ja'a hajxy ca'a mäbøjpä, tøø yhabaady coöchä nmädia'agy hajxy xmiäbøgaañä. Coochä nmädia'agy hajxy

jaduhñ xmiäbójcät, jaduhñ hajxy jiugyhada'añ cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. ²⁶ Miøødhøch nDeedy cuhdujt coo jäya'ayhajxy ñämá'awät coo hajxy jaduhñ jiugyhádat tsajpootyp cøjxta'axiøø. Je'eč cuhdujt tøø xmio'oy coočhä jäya'ayhajxy jaduhñ nnämá'awät coo hajxy jim yhídät cøjxta'axiøø. ²⁷ Cooč je'eduhñ tøø xwyiinguexy, páadyhøch jaduhñ tøø xquiuhdujtmø'oy cooč nyajnáhdjät nebiaty jäya'ayhajxy jiádät. ²⁸ Ca'a hajxy myagjuø'øy. Habaadaamb je'e coočhä ho'ogyjiäya'ayhajxy nyaaxpádsøma'añ. Mänitøch nmädia'agy hajxy xmiädowaaná. ²⁹ Mänit hajxy nägøxiä quiøxy jutpádsøma'añ mäduhñtiä hajxy hánajty tøø yho'ogy. Ja'ač nmädia'agy hajxy hánajty tøø xmiäbójcäbä, je'eds hajxy nøcxaamb tsajpootyp. Ja'ač nmädia'agy hajxy hánajty tøø xquia'a mäbójcäbä, je'eds hajxy ca'awaamb haxøøgtuum.

³⁰ 'Nyajtødiägøøbiøch nébiøch nDeedy xñäma'ayän. Ca'a yhøøchä nhamdsoo wiinmahñdy nyaghijpy. Ngudiúumbiøch jaduhñ nébiøch nDeedy xmiägapxy xyhane'emiän. Cooč jaduhñ ngudiuñ, páadyhøch ja'a tøyhajt nyecy cooč nyajtødiägø'øy. ³¹ Cooč häxøpy hamdsoo nniñägapxyii, mänit hajxy cu mmänaañ coočhä tøyhajt nga'a mädia'agy. ³² Jiichä wiingpä xñägapxy; nnajuøøbiøch coo ja'a tøyhajt je'eduhñ yecy. Dióshøch je'e xñägapxp. ³³ Tøøch mijts hoy xyajtøy maa Juangän pø Dióshøch tøø xjiaanč quexy. Mänitä Juan ja'a tøyhajt hajxy xmiooyy. ³⁴ Pero høøch, ca'a jiäyá'ayhøch tøø xyhawaaná cooč Dios tøø xquiexy. Nyagjahmiéjchpøch mijts

nebiä Juan hajxy tøø xyhawaanän cooçh Dios tøø xquiexy, neby hajxy jaduñ mnähwa'ads mguhwá'adsät. ³⁵ Yajwa'xyp ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy hijty. Xyajnähxøøby hajxy hijty neby hajxy mnähwa'ads mguhwá'adsät. Hoy ja'a miädia'agy hajxy hijty mmädóowä. Pero cabä miädia'agy hajxy hijty mmäbøgaanä. ³⁶ Ndúumbiøch nébiøch nDeedy tøø xyhane'emiän. Cooçh jaduñ nduñ, cähxø'p jaduñ cooçh nDeedy tøyhajt tøø xquiexy. Cooçh hajxy jaduñ xyhixy nébiøch nduñän, páquiøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät, hoy ja'a Juan ja'a miädia'agy hajxy tøø mga'a ja mävøjcä ja'a høøçhcøxpä cooçh xñägapxy. ³⁷ Ja'a nDéedyhöch, ja'açh tøø xquiéxiäbä, høøçhcøxpä jii by tøø xyajcujaayii maa Diosmädia'aguiän. Pero cab hajxy mnajuø'øy cooçh nDeedy ja'a miädia'agy jaduñ nmädiaacä. Cab hajxy mnajuø'øy cooçh jaduñ nduñ nébiøch nDeedy tiuñän. ³⁸ Pero cábøch mijts nDeedy ja'a miädia'agy tøø xmiäbøjcä, ja'açh tøø xquiéxiäbä. Coo hajxy häxøpy tøø mmävøcy, cu xmiäbøjcøch mijts ja'a nmädia'agy. ³⁹ Myajmädiaac-ho'py ja'a Diosmädia'agy hajxy, ja'a jecy mähmøøyyäbä cujaay. Paady hajxy jaduñ myajmädiaac-ho'ogy coo tyijy hajxy jaduñ mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän. Chaads mijts hajxy nnämä'awät, cooçh nmädia'agy hajxy xyajtúunät, mänit hajxy jaduñ mjugyhádat. Pero hóyhøch Diosmädia'agy xjia nägapxy, ⁴⁰ cábøch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøgaanä. Cooçh mijts nmädia'agy hamuumdu'joot xmiäbøjcät, mänit hajxy mäbøcy mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän.

41 'Cábøch nmøjpäda'agy, hóyhøch jäya'ayhajxy xquia'a ja wiingudsähgø'øy. 42 Nnajuóøbiøch coo mijts Dios mga'a tsoy. 43 NDéedyhøch tøø xjia hamdsoo quexy. Pero cábøch mijts nmädia'agy xmiäbøgaanä. Coö wiingpä miédsät, je'eds mijts ja'a miädia'agy paquiä mmäbøgaanäp. 44 Cábøch mijts nmädia'agy hoy xmiäbøgaanä. Jia tsojpy ja'a mjoothajxy jaduhñ coö jäya'ay hajxy xwyiingudsähgø'øwät. Pero cabä mjoothajxy chocy coö Dios hajxy xchógät. 45 Ca'a yhøøchä mijts jimñ nnäxø'øwø'øwaamby maa Dios wyiinduumän. Ja'a Moisésäts mijts jaduhñ xñäxø'øwø'øwaamb. Mmänaamb hajxy jaduhñ coö tyjy Diosmädia'agy hajxy mmäbøcy, ja'a Moisés jecy quiujähyyäbä. 46 Coö mijts cu mjaançh mäbøjcy, cu xmiäbøjcøch nmädia'agy hajxypä. Høøçhcøxpä Moisés jaduhñ jecy quiujahy. 47 Pero pø cab hajxy mmäbøga'añ nebiä Moisés jecy quiujahyyän, ni høøchä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaanäbä.

6

1 Cumejtspo'o cudägøøgpø'o Jesús jimñ ñøcxy mejyhawiimb. Mejtstu'u ja'a mejy xiøhaty Galilea møød Tiberias. 2 Nämäy Jesús hänajty pianøcxyii jäya'ayhajxy. Paady hänajty pianøcxyii coö hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø yajcähxø'øgy, møød coö pa'amjäya'ay hänajty tøø yajmøcpøcy. 3 Mänit Jesúsahajxy jimñ wyiimbejty maa ja'a tunguhduumän møødä jiamiøødhajxy. Mänit hajxy jimñ yhøxtaacy tunguhduum. 4 Mäwiingoomb ja'a pascuaxøø hänajty, ja'a judíoshajxy yagjåjtäbä.

⁵ Mänit Jesús wyiinhee'ppejty coo jäya'ay hänajty may pianøcxyii. Mänit Jesús ja'a Felipe ñämaayy:

—Maa ja'a caayyøøc hajxy nbáatämät coo yø'øya'ay hajxy nyajcáayyämät nämay.

⁶ Paadiä Jesús jaduñ miänaañ, yhuuc nä'ä mädia'agyhixaamby hänajty waambä Felipe hänajty yhadsowa'añ. Tøø Jesús hänajty hamdsoo wyiinmay nebiä jäya'ayhajxy hänajty yajcaya'añii.

⁷ Mänitä Felipe yhadsooyy:

—Ni mejtsmägo'x denariojuy ja'a tsajcaagy quia'a mädyhädät, hoy hajxy tu'lii'xyjaty cu nja móoyyäm.

⁸ Andrés ja'a Jesús ja'a jiamiøød hänajty tu'ug xiøhaty, ja'a Simón Pedro piuhya'ay. Mänitä Andrés ja'a Jesús ñämaayy:

⁹ —Chadsä pigäna'c ja'a cebadatsajcaagy miøødä mägooxcä, møødä hacx metscä. Pero cab jaduñ miädøyhädät. Hix, majiäya'ay yø'øduñ.

¹⁰ Mänit Jesús miänaañ:

—Näma'aw hajxy ween hajxy yhøxta'agy.

Møj jim miøøjiootä. Jim hajxy yhøxtaacy ja'a mägooxmilpä ya'adiøjc-hajxy møødä to'oxiøjc-hajxy hawiing.

¹¹ Mänit Jesús ja'a tsajcaagy quioondsooyy. Mänit Jesús Dios jaduñ ñämaayy: “Dioscujú'uyäp.” Mänit Jesús ja'a jiamiøød ja'a tsajcaagy miooyy. Mänitä jiamiøød ja'a tsajcaagy hajxy tiägøøyy yajwa'xpä maa jäya'ayhajxy hänajty yhäña'ayän. Møødä hacx hajxy yajmäwa'xøøbiä. Jaduhñtiä jäya'ayhajxy miooyy mäduhñtiä hajxy hänajty quiaaya'añ.

¹² Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänit Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Yajpädø'øg tsajcaagyquiaadiuc hajxy mөөдä hacxtsu'tstuc, neby hajxy jaduhñ nga'a nähguéecämät.

¹³ Mänit ja'a tsajcaagyquiaadiuc hajxy cøjx yajpädø'ogy mөөдä hacxtsu'tstuc. Majmetscach hajxy yaghujch ja'a tsajcaagyquiaadiuc. ¹⁴ Coö jäya'ayhajxy yhijxy nebiä Jesús ja'a tsajcaagy hänajty tөө yajwa'añguiojjiän, mänit hajxy tiägøøyy mänaambä:

—Pues tehñ tiøyhajt, yø'øds je'e, ja'a hajxy hijty nahíjxämbä coö hajxy hijty xñämedsáañäm nebiä Diosmädia'agy miäna'añän.

¹⁵ Coö Jesús ñajuøøyy coö hänajty nõcxy piäda'aga'añii gobiernä mädsibø'øbä, mänit jim chohñnä. Mänit jim ñøcxnä nidiuhñ tunjoot.

¹⁶ Coö chuujøøyy, mänitä Jesús jiamiøødhajxy yhädaacy mejypia'a. ¹⁷ Mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Jim Capernaum hajxy hänajty ñøcxa'añ mejyhawiimb. Wiingoods hänajty. Cahnä Jesús ja'a jiamiøød hänajty pi-aadyñä. ¹⁸ Mänitä poj piädø'cy møc. Mänitä mejy chajcuju cøxp. ¹⁹ Mägooxkilómetro tädujkilómetro hajxy hänajty tөө ñøcxy, mänitä Jesús hajxy yhijxy coö ja'a barco hänajty tөө ñajtspaadø'øy. Yohby Jesús hänajty mejywyiing. Mänitä jiamiøødhajxy chähgøøbiøjcy. ²⁰ Mänit hajxy ñämaayyä:

—Ca'a hajxy mdsähgø'øy; Jesús høch høøch.

²¹ Mänit hajxy jiootcugøøyy. Mänitä Jesús yajtägøøyyä barcojooty. Mänitä hajxy jim miejtsnä mejypia'a maa hajxy hänajty ñøcxiän.

²² Cujaboom, jimnä majiäya'ayhajxy hänajty mejyhawiimbnä, maa hajxy hänajty tөө

yajcayijän. Ñajuøøby hajxy hänäjty coo Jesús hänäjty tøø quia'a møødtu'ubøgyii ja'a jiamiøødhajxy quipxy. Hijxä ja'a Jesús jiamiøødhajxy coo hajxy tiu'ubøjcy barcojooty ja'a majiäya'ayhajxy. Jagoo barco hänäjty tu'ug; je'e hajxy hänäjty tøø yajtu'ubøcy. ²³ Mänitä barco hajxy yajmejch wiingpä, ja'a Tiberiastsohmä. Jim hajxy miedsøøyy maa jäya'ayhajxy hänäjty tøø chajcaagyquiayyän, mänaa Jesús ja'a Dioscujú'uyäp yequiän. ²⁴ Coo ja'a majiäya'ayhajxy yhijxy coo Jesús hajxy quia'a jiiän, mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy Jesús høxtaabiä. Jim hajxy ñøcxy mejyhawiimb jim Capernaum.

²⁵ Coo hajxy jim miejch mejyhawiimb, mänitä Jesús hajxy jim piaaty. Mänit Jesús hajxy ñämaayy:
—Wiindsøn, mänaa mmejch.

²⁶ Mänit Jesús miänaañ:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, páadyhøch mijts hijty xyhøxta'ay coöch mijts je'e cu'uxiä nyajcaayy. Cábøch mijts je'e xmiäyajtøwa'añ tiiguiøxpøch ja'a hoy-yagjuøñäbä coo nyajcähxø'cy.

²⁷ Paady hajxy mduñ, jaduñä cay hu'ugy hajxy mbaady. Pero chaads mijts nnämä'awät jadunajtä coo hajxy mhøxtá'awät neby hajxy mjugyhádat nebiä Dios jjugyhatiän. Høøch mijts cuhdujt nmo'owaamby coo hajxy jaduñ mjugyhádat. Páadyhøch mijts jaduñ nmo'owa'añ, coöchä Dios tøø xquiuhdujtmo'oy, høøch ja'a Diosquexypä.

²⁸ Mänit Jesús miäyajtøøwa:

—Neby højts ngudiúnät nebiä Dios choquiän.

29 Mänit Jesús yhadsooyy:

—Chojpy ja'a Dios cooçh mijts ja'a nmädia'agy xmiäbõjçät, ja'açh tøø xquiéxiäbä.

30 Mänitä Jesús miäyajtøøwägumbä:

—Tii hijxtahnd hoy-yagjuøøñäbä mya-jcähxø'øgaamby neby højts miich ja'a mmädia'agy jaduñ nmäbõjçät coo miich ja'a Dios tøø xquiexy.

31 Ja'a hajxy hijty nhaphájtäm ndeedyhájtäm ja'a jecypiä, jimä maná hajxy quiaaayy maa hñajty pøn quia'a tsäna'ayän. Moisés ja'a maná yajwa'añguioj. Ja'a maná, nebiä tsajcaaguiän je'e. Jiiby jaduñ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Yajcaayyä jäya'ayhajxy ja'a tsajcaagyhajpä ja'a tsajpootyptsohmä. Dios jaduñ quejx.”

32 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät: Caha Mioisésä mijts ja'a tsajcaagy xyajnäguejx ja'a tsajpootyptsohmä. Dios, je'eds hajxy je'e xya-jnäguejx. Je'eds hajxy je'e xquihdujtmó'owaamb coo hajxy jim mdägó'owät tsajpootyp. 33 Ja'a Dios tøø quiéxiäbä, jim tsajpootyp je'e tøø chooñ. Paady je'e yaa tøø quiäda'agy ney mijts xquihdujtmó'owät coo hajxy mjugyhádat nebiä Dios jiugyhatiän.

34 Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Højts yø'ø tsajcaagy móoyyäc çøjxta'axiøøbä, ja'a tsajpootyptsohmä.

Paady hajxy jaduñ miänaañ coo hajxy quia'a wiinjuøøyy coo Jesús jaduñ ñiñänøøma hamdsoo coo je'e tøø quiexyii ja'a Dios.

35 Mänitä Jesús miänaañ:

—Høøch je'e, ja'a Dios tøø quiéxiäbä. Cuhdujtyéjþøch coo hajxy jim tiägó'øwät tsajpootyp pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjçäp. Cøjxta'axiøø hajxy jim yhidät. ³⁶ Pero mijts, cábøch ja'a nmädia'agy hajxy tøø xmiäbøjçä, hoy hajxy tøø mja hixy coöchä hoy-yagjuóøñäbä tøø nja yajcähxø'øgy. ³⁷ Pønjátyhøch ja'a nDeedy jaduhñ xyajcø'øwaanøøby, je'eçhä nmädia'agy xmiäbøgáañäp. Nguhboğáambiøch hajxy je'e. ³⁸ Páadyhøch tøø ndsoon tsajpootyp coöch ngudiúnät nébiøch nDeedy xyhane'emiän, ja'açh tøø xquiéxiäbä. Cáboch ja'a nhamdsoo wiinmahñdy nyaghida'añ. ³⁹ Cáboçhä nDeedy miäna'añ coo hajxy haxøøgtuum quiá'awät, ja'açh hajxy tøø xyajcø'øwaanó'øyäbä, coo ja'a xøø jumøjt jaduhñ yhabéjñät. Pero jaduhñ miäna'añ coöch hajxy nyajnøcxät tsajpootyp. ⁴⁰ Jadúhñhøch ja'a nDeedy miäna'añ coo hajxy cøjxta'axiøø jiugyhádat neby jaaya'ay jiugyhatiän, pønjaty jaduhñ najuøøby coöchä Dios xyHuunghaty, pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjçäp. Je'eçh hajxy jim nyajnøcxaamby tsajpootyp coo ja'a xøø jumøjt yhabéjñät.

⁴¹ Coo Jesús miädiaacpädøøyy, mänit tiägøøyyä wiingapxpéjtäbä ja'a judíoshajxy. Paadiä wyiin-gapxpejtä coo hñajty tøø miäna'añ coo jim choon tsajpootyp. ⁴² Jaduhñ hajxy ñiñämaayyä:

—Jesús yø'øya'ay xiøhaty; José yhuung yø'ø. Nhixyhájtäm ja'a tiaj tieedy yø'ø. Høhñdaacp yø'øduhñ cooc tyijy jim tøø choon tsajpootyp.

⁴³ Mänitä Jesús ja'a judíos yhojy:

—Ca'a hajxy mgapxtägoonä. ⁴⁴ Pønñhøch

ja'a nDeedy yajnáhdijpy, je'ečhä nmädia'agy xmiäbögaanäp. Je'ečh nyajnöcxaamby tsajpootyp coo ja'a xøø jumøjt yhabéjnät. ⁴⁵ Jiiby jaduñ myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän coo Dios jäya'ay nägøxiä yajnáhixø'øwa'añ. Pønjátyhøch ja'a nDeedy ja'a miädia'agy tøø xwyiinjuøøyyä tøø xyhabøjcä, jé'edshøch ja'a nmädia'agy tøø xmiäböjcä.

⁴⁶ 'Cábøch nDeedy mänaa yhixyii jäyá'ayäm; høøch nidiuhm tøø nhixy. Jímhøch ndsooñ Dioswiinduum. ⁴⁷ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät, pønñhøch nmädia'agy xmiäböjcäp, je'eds jugyhadaamb cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. ⁴⁸ Høøch hajxy jaduñ jim nyajtägø'øwaamby. ⁴⁹ Ja'a nhaphájtäm ndeedyhájtämhajxy, ho'c hajxy je'e, hoy ja'a maná hajxy jia caayy pactuum. Ja'a maná, mäjaayejc jaduñ. Pero paquiä ja'a miäjaahajxy quiøjxy.

⁵⁰⁻⁵¹ Høøch, páadyhøch tøø ndsooñ jim tsajpooty nébiøch jäya'ayhajxy jim nyajtägø'øwät. Jim hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø pønjátyhøch nmädia'agy xmiäböjcäp. Nnähdugáambiøch ja'a nni'x ja'a ngopc. Nnähho'tu'udáambiøch jäya'ayhajxy nägøxiä.

⁵² Mänitá judíoshajxy yajcapxiøøyy ja'a Jesús ja'a miädia'agy:

—Nejy, xmio'owáanäm yø'øya'ay ñi'x quiopcäda'a coo ndsú'tsämädä.

⁵³ Mänitá Jesús ñämaayy ja'a judíoshajxy:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät, høøch ja'a Diosquexypä, cooçh mijts ja'a nni'x ja'a ngopc xquia'a tsú'tsät, cooçh mijts ja'a nnø'ty ja'a

njoot xquia'a húucät, cab hajxy jim mdägó'owät maa Dioswiinduumän. ⁵⁴ Pønjátyhøch ja'a nni'x ja'a ngopc xchú'tsäp, pønjátyhøch ja'a nnø'ty ja'a njoot xyhúucäp, je'eds je'e hidaamb cøjxta'axiøø jim tsajpootyp. ⁵⁵ Tsu'tsøc-høch ja'a nni'x ja'a ngopc; huucøc-høch ja'a nnø'ty ja'a njoot. ⁵⁶ Pønjátyhøch ja'a nni'x ja'a ngopc xchú'tsäp, pønjátyhøch ja'a nnø'ty ja'a njoot xyhúucäp, je'eçh jaduñ nnänøømbý ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xmiäbøjcäp. Je'eçh hajxy nguhdujtmø'owaamby coo hajxy yhidät cøjxta'axiøø jim tsajpootyp. Tu'ugmädiá'agyhøch hajxy nmøødhida'añ. ⁵⁷⁻⁵⁸ Ja'a nDéedyhøch, ja'açh tøø xquiéxiäbä, je'eçh jaduñ tøø xquiuhdujtmø'oy cooçh jäya'ayhajxy jim nyajnøcxät tsajpootyp, pønjátyhøch ja'a nmädiá'agy xmiäbøjcäp. Jim hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø. Ja'a nhaphájtäm ja'a ndeedyhájtäm, ho'c hajxy je'e jequiän, hoy ja'a maná hajxy jia caayy. Pero pønjátyhøch ja'a nmädiá'agy xmiäbøjcäp, cab hajxy quia'awa'añ haxøøgtuum mänaa.

⁵⁹ Jaduñ Jesús jim miädiaacy Capernaum coo hánajty yajnáhixø'øý tsajtøgooty maa ja'a judíos ja'a Dios hajxy hánajty wyiingudsähgø'øýän.

⁶⁰ Coø Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduñ jim miädooyy, mänit hajxy näje'e miänaañ:

—Cab hajxy jaduñ nguhbøjcämät; tsip xex yø'ø mädiá'agy jaduñ.

⁶¹ Ñajuøøyy Jesús jaduñ nebiaty hajxy hánajty miädiá'aguiän. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Nejy, cábøçhä nmädiá'agy hajxy xjiøjpøgø'øwáañjä. ⁶² Cooçh mijts xyhíxät cooçh

hänajty jim nnøcxy tsajpootyp, mänitøch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøgaanä cooçh jim ndsooñ tsajpootyp, høøch ja'a Diosquexypä. ⁶³ Ja'a mjuøhñdyhajxy, je'eds hajxy yaa xyagjugyhajp. Ja'a mni'x ja'a mgopc-hajxy, cab hajxy je'e yaa xyagjugyhaty. Cooçh mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøjcät, mänit hajxy mdägø'øwät jim tsajpootyp. ⁶⁴ Pero cahnä hajxy nägøxiä mmäbøcyñä.

Paadiä Jesús jaduhñ miänaañ, ñajuøøby hänajty jaduhñ pønjaty hänajty je'e ca'a mädia'agymiäbøgaamb. Ñajuøøby hänajty je'ebä pøn hänajty yegáañäp ho'cøøc. Jäguemiä Jesús jaduhñ ñajuøøyy mänaa ja'a miägu'ughajpähajxy tiägø'øyän yajnähiøøbiä. ⁶⁵ Mänit Jesús miänáañgumbä:

—Páadyhøch mijts jaduhñ nnämaayy: “Pøñhøch ja'a nDeedy yajnähdijpy, je'eçhä nmädia'agy xmiäbøgáañäp.”

⁶⁶ Coo Jesús jaduhñ miädiaacpädøøyy, mänitä ji-amioødhajxy nämay wyiimbijnä. Cabä Jesús hajxy hänajty miøødwäditaannä. ⁶⁷ Mänitä Jesús ja'a ji-amioød miäyajtøøyy ja'a nämajmetspähajxy:

—Nejy, xpiuhwa'adsáambøch mijtspä.

⁶⁸ Mänitä Simón Pedro yhadsooyy:

—Wiindsøn, caj. Tii højts miich coo nnä'ä puhwá'adsät. Miich højts je'e xyajnähiøøby neby højts jim ndägø'øwät tsajpootyp. ⁶⁹ Nmäbøjcäp højts miichä mmädia'agy. Nñajuøøby højts coo jim tøømdsooñ maa Diosän, coo mGristähaty, ja'a højts hijty nhahijxypä, ja'a Dios hijty quiexaambiä.

⁷⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Páadyhøch mijts tøø nwiimbiy nébiøch hajxy jaduhn xmiøødwädítät, mijts ja'a nämajmetspä. Pero xii hajxy tu'jäya'ay mmøødä, ja'a møjcu'uwiinmahñdymøødpä.

⁷¹ Ja'a Judas jaduhn nänøøma, ja'a Simón Iscariote yhuung. Ja'a Judas, je'edsä Jesús hánajty yegaamb ho'cøøc, hoy ja'a Judas ja'a Jesús hánajty jia møødwädity møøødä nämajtu'ugpähajxy.

7

¹ Mänitä Jesús tiägøøyy cajpthayohbiä jim Galilea. Cab hánajty jim wiäditaannä jim Judea, je'eguiøxpä coo ja'a judíoshajxy hánajty yhøxta'ay nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät. ² Jadáanäp ja'a judíos xiøøhajxy hánajty coo ja'a ramada hajxy yhädiuñ. Jim hánajty jiada'añii Jerusalén. ³ Mänitä Jesús ñämaayyä yhuchhajxy:

—Ca'a yaa mmähmø'øy. Nøcx jim Judea. Ween ja'a mmägu'ughajpähajxy jimhä yhuug hijxpä ney miich ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä myajcähxø'øguiän. ⁴ Myajcähxø'py miich hijty maa jäya'ay quia'a mayyän. Pero pø chojpy ja'a mjoot jaduhn coo ja'a mmädia'agy wiädítät ja'a miichcøxpä, mänit hijxwiinduum myajcähxø'øgät majiäya'ayhagujc.

⁵ Cabä Jesús ja'a miädia'agy hánajty miäböjcäxä ni ja'a yhamdsoo huchhajxy. Paady hajxy jaduhn miänaañ. ⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cahnä yhabaadyñä cooch jäya'ayhajxy nhawáanät pønñhøch høøch. Pero mijts, homiänaajä hajxy jim mnøcxät Jerusalén. ⁷ Caj mijts cu'ug xmiähanhaty. Pero høøch, xmiähanhájpøch cu'ug. Páadyhøch hajxy xmiähanhaty cooch nnägapy coo hajxy

yhaxøøgwädity. ⁸ Nøcx mijts xøøhat. Cábøch nnøcxa'añ høøch. Cahnä yhabaadyñä cooch jäya'ayhajxy nhawáanät pønhøch høøch.

⁹ Mänit Jesús miädiacpädøøñä. Mänit jim̄ jiaanch mähmøøñä jim̄ Galilea.

¹⁰ Mänit Jesús yhuchhajxy jim̄ ñøcxy xøøhajpä Jerusalén. Mänit Jesús jim̄ pianøcxy hamee'ch.

¹¹ Jim̄ä judíos ja'a Jesús hajxy hánajty yhøxta'ay maa ja'a xøø hánajty jiadyiijän. Jaduhñ hajxy hánajty miäna'añ:

—Maada'a tyijy je'e.

¹² Mädiácäp ja'a Jesús hánajty ja'a majiäya'ayhajxy. Näje'e hajxy hánajty miäna'añ cooc yhojiäya'ayä. Näje'e hajxy hánajty miänaambä cooc tyijy yhaxøøgjäya'ayä, cooc tyijy hánajty wiädity cu'ugwiinhøhmbä.

¹³ Pero hamee'ch hajxy hánajty miädia'agy. Hix, chähgøøby hajxy hánajty ja'a judíos wyiindsøñhajxy.

¹⁴ Mägujnä xøø hánajty jiadyii, mänit Jesús tiägøøyy tsajtøgooty yajñähixøøbiä. ¹⁵ Mänitä judíoshajxy yagjuøøyy, miänaañ hajxy:

—Tii yø'øya'ayäda'a coo jiaanč tehñ jiaty ma-diu'u y caj yhøxpøquiä.

¹⁶ Mänit Jesús yhadsooyy:

—Ca'a yhøøchä nhamdsoo mädia'agy hädaa; nDéedyhøch miädia'agy hädaa jaduhñ, ja'ačh tøø xquiéxiäbä. ¹⁷ Pøñ jaduhñ cudiunaamb nebiä Dios miäna'añän, je'e najuø'øwaamb coo quia'a yhøøchä nhamdsoo mädia'agy hädaa, coo Diosmädia'agy hädaa. ¹⁸ Pøñ jioot jaduhñ tsojp coo yajcumáyät, je'edsä yhamdsoo mädia'agy mädiacp. Pero

chójpíoch njoot coo Dios wyiingudsáhgo'owóøjät, ja'aäch tøø xquiéxiäbä. Nmóødhøch ja'a tøyhajt; cábøch nhøhnda'agy.

¹⁹ 'Tøyhajt coo Moisés ja'a ñocy jecy yejcy, túhmäts. Jiiby jaduhñ miäna'añ ñocyjooty coo hajxy hoy mjäya'ayhádät. Pero cab hajxy mgudiuñ. Mmänaamb hajxy jaduhñ cooch hajxy xyagho'oga'añ.

²⁰ Mänitä cu'ug yhadsooy:

—Nej, mguhmäñøøbiä coo jaduhñ mmäna'añ coo højts miích nyagho'oga'añ. Pøndsän miích xyagho'ogaamb.

²¹ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Tähóoc-høch ja'a hoybä tøø nduñ ja'a poo'xxiøøjooty; mänit hajxy myagjuøøyy nägøxiä. Mmänaamb hajxy jaduhñ coo hajxy tii nga'a túunämät ja'a poo'xxiøøjooty; paady hajxy myagjuøøyy. ²² Moisés ja'a cuhdujt jecy yejc coo hajxy mnicircuncidarhadøøjät. (Ca'a Mioisésä yajtsohndaac; yhaphajpä tieedyhajpähajxy jecy yajtsohndaac.) Paadiä mhuung hajxy mcircuncidarhaty hoy jia poo'xxiøøjootiä.

²³ Mgudiuumb by hajxy jaduhñ nebiä Moisés ja'a cuhdujt jecy yejquiän; pero mjootma'p hajxy coochä jäya'ay tøø nyajmøcpøcy ja'a poo'xxiøøjooty. ²⁴ Cabä jäya'ay hajxy paquiä mwiiinmahñdyhíxät nebiä wyiinmahñdy je'e. Coo jecy mmøødhídät, mänítäts ja'a wyiinmahñdy je'e mhíxät. Coochä pa'amjäya'ay tøø nyajmøcpøcy ja'a poo'xxiøøjooty, paady hajxy jaduhñ mmäna'añ cóogøch tyijy ja'a haxøøgwiinmahñdy nmøødá. Mmänaamb hajxy jaduhñ coo tii nga'a túunämät

ja'a poo'xxiøøjooty. Pero Dios mänaamb coo yhahixø'øy coo hajxy ndúuñämät.

²⁵ Mänitä Jerusaléngpä jäya'ayhajxy näje'e tiägøøyy mänaambä:

—Yø'øds hajxy yhøxtaaby coo hajxy yagho'oga'añ. ²⁶ Xiidsä quiapxy majiäya'ayhagujc, y caj waamb ñäma'ayii. Nej, mänaamb højts nwiindsønñajtämhajxiäda'a coo yø'ø Miesiasä, ja'a hajxy nhahíxämbä. ²⁷ Nnajuøøyyäm hajxy maa yø'øya'ay chooñ. Pero ja'a Mesías, ja'a gobiernähadaambä, cab hänäjty yajnajuø'øwa'añ maa hänäjty chooñ.

²⁸ Jiibiä Jesús hänäjty yajnähixø'øy tsajtøgooty. Coo jaduñ miädooyy waambaty hajxy hänäjty miäna'añ, mäniä møc miänaañ:

—Xyhixyhájþøch hajxy. Mnajuøøby hajxy maäch ndsooñ. Pero ca'a yhøøchä hamdsoo tøø nwiinmay cooçh yaa ngädá'agät. Ja'a nDéedyhøch tøø xquiexy. Pero cab hajxy mnajuø'øy. ²⁹ Nhíxyhøch je'e. Jímhøch ndsooñ. Je'eçh jaduñ tøø xquiexy.

³⁰ Coo Jesús jaduñ miänaañ, mäniä jia mad-saanä. Pero caj ñä'a yajmajch. Cajnä hänäjty yhabaadyñä coo Jesús yagho'ogøøjät. ³¹ Hoy ja'a Jesús hänäjty jia madsa'añii, nämay ja'a Jesús ja'a miädia'agy hänäjty miäbøjçäxä. Mänit hajxy miänaañ:

—Coo ja'a Mesías jaduñ miédsät, ja'a hajxy nhahíxämbä, nej, maas hoy-yagjuøøñäjäty ja'a Mesíasäda'a yajcähxø'øga'añ quejee nej yø'øya'ay jaduñ yajcähxø'øguiän.

³² Mänitä fariseoshajxy jaduñ miädoyhajty waambaty Jesús hänajty miädia'agyii. Mänitä policiahajxy quiejxä coo Jesús hajxy miädsät. Ja'a fariseoshajxy jaduñ mäguejx møødä teedywiindsøñhajxy. ³³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cábøch mijts jejcy nmøødhidaannä. Nøcxáañbøch maächä ndsohñän. ³⁴ Xjia høxta'awáambøch hajxy, pero cápøch hajxy xpiaada'añ. Cab hajxy jim hoy mnøcxät maäch nhida'añän.

³⁵ Mänitä judíoshajxy ñiñämaayyä:

—Maa yø'øya'ayäda'a ñøcxa'añ coo hajxy jaduñ nga'a páatämät. Nej, nøcxaambäda'a jim maa ja'a judíoshajxy wa'xyjaty chäna'ayän maa ja'a hajxy ca'a Israelpähajpän, coo Diosmädia'agy yajñähixø'øwät ja'a hajxy ca'a judíoshajpä. ³⁶ Tiida'a tyijy coo miäna'añ cooc hajxy nja høxta'awáañäm, pero cápäc hajxy nbaadäänäm, y cooc hajxy hoy nga'a nøcxämät maa yhida'añän.

³⁷ Coo ja'a xøø hänajty miayaannä, ja'a mõjxøøjooty, mänitä Jesús tiänaayyø'cy. Mänitä mõc miänaañ:

—Pøn tødsøøyyäp, ween yaa myiñ maäch høøchän, ween min yhu'ugy mädyíibøch nmo'owaamby.

Jaduñ Jesús yajnimiäbaatä nebiä mõjnøøgopcän. Mänitä miänáangumbä:

³⁸ —Pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp, je'echá nmädia'agy xyajwa'xtägátsäp, nebiä Diosmädia'agy miäna'añän.

³⁹ Jaduñ Jesús miänaañ, pønjaty ja'a miädia'agy mägøgáañäp, mänitä Dioshespíritu mio'owa'añii. Cahnä Dioshespíritu hänajty quiäda'agyiñä.

Cahnä Jesús hänajty yagho'ogyii; cahnä hänajty yhoodiägachñä maa ja'a Tieediän.

⁴⁰ Coo ja'a cu'ughajxy jaduñ miädooyy nebiä Jesús hänajty tøø miädia'aguiän, mänit hajxy näje'e miänaañ:

—Tehm tiøyhajt ja'a Dios ja'a quiugapxy yø'ø, ja'a Dios hijty quiexaambä.

⁴¹ Näje'e hajxy miänaambä:

—Ja'a Mesías yø'ø, ja'a gobiernähadaambä.

Pero näje'ehajxy miänaambä:

—Pero cabä Mesías jim choona'añ Galilea.

⁴² Jaduñ Diosmädia'agy miäna'añ cooc ja'a Mesías ja'a David yhaphada'añ tieedyhada'añ, y cooc jim choona'añ Belén maa ja'a David jecy chänaayyän.

⁴³ Coo hajxy hänajty jaduñ miädia'agy, cab hajxy hänajty tu'ugmädia'agy ñibiaadyii ja'a Jesúsçxpä. ⁴⁴ Näje'e ja'a Jesús hajxy hänajty jia madsa'añ, pero caj pøn ñä'ä majch.

⁴⁵ Mänitä policíahajxy wyiimbijty maa ja'a teedy-wiindsøñhajxiän, maa ja'a fariseoshajxiän. Mänitä policíahajxy ñämaayyä:

—Tii hajxy coo mga'a yajmejch.

⁴⁶ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Cab jaduñ pøn mänaa miädia'agy nej yø'øya'ay miädia'aguiän.

⁴⁷ Mänitä fariseoshajxy miänaañ:

—Cab jaduñ yhooyä coo mijts jaduñ tøø mya-jwiinhømbä. ⁴⁸ Caj yø'øya'ay ja'a miädia'agy miäböjcäxä ja'a wiindsøñhajxy møødä fariseoshajxy. ⁴⁹ Pero yø'ø cu'ughajxy, cabä jecyquihdujt hajxy jiaty. Ween hajxy chaächpøcy.

⁵⁰ Jimä Nicodemo hänajty, ja'a Jesús hänajty tøø ñähóyyäbä. Fariseohajp hänajty je'ebä. Mänitä Nicodemo miänaañ:

⁵¹ —Cab højts nguhdujthájtäm jaduhñ myíinäm coo jäya'ay nyajcumädóowämät coo hänajty tøø nga'a mädia'agymiädóowäm jayøjp.

⁵² Mänitä Nicodemo wyiinwohñä ñämaayyä:

—Jaduhñ miičh mbamädiaacpä nebiä Galileabä jäya'ayhajxy miädia'aguiän. Huuc tehñ yajmädia'ag ja'a Diosmädia'agy. Cab jaduhñ jii by maa myiñ coo ja'a Dios ja'a quiugapxy jim choona'añ Galilea.

⁵³ Mänit hajxy ñøcxnä maa ja'a tiøjc-hajxiän.

8

¹ Mänitä Jesús jim ñøcxy maa ja'a tun jaduhñ xiøhatiän Olivos. ² Cujaboom jopyjiajjøøgyñä, mänitä Jesús ñøcxy maa ja'a tsajtøjcän. Mänitä Jesús ja'a cu'ug ñämejtsä. Mänitä Jesús yhäñaguiädaacy, tiägøøyy yajñähixøøbiä. ³ Mänitä to'oxiøjc tu'ug yajmejtsä maa Jesúsän. Ja'a cuhdujtyajñähixøøbiähajxy mäyajmejts møødä fariseoshajxy. Paadiä to'oxiøjc hänajty tøø miächii coo hänajty tøø tiu'uma'ady tøø tiu'udägoy. Mänitä to'oxiøjc jim yajnøcxä maa ja'a cu'ughagujcän. ⁴ Mänitä cu'ug ja'a Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsøn, paady hädaa to'oxiøjc tøø miächii coo tøø piaadyii wiingya'adiøjmøød. ⁵ Jii by maa ja'a Diosmädia'aguiän, jii biä Moisés hajxy xyhanéhäm coo ja'a to'oxiøjc jaduhmbä hajxy nguhgá'tsämät. Míichäts, waamb miich mmänaambä.

⁶ Paady hajxy jaduñ yajtøøyy, coo hajxy hñajty miädoŵa'añ pø tu'ugmädia'agy ja'a Jesús hñajty møødä Diosmädia'agy. Yhøxtaaby hajxy hñajty nebiä Jesús hajxy ñähwaambédät coo häxøpy quia'a tu'ugmädia'aguiä. Pero cabä Jesús waamb yhadsooyy. Mänitä Jesús ñaaxcooyy. Mänitä tiägøøyy jahbiä cø'øhaam naaxwiin. ⁷ Mänitä Jesús jaduñ miäyajtøøwägumbä. Mänit yhäñaaguiugøøyy. Mänit miänaañ:

—Pønä pojpä cädieey ca'a møød, ween quia'tstsooñ.

⁸ Mänitä Jesús ñaaxcóogumbä. Mänit tiägøøguiumbä jahbiä naaxwiin. ⁹ Coo hajxy jaduñ miädooyy nebiä Jesús hñajty tøø miäna'añän, mänit hajxy je'e tiu'ubøjnä hanidiuhmjaty. Ja'a møjpä, je'e jawyiin tehñ tiu'ubøjtsohñ. Niñajuøøyyä hajxy hamdsoo coo ja'a pojpä cädieey hajxy hñajty miøødä, paady hajxy tiu'ubøjcy. Mänämetscä Jesús ja'a to'oxiøjc miøødmähmøøyy. Jimä to'oxiøjc hñajty tiäna'ay Jesús ja'a wyiinduum. ¹⁰ Mänitä Jesús yhäñaaguiugøøyy. Mänitä Jesús ja'a to'oxiøjc ñämaayy:

—Maa jaaya'ayhajxy, ja'a hajxy hijty xquiuhga'adsaambä. Nej, caj pøn tøø xñä'ä cuhga'ačhä.

¹¹ Mänitä to'oxiøjc yhadsooyy:

—Wiindsón, caj.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Ni høøch jaduñ nga'a mänaambä coo miich myajcuhgá'adsät. Nøcx; cab jaduñ haxøøg mjatcøøñät.

¹² Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Jaduhñ mäwíinhøch nyajnimiäbaadyii nebiä jøønän cooçhä jäya'ayhajxy nyajnähixø'øy ja'a tu'u hoybä. Pønjaty ja'a nmädia'agy xpianøcxáañäp, cab jaduhñ wiädita'añ hagoonstuum. Cøjxta'axiøø jim yhida'añ tsajpootyp.

¹³ Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy ñämaayy:

—Hamdsoo miich mniñänømyii. Pero caj miich mnä'ä tømiaädia'agy.

¹⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tømiaädiáacpøch, hóyhøch hamdsoo nja niñänømyii. Nnajuøøbiøch maaçh ndsooñ maaçh nnøcxy. Pero mijts, cab hajxy mnajuø'øy. ¹⁵ Nä'ä nägóobøch mijts xñä'ä nähwaambety. Pero høøçhä, cábøch jäya'ay nä'ä nägoobä nnähwaambety. ¹⁶ Tøyhájthøch nnä'ägädä mädia'agy. Ca'a yhøøçhä nhamdsoo mädia'agy hädaa; ja'a nDéedyhøçhä miädia'agy hädaa, ja'açh tøø xquiéxiäbä. ¹⁷ Miimb jaduhñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän, coo jäya'ayhajxy tiu'ugmädia'aguiä nämetscä, pues tøyhajt hajxy jaduhñ yejpy. ¹⁸ Pues højts, tu'ugmädia'agy højts møødhøch nDeedy cooçh je'e tøø xquiexy.

¹⁹ Mänitä fariseoshajxy miänaañ:

—Maa mDeedy.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cábøch mijts xñajuø'øy; ni ja'a nDéedyhøch hajxy xquia'a najuøøyyä. Cooçh mijts häxøpy xñajuø'øy, xñajuøøyyäbøch ja'a nDeedy hajxy häxøpy.

²⁰ Yajnähixøøguiujc ja'a Jesús jaduhñ miänaañ jii by tsajtøgooty, jii by mädøyyä maa ja'a cajän maa ja'a xädø'øñ hajxy hänajty yajnähgäda'aguiän. Pero

cabä Jesús hänäjty pøñ miadsa'añii, hoy hänäjty jia mädia'agy cu'ughagujc. Cahnä hänäjty yhabaady coo je'e miadsøøjät.

²¹ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Nøcxáanñabøch høøch. Xjia høxta'awáambøch mijts, pero cábøch hajxy xpiaada'añ. Cab hajxy hoy mnøcxät maačh nnøcxa'añän. Coo hajxy mho'oga'añ, jii by hajxy mga'awa'añ haxøøgtuum.

²² Mänitä judíoshajxy ñiñämaayyä:

—Nej, hamdsooda'a ñiyagho'oga'añii, coo hajxy jaduñ nga'a nøcxämät maa ñøcxä'añän.

²³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Yaa mijts mdsooñ, hädaa yaabä naaxwiin. Pero høøch, tsajpóotypøch ndsooñ, ca'a yaajä.

²⁴ Tøøch mijts jaduñ nnäma'ay, coo hajxy hänäjty tøø mho'ogy, cahnä mbojpä mgädieey hajxy hänäjty xñähwa'ačhñä. Cabä mbojpä mgädieey hajxy xñähwa'adsa'añ coočhä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät pøñhøch høøch.

²⁵ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Pønäsän miich.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøøch mijts nja hawáanäm pøñhøch høøch.

²⁶ Madiú'ujøch nnägápxät coo hajxy haxøøg mjäya'ayhaty. Cáboch mijts ja'a nmädia'agy xmiäbøjcä. Nhawáanäm mijts jaduñ nebiátyhøch jaaya'ay tøø xñajtscapxøøyyän, ja'ačh tøø xquiéxiäbä.

²⁷ Pero cab hajxy wyiinjuøøyy coo Jesús ja'a Tieedy jaduñ ñägápxy. ²⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Coočh mijts hänäjty tøø xmiøjpahbety, mänit hajxy mnajuø'øwa'añ pøñhøch høøch, y coočhä

nhamdsoo cuhdujt nga'a yajtuñ. Pero jaduñ nhawáanäm nebiátyhøch ja'a nDeedy tøø xyajnáhixø'ø. ²⁹ Xmiøødwädíjpøch je'e, ja'açh tøø xquiéxiäbä. Cábøch nidiuhñ tøø xñähgue'egy je'eguiøxpä cooçh homiänaajä ngudiuñ nébiøch tøø xyhane'emiän.

³⁰ Coo ja'a Jesús jaduñ miädiaacy, mänitä miädia'agy miäbøjcäxä nämay.

³¹ Mänitä Jesús ñämaay ja'a judíoshajxy, ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy hänäjty tøø miäbøjcäbä:

—Cooçh mijts ja'a nmädia'agy xquiudiúunät homiänaajä, mänitøch mijts hamuumdu'joot xmiøødwädítät. ³² Jaduhñdsä tøyhajt hajxy mmøødhádät cooçh ja'a Dios tøø xquiexy. Jaduhñdsä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtshixø'øwät, nebiä møjcu'ugong hajxy jaduñ xquia'a hané'emät.

³³ Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:

—Abraham højts hijty nhaphajpy ndeedyhajpy. Cab højts pøn xyhane'emy. Tii jaduñ coo mmäna'añ coo højts ja'a møjcu'ugong xquia'a hané'emät.

³⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, pønjaty ja'a pojpä cádieey jaduñ møød, møjcu'ugong jaduñ hanehmb. ³⁵ Ja'a moonsähajxy, cab hajxy jim yhity cøjxta'axiøø

maa hajxy quiuduñän. Pero ja'a cumoonsä yhuungä, je'eds jim nä'ägä hijp maa ja'a tiøjcän.

³⁶ Høøçh, nbuhbéðäbøch mijts jaduñ nebiä mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtshixø'øwät, nebiä møjcu'ugong hajxy jaduñ xquia'a hané'emät. ³⁷ Nnajuøøbiøch jaduñ coo Abraham

hajxy hijty mhaphaty mdeedyhaty. Pero xyagho'ogáambøch mijts, je'eguiøxpä coo hajxy tu'joot mga'a tuna'añ nébiøch mijts nja näma'ayän. ³⁸ Nmädiácypioch nébioch ja'a nDeedy tøø xyajmøødmädia'aguiän. Pero mijts, jaduñ mijts mjäya'ayhaty nebiä mdeedy yaa jiäya'ayhatiän hädaa yaabä naaxwiin, nebiä cu'ug yhane'emiän.

³⁹ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Abraham højts hijty nhaphajpy ndeedyhajpy.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Pø tøyhajt ja'a Abraham hajxy hijty mhaphaty mdeedyhaty, jaduñ hajxy mjäya'ayhájpät nebiä Abraham jecy jiäya'ayhajtjän. ⁴⁰ Pero xyagho'ogáambøch mijts, hóyhøch mijts ja'a tøyhajt tøø nja yajmøødmädia'agy, mädyíibøch ja'a Dios tøø xyajmøødmädia'agy. Cábøchä Abraham häxøpy xyagho'oga'añ. Caj mijts mjäya'ayhaty nebiä Abraham jecy jiäya'ayhajtjän. ⁴¹ Jaduñ mijts mjäya'ayhaty nebiä mdeedyhajxy jiäya'ayhatiän.

Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Tøyhajt højts ja'a Abraham hijty nhaphaty ndeedyhaty. Jaduñ højts njäya'ayhaty nebiä Abraham jecy jiäya'ayhajtjän. Tu'ug højts nDeedy; Dios je'e.

⁴² Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo Dios hajxy häxøpy tøyhajt mDeedyhaty, xchójpøch mijts häxøpy yaabä. Jímhøch tøø ndsoñ maa Diosän; pero yaaç nhijnä hädaa yaabä naaxwiin. Ca'a yhamdsoo jóothøch yaa tøø ngäda'agy. Dióshøch xquiejx. ⁴³ Xióøbøch yaa nja mädia'agy; cábøch mijts ja'a nmädia'agy xñä'ä cudiunaanä. ⁴⁴ Ja'a møjcu'ugong hajxy

mdeedyhajpy. Jaduhñ hajxy mjäya'ayhaty nebiä mdeedy jäya'ayhatiän. Mänit je'e tiägøøyy jäya'ay-yagho'pä mänaabä naaxwiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Cabä tiømiädia'agy. Cabä hädaa yaabä naaxwiin hoy jäya'ayhaty. Høhndaacp je'e; jaduhñ ñä'ägä cuhdujthaty. Jaduhñ jäya'ayhajxy yaa yajnähixø'øyii ja'a møjcu'uwiinmahñdy. ⁴⁵ Pero høøch, coöch mijts ja'a tøyhajt nyajmøødmädia'agy, cábøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjca. ⁴⁶ Hopiøñä ñajuø'øy coöchä pojpa cädieey nga'a møødä. Jaduhñ hajxy mnajuø'øwät coöchä tøyhajt nmädia'agy. ⁴⁷ Ja'a Dios ja'a yhuungä, miádóowäp je'e ja'a Dios ja'a miädia'agy. Pero mijtsä, caj mijts Dios xyhuunghaty; paadiä Dios miädia'agy hajxy mga'a mädowaañä.

⁴⁸ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a judíoshajxy:

—Nej, cab jaduhñ tiøyyä coo jim mdsooñ Samaria, coo møjcu'ugong tøø xyajtägø'øyä.

⁴⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cábøchä møjcu'ugong tøø xyajtägø'øy. Nwi- inguhdsähgøøbiøch ja'a nDeedy. Pero cábøch mijts xwyiingudsähgø'øy. ⁵⁰ Cábøch hamdsoo nmäna'añ coöch hajxy xwyiingudsähgø'øwät. Ja'a nDéedyhöch jaduhñ mänaamb. Yajcumädowaamby je'e pønhøch haxøøg xñänøømb. ⁵¹ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, coöchä nmädia'agy pøñ xmiäbøjcät, ni mänaa quia'a hó'ogät.

⁵² Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:

—Hoorä sí, tøø højts nnajuø'øy coo møjcu'ugong tøø xyajtägø'øy. Tøø ja'a Abraham yho'ogy møødä Dios ja'a quiugapxyhajxy. Pero miich mänaamb coo nmädia'agy pøñ xmiäbøjcät, ni mänaa quia'a

hó'ogät. ⁵³ Nej, maas møc miichä cuhdujt mmøødä quejee ja'a Abraham jecy miøødhajty, ja'a hajxy hi-jty nhaphájtäm ndeedyhájtämbä. Tøø je'e yho'ogy. Jadhun ja'a Dios ja'a quiugapxyhajxy tøø yho'pä. Pøn tyijy miich coo jadhun mniñänømyii.

⁵⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jadhun yhahixø'øy coöch hamdsoo nniguiumayøøjät. Pero Dióshøch xquiumaaby, ja'a tyijy mijts mDioshajpy. ⁵⁵ Cahnøch nDeedy hajxy xñajuøøyyä. Pero høøch, nhíxyhøch høøch. Cooch nmáná'anät coöch nga'a hixiä, hønhdá'agäbøch jadhun nej mijts mhønhdá'aguiän. Pero nhíxyhøch høøch. Nmäbøjcäbøch ja'a miädia'agy je'e. ⁵⁶ Ja'a Abraham, ja'a hajxy jecy nhaphájtäm ja'a ndeedyhájtämbä, xoondaacp je'e hijty coöch hánajty xyhixa'añ mánájøch hánajty nhida'añän hädaa yaabä naaxwiin. Tøøch je'e xjiaanç hixy. Mänit jiaanç xoondaacy.

⁵⁷ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a judíoshajxy:

—Je'enä jadhun mdsaanä. Nej, tøø ja'a Abraham mhixiä.

⁵⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, jíiyämøch hánajty; cahnä Abraham hánajty jiinä.

⁵⁹ Mänitä tsaa hajxy quionø'cy; Jesús hajxy hánajty quiuhga'adsaamby. Pero tøø ja'a Jesús hánajty ñiguiu'uchii. Mänit piädsøømnä tsajtøgooty.

9

¹ Jimä Jesús hánajty ñaxy. Mänitä wiindspä tu'ug yhijxy. Jadhunä mähdiøjc ñä'ägä maaxhuungha-

jty wiinma'ad. ² Mänitá Jesús ñämaayyá ja'a jiamioðdhajxy:

—Wiindsón, tii yø'øya'ay wyiináda'a coo mia'adá. Pønä pojpa cádieeyáda'a tøø tiuñ, yø'øya'ayä, tøgä tiaj tieediä.

³ Mänitá Jesús yhadsooyy:

—Ni pøn. Paady yø'øya'ay wyiin mia'adá nebiä Dios ja'a miäjaa jaduhñ quiähxø'øgät maa yø'øya'aguiøxpän. ⁴ Tsøc Diostuung hajxy túunäm, ja'açh tøø xquiéxiäbä, mäduhñtiä jugyhajt hajxy nmøødhájtäm. Coø hajxy nhó'cänät, cab hajxy jaduhñ mänaa ndúunänät. ⁵ Cooçh yaa nhity hádaa yaabä naaxwiin, nyajcähxø'piøch jáya'ay piojpa quiädieeyhajxy.

⁶ Mänitá Jesús ñajtsujøøyy naaxwiin. Mänitá chujy yajmo'ondscojy. Mänitá pyiinø'cy. Mänitá wiindspä yajwiingupiinøøyy ja'a chujy, ja'a hánajty tøø mio'ondscójjiäbä. ⁷ Mänitá Jesús ja'a wiindspä ñämaayy:

—Nøcx niwyiimbujøø maa ja'a tsiidaact jaduhñ xiøhatiän Siloé —je'e jaduhñ ñänøømby, Quexy.

Mänitá wiindspä hoy jiaançh niwyiimbujyii. Coø wyiimbijnä, tøø hánajty wyiindøø'xø'nä. ⁸ Mänitá mähdiojc yhiixä ja'a miädøjc-hajxy møødá hajxy hijty yhiixypä coø hánajty xiädø'øñyujwa'añ. Mänitá hajxy miänaañ:

—Nej, caj jie'e yø'øjä, ja'a hijty naxy xädø'øñyujwaambä hãña'a.

⁹ Näje'e hajxy hánajty miäna'añ:

—Jaançh je'e yø'ø.

Näje'e hajxy hánajty miäna'añ:

—Ca'a jie'eja; pero tehñ jiaduhñ quiähxø'øgy.

Pero ja'a mähdiøjc, hamdsoo hänajty ñiñänømyii:
—Høøch je'e hijty wiinds.

¹⁰ Mänitä miäyajtøøwa:

—Nejy mwiindøø'xø'cy.

¹¹ Mänit yhadsooyy:

—Jaaya'ay ja'a Jesúshajpä, jaaya'ay ja'a chujy yajmo'ondscoj. Mänitøch xyajwiingubiinøøyy. Mänitøch xñämaayy coöch nøcxy nniwyyiimbujyii maa ja'a tsiidaact jaduhñ xiøhatiän Siloé. Mänitøch hoy njaanç niwyyiimbujyii. Mänitøch nwiindøø'xø'cy.

¹² Mänitä miäyajtøøwägumbä:

—Maa jaaya'ayäda'a.

Mänit yhadsooyy:

—Pämäädädä.

¹³ Mänitä mähdiøjc yajnøcxä maa ja'a fariseos wyiinduumhajxiän, ja'a hänajty tøø wyiindøø'xø'øguiäbä. ¹⁴ Poo'xxiøøjooty ja'a Jesús ja'a chujy yajmo'ondscojy, yajwiindøø'xø'cy ja'a wiindspä. ¹⁵ Mänitä mähdiøjc miäyajtøøwägumbä ja'a fariseoshajxy:

—Nejy mwiindøø'xø'cy.

Mänit yhadsooyy:

—Chujy jaaya'ay yajmo'ondscoj; je'eçh je'e xya-jwiingubiinøøyy. Mänitøch hoy nniwyyiimbujyii. Mänitøch nwiindøø'xø'nä.

¹⁶ Mänitä fariseoshajxy näje'e miänaañ:

—Ca'a yø'øya'ay Dyiosquexiä. Tuumb yø'øduhñ poo'xxiøøjooty. Cabä cuhdujt miøødä coo jaduhñ tiünät poo'xxiøøjooty.

Pero näje'e hajxy hänajty miäna'añ:

—Pero nebiä cuboj cugädieejäya'ay ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä jaduhñ ñä'ä yajcähxø'øgät.

Cab hajxy hānajty tu'ugmädia'agy ñibiaadyii.
 17 Mānitā mähdiøjc ñāmaayyā, ja'a hānajty tøø
 wyiindøø'xø'øguiäbä:

—Míichäts, waamb miich mmāna'añ. Nejy
 yø'øya'ay mnänømy, ja'a tøø xyaghijxø'øguiäbä.

Mānit yhadsooyy:

—Dios je'e tøø quiexy.

18 Cabä judíoshajxy hānajty miäbøga'añ coo
 jaaya'ay hijty wyiindsä, coo jaaya'ay hijty tøø
 wyiindøø'xø'øgy. Paady hajxy miøjyaaxy jaaya'ay
 tiaj tieedy. 19 Mānit hajxy miäyajtøøwa:

—Nej, mijts ja'a mhuung yø'ø, ja'a
 hajxy mnänøømbiä coo hijty wiinds tøø
 miaaxhuunghatiä. Nebiäda'a tøø yhijxø'øgy.

20 Mānitā tiaj tieedyhajxy yhadsooyy:

—Højts nhuung jaanč yø'ø. Wiinds jiaanč
 maaxhuunghajty. 21 Pero cab højts nnajuø'øy nejy
 tøø yhijxø'øgy o pøn jaduhñ tøø yaghijxø'øgy. Yø'ø
 hajxy mäyajtøw. Møj yø'øjän. Ween hamdsoo
 ñägapxy.

22 Paady hajxy jaduhñ miānaañ, coo ja'a teedy-
 wiindsøn hajxy hānajty chähgø'øy. Tøø ja'a teedy-
 wiindsønhajxy hānajty quiojyquiapxyhaty coo ha-
 jxy hānajty yajpädsøma'añ tsajtøgooty pøn jaduhñ
 mäna'anaamb cooc Jesús Miesíashaty. Nägooyyā
 hajxy hānajty yajtøjpädsøma'añ, cab hajxy hānajty
 yajtøjtägø'øwaannä tsajtøgooty. 23 Paady jaaya'ay
 tiaj tieedyhajxy miānaañ: “Yø'ø hajxy mäyajtøw.
 Møj yø'øjän.”

24 Mānitā mähdiøjc miøjyáaxägumbä, ja'a hānajty
 tøø yhijxø'øguiäbä. Mānitā ñāmaayyā:

—Højts tøyhajt móoyäc. Nnajuøøby højts coo Jesús quiuboj quiugädieeyä.

²⁵ Mänit yhadsooyy:

—Cábøch nnajuø'øy pø cuboj pø cugädieey je'e. Pero nnajuøøbiøch cooch tøø nhijxø'øgy, hóyhøch hijty nja wiindsä.

²⁶ Mänit ñämaayyä:

—Nej xyaghijxø'cy.

²⁷ Mänit yhadsooyy:

—Tøøds mijts nja hawáañäm. Pero cab hajxy mmäbøjcy. Tii hajxy coo mmädowáañgombä. Nej, mbanøcxáañp ja'a miädia'agy hajxypä.

²⁸ Mänit yhojjä ñämaayyä:

—Miič jaduhñ mbanøcxäp ja'a miädia'agy. Højtsä, Moisés ja'a miädia'agy nbanøcxäp.

²⁹ Nnajuøøby højts coo Dios ja'a Moisés miøødmädiaacy jequiän. Pero jaaya'ayä, cab højts nnajuø'øy maa chooñ.

³⁰ Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:

—Hoy-yagjuøøñä jaduhñ. Cab hajxy mnajuø'øy maa jaaya'ay chooñ, hóyhøch tøø xjia yaghijxø'øgy. ³¹ Hoy piønä jaduhñ ñajuø'øy coo Dios jaduhñ quia'a mädoowa ja'a miädia'agy ja'a cuboj ja'a cugädieey. Pero pøn ja'a Dios jaduhñ wiingudsähgøøby, pøn jaduhñ cudiuumb nebiä Dios yhane'emiän, je'e ja'a miädia'agy jaduhñ mädóowäxäp ja'a Diósäm. ³² Høxtahm̄ds ja'a naaxwiin yhawijy tiøø'xta'aguiän, ni mänaa jaduhñ quia'a yajmädoyhaty coo jäya'ay yaghijxø'øgyii, ja'a wiinds tøø miaaxhuunghátiäbä, høxtä jäda'anäbaady. ³³ Coo jaaya'ay häxøpy quia'a

Diosquexiä, cab jaaya'ay cu yajcähxø'cy hoy-yagjuóñbä.

³⁴ Mänitä mähdiøjc yhojjä:

—Nej, xyajnähxø'øwaamb højts miichä. Pojpätuum cädieedium miich tøø mmaaxhuunghaty.

Mänitä mähdiøjc je'e yajpädsøøma tsajtøgooty.

³⁵ Mänitä Jesús miädoyhajty coo ja'a mähdiøjc hänäjty tøø yajpädsømyii tsajtøgooty. Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc yhöxtaayy. Mänitä jiaanč paaty. Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, mmäbøjcäp ja'a miädia'agy, ja'a Dios tøø quiéxiäbä.

³⁶ Mänitä mähdiøjc yhadsooyy:

—Wiindsøn, pøn jaduhñ mnänøømby. Høøch hawáañác nébiøch ja'a miädia'agy nmäbøjcät.

³⁷ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøø je'e mhixy. Høøch je'e.

³⁸ Mänitä mähdiøjc miänaañ:

—Wiindsøn, mähøjpc.

Mänitä Jesús wyiinjiicädaacä, wyiingudsähgøøyyä.

³⁹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin neby hajxy jaduhñ yhihxø'øgät, ja'a hajxy hijpä nebiä wiindspän; møød neby hajxy jaduhñ wyiindsø'øwät, ja'a hajxy hijpä nebiä hijpä.

⁴⁰ Jimä fariseoshajxy hänäjty näje'e tiäna'ay maa Jesús hänäjty mädooyän. Coo hajxy jaduhñ miädooyy nebiä Jesús miänaañän, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Nej, mmánaamb miičh jaduħnä coo hõjts jaduħn nhijpä nebiä wiindspän.

⁴¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hajxy häxøpy mhity nebiä wiindspän, cabä pojpä cädieey hajxy häxøpy mhixyhaty. Pero coo hajxy jaduħn mmána'añ coo hajxy mhity nebiä hijxpän, paadiä mbojpa ja'a mgädieey hajxy quia'a nähwa'ačhñä.

10

¹ Mänitä Jesús miánaangombä:

—Chaads mijts tehñ tøyhajt nnämä'awät: cabä mee'tspähajxy jii by tiägø'øwø'ø y maa ja'a meegcuraahaawän. Wiingtuum hajxy je'e tiägø'øwø'ø y maa ja'a curaahaaw quia'a hitiän. ² Pero ja'a cumeeg, je'eds jii by tægø'øwøøby maa ja'a curaahaawän. ³ Yajtægøøby ja'a curaagüendähajpä ja'a cumeeg jii by curaajooty. Coo hñajty mieegmøjya'axa'añ, mänitä mieeg quiøxy xøøguya'axy. Yo'mädooby ja'a meeg ja'a wyiindsøn hajxy. Mänitä cumeeg yhøxwoobädsømy. ⁴ Coo ja'a meeghajxy hñajty tøø piädsømy, mänitä wyiindsøn hajxy cøjx piadu'ubøcy. Paady hajxy jaduħn piadu'ubøcy coo ja'a wyiindsøn hajxy yo'mädoy. ⁵ Cabä wiingjäya'ay hajxy pianøcxa'añ. Coo wiingjäya'ay hajxy yo'mädoy, cøjx hajxy chähgø'øbäyø'øgy.

⁶ Ja'a Jesús, yajmäbaadyhaam hñajty miädia'agy; pero cabä miädia'agy hñajty wyiinjuøøyyäxä.

⁷ Mänitä Jesús miánaangumbä:

—Chaads mijts tehñ tøyhajt nnämä'awät: Øøch, jaduħn mäwiinhøch nebiä curaahaawän maa ja'a meeghajxy tiägø'øwø'øyän. ⁸ Cahnøch hñajty

nmech, tøø jäya'ayhajxy hänajty may miech hõhndaacpä. Jaduhñ hajxy ñibiäda'agyii nebiä Diosquexypän. Jaduhñ mäwíinäts hajxy miäbaady nebiä meegmee'tspän. Pero cabä miädia'agyhajxy miäbõjcäxä. Jaaya'ayädshajxy jaduhñ ca'a mäbõjc, põnjátyhøch nmädia'agy xmiäbõjcäp. Jaduhñ mäwíinäts hajxy je'e miäbaatpä nebiä meeg mädia'agymiäbõjpän. ⁹ Ja'a meeghajxy, jii hajxy je'e tiägø'øwø'øy maa ja'a curaahaawän. Høøch, jaduhñ mäwíinhøch nebiä curaahaawän. Põnhøch ja'a nmädia'agy xmiäbõjcäp, je'eçh ngüeendähadaamby.

¹⁰ 'Ja'a hajxy jäya'awyiinhøhmbä, Diosmädiá'aguiäc tyijy hajxy je'e yajwa'xyp. Yhamdsoo copcooty ja'a mädia'agy hajxy hänajty yajpädsømy. Pero høøch, páadyhøch tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin nebiä jäya'ayhajxy jaduhñ jim ñõcxät tsajpootyp, neby hajxy jaduhñ jim yhidät cõjxta'axiøø. ¹¹ Ja'a cumeeg, cwieendähajpy ja'a mieeg je'e. Jaduhñ mäwíinhøch je'e, ngüeendähadáambiøch ja'açh nmädia'agy hajxy xmiäbõjcäbä. Jaaya'ay ja'a meeg jaançh tehñ chojpä, høxtä ñähho'tú'udäp ja'a mieeg. ¹²⁻¹³ Ja'a moonsähajxy, cabä meeg hajxy tu'joot cwieendähaty. Paady hajxy je'e tu'joot quia'a cueendähaty, coo hajxy je'e quia'a yhamdsoo je'ejä. Mäjuy hajxy je'e jia cuduñ. Coo ja'a pahuc miech meegtsu'tspä, mänitä moonsähajxy piäyø'øgy. Mänitä meeg mähdiøjc-hajxy ñä'ägä machii. Mänit hajxy chähgø'øbäyø'øgy.

¹⁴⁻¹⁵ 'Pero høøch, jaduhñ mäwíinhøch nebiä jäya'ay meeg hajxy jaançh tehñ chojpän.

Xyhixyhájpøch ja'a nDeedy, y nhixyhájpøch je'ebä. Jaanä jaduhñds je'e, jaanä nhixyhájpøch pønjátyhøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcäp. Nnähho'tu'udäämbiøch hajxy je'e. ¹⁶ Jaanä xmiäbøgáanäbøch ja'a nmädia'agy hajxy, ja'a jäya'ayhajxy tsänaabiä wiinghagajpt. Tu'ugmädia'agy hajxy yhida'añ møød hädaa jäya'ayhajxy yaabä. Tu'cuhdújtthøch ja'a nmädia'agy hajxy xmiäbøgaañä nägøxiä.

¹⁷ 'Páadyhøch ja'a nDeedy xchocy cooçh jaduhñ nmäna'añ cooçh häna'c ween xyagho'ogy nébiøch jaduhñ njujypiógät jadähooc. ¹⁸ Høøch, hamdsooçh nmäna'añ cooçhä jäya'ay xyaghó'ogät. Cooçh häxøpy nga'a mänaambä, cábøçhä jäya'ay häxøpy xyagho'oga'añ. Nmøødhøch cuhdujt cooçh nhó'ogät; y nmøødhøch cuhdujt cooçh njujypiógät jadähooc. Páadyhøch ja'a nDeedy tøø xwyiinguexy cooçh nhó'ogät, cooçh njujypiógät.

¹⁹ Coo Jesús jaduhñ miädiaacy, paadiä judíoshajxy tu'ugmädia'agy quia'a nibiaatä. ²⁰ Mänit hajxy nämay miänaañ:

—Møjcu'uda'a miøød. Cuhmäñøøbiäda'a jaduhñ. Tii yøø miädia'agy hajxy coo mmädowaañä.

²¹ Mänit hajxy näje'e miänaañ:

—Cabä møjcu'umøødpä jaduhñ miädiá'agät. Cabä møjcu'u ja'a wiindspä jaduhñ yaghijxó'ogät.

²² Jájtäbä xøø hänajty jim Jerusalén, ja'a xøhajpä ja'a Dedicación. Tøøchpojooty hänajty. ²³ Jiibiä Jesús hänajty wiädity tsajtøgooty, jiiby maa ja'a tøjwiingän, ja'a xøhajpä Salomón. ²⁴ Mänitä

judíoshajxy jim yhamugøøyy maa Jesús hánajty wiäditiän. Mänitä Jesús ñämaayyá:

—Mänaa højts xyhawaanaañä pø tøyhajt mMesíashaty.

²⁵ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøøds mijts nja hawáanäm, pero cab hajxy mmäbøjcy. Cooch jaduhñ ngudiuñ nébiøch ja'a nDeedy tøø xyhane'emiän, cähxó'pøch jaduhñ cooch nGristohaty. ²⁶ Pero, cooch mijts ja'a

nmädia'agy hajxy xquia'a panøcxä, páadyhøch ja'a nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaanä.

²⁷ Nhixyhápiøch pønñhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp; je'eçh ja'a nmädia'agy xpianøcxäp.

²⁸ Nyajnøcxáambiøch hajxy jim tsajpootyp. Jim hajxy yhida'añ cøjxta'axiøø. Cábøch hajxy je'e pøn xpiøjcät. ²⁹ Miøødhøch ja'a nDeedy ja'a mäjaa.

Cabä pøn ja'a mäjaa jaduhñ miøødä nébiøch ja'a nDeedy miøødän. Ja'a nDéedyhøch jaduhñ tøø miäna'añ cooch jaaya'ay ja'a nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät. Cábøch ja'a nDeedy jaaya'ayhajxy mänaa piøgáanaxä. ³⁰ Høøch møødhøch ja'a nDeedy, tu'ugmädia'agy højts nhity.

³¹ Mänitä judíoshajxy tiägøøguiombä tsaagonø'pä. Jesús hajxy hánajty quia'adsaamby. ³² Mänitä Jesús ja'a judíos ñämaayy:

—Madiú'ujøch ja'a hoybä tøø ngudiuñ nébiøch ja'a nDeedy tøø xyhane'emiän. Tiiguiøxpøch mijts coo xquia'adsa'añ.

³³ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Paady højts miich nga'adsa'añ coo Dios haxøøg mnänømy, coo mnibiäda'agyii nebiä

Diosän; ca'a jie'eguiøxpä coo hodiunḡ jaduḡn tøø mduñ.

³⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jiiby jaduḡn myiñ maa mijts mguhdujtän coo Dios jaduḡn miänaañ: “Mdioshajp hajxy.”
³⁵ Tøyhajt ja'a Diosmädia'agy jaduḡn ñä'ägädä mädia'agy. Jaduḡn miäna'añ cooc hajxy jaduḡn dyioshaty, ja'a jäya'ayhajxy tøø wyiingpóquiäbä ja'a Diosmädia'agy. ³⁶ Hoorä, Dióshøch tøø xquiunuu'xy tøø xpiäda'agy. Yaäch tøø xquiexy hädaa yaabä naaxwiin. Cábøch Dios tøø nwiingapxpety cooch nmänaañ coochä Dios xyHuunghaty. Tøyhájtøch jaduḡn xyHuunghaty. ³⁷ Cooch häxøpy nga'a tuñ nébiøch ja'a nDeedy tiuñän, cábøchä nmädia'agy hajxy häxøpy xmiäbøjcä. ³⁸ Pero jaançh túumbøch jaduḡn. Mmäbøgäp hajxy jaduḡn coochä Dios tøø xquiexy, hóyhøchä nmädia'agy hajxy xquia'a ja mäbøjcä. Jaduḡnds hajxy mnajuøñät coo højts tu'ugjäya'ay nhity móødhøchä nDeedy.

³⁹ Mänitä Jesús jia madsáanägumbä. Pero cabä ñä'a yajmajch.

⁴⁰ Mänitä miøjnøønájxcumbä ja'a Jordánpä møjnøøbä maa ja'a Juan miäyajnäbejtsohñän. ⁴¹ Mänitä Jesús hajxy ñämejch nämay. Mänit hajxy miänaañ:

—Cabä Juan ja'a hoy-yagjuøøñäbäjaty ñä'a yajcähxø'cy. Pero tøyhajt jaduḡn cøxiä nebiä Juan yø'øya'ay tøø ñägäpxiän.

⁴² Mänitä Jesús ja'a miädia'agy hajxy jim miäbøjcä nämay.

11

¹ Tu'ug jäya'ay hänajty xiøhaty Lázaro. Tøø hänajty pia'ambety. Jim hänajty chäna'ay Betania møødä piuhdo'oxyhajxy, ja'a María møødä Marta. ² Cahnä hänajty yhabaady mänaa María ja'a Jesús ja'a perfume hänajty yajtecytia'xø'øwa'añ, mänaa María ja'a Jesús hänajty tiecymie'exa'añ ja'a quiuhwaayhaam. ³ Coo Lázaro hänajty tøø pia'ambety, mänitä piuhdo'oxy ja'a capxy hajxy quiejxy maa Jesúsän coogä Lázaro tøø pia'ambety. Jesús ja'a miägu'ughajpä hänajty je'e. ⁴ Coo Jesús ja'a mädia'agy jaduñ miädooyy, mänit miänaañ:

—Cabä mähdiøjc tiehm yho'oga'añ. Paady tøø pia'ambety neby jaduñ quiähxø'øgät coo Dios miøjjä jiaančhä, neby jaduñ quiähxø'øgät cooch nmøjjä njaančhä. Diøshøch xyHuunghajp.

⁵ Hoy ja'a Jesús hänajty jia jaančh tehñ miøødnijiootpaadyii ja'a Lázarahajxy, ⁶ mejtsxøø jim jiaag hijty maa hänajty ñä'ägä hitiän. ⁷ Mänitä Jesús ja'a jiamioød ñämaayy:

—Jamds hajxy jadähooc Judea.

⁸ Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsøn, cahnä jiegø'øy mänaa ja'a judiøshajxy xjia cuhga'adsa'añän. Tii jim coo mnøcxtägatsa'añ.

⁹⁻¹⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a Diostuunḡ hajxy tuumbä, coo ja'a tiuunghajxy je'e quia'a mayña, cahnä hajxy je'e yho'oga'añ. Jaduñ mäwiinäts hajxy je'e nebiä xøømbä tiu'uyo'oyän. Cab hajxy je'e quiuhnepy. Hoy hajxy je'e yhixy.

¹¹ Mänitä miänáaḡgombä:

—Tøø højts nmägu'ughajpä Lázaro miaahó'cäm. Nøcxáambøch cham nyuxa'añ.

¹² Mänitä jiamiøødhajxy miänaañ:

—Pero, wiindsøn, pø nää maaho'c jaduñ, møcpøjtägatsaambäda'a jaduñ, cabä.

¹³ Coø Jesús jaduñ miänaañ cooc Lázaro mi-aaho'cy, jaduñ hänajty miäna'anaañ cooc tøø yho'ogy. Pero cabä jiamiøødhajxy jaduñ wyi-injuøøyy coo Lázaro tøø yho'ogy. Jaduñ hajxy wyiinjuøøyy coo tøø miaaho'ogy. ¹⁴ Mänitä Jesús howyijnjuøøñä tiehm ñägäpnä:

—Tøø ja'a Lázaro yho'ogy. ¹⁵ Xoondáacpøch jaduñ cooch hänajty nga'a jimä. Coø hajxy jaduñ mhixa'añ nébiøch nduna'añän, mänitøch mijts ja'a nmädia'agy xmiaas mabøgaanä. Páadyhøch jaduñ nxoonäda'agy. Jamds hajxy jim maa Lázaran.

¹⁶ Tu'ugä Jesús ja'a jiamiøød hänajty xiøhaty Tomás, ja'a hajxy hänajty ñänøømbiä hametsc-huung. Mänitä Tomás ñämaayy ja'a jiamiøødhajxy:

—Jamxä Jesús hajxy møødhó'cäm.

¹⁷ Coø hajxy jim miejch Betania, mänitä Jesús yhawáañäxä coo ja'a Lázaro hänajty jii by tøø yhity mädaaxxøø jutjooty maa cabäsaantän.

¹⁸ Mäwiingón Betania hänajty jim Jerusalén. Jaduñda'a jiäguema, mejtskilómetro ja cupcäda'a.

¹⁹ Nämay ja'a judíoshajxy hänajty tøø ñämech ja'a Marta møødä María. Capxmøcpøgáanäp hajxy hänajty coo ja'a piuhya'ayhajxy hänajty tøø yho'ogy. ²⁰ Coø ja'a Marta jaduñ miädoyhajty coo Jesús hänajty miäwiingoñ, mänit hoy

jiøjcubaadø'øy. Pero María, jiiiby miähmøøyy maa ja'a tiøgootyhajxiän. ²¹ Mänitä Marta ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn, coo häxøpy myaajä, cábøchä nbuhya'ay häxøpy tøø yho'ogy. ²² Nnajuøøbiøch jaduhñ, hoytyiijä Dios mmäyujwá'anät, xmió'owäp je'e.

²³ Mänitä Jesús ja'a Marta ñämaayy:

—Jujypiøgaambä mbuhya'ay.

²⁴ Mänitä Marta miänaañ:

—Nnajuøøbiøch coo jiiujypiøga'añ coo ja'a naaxwiimbä hänajty wyiimbida'añ, coo hajxy nägøxiä njujypiøgáañäm.

²⁵⁻²⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nyagjujypiøgáambiøch hajxy je'e pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp. Nyajnøcxáambiøch hajxy je'e jim tsajpootyp, hoy hajxy hänajty jia jujcyñä, hoy hajxy hänajty tøø jia ho'ogy. Nejy, mmäbøjpy jaduhñä.

²⁷ Mänitä Marta miänaañ:

—Wiindsøn, nmäbøjpiøch coo miich ja'a Dios xy-Huunghaty, coo mMesíashaty, coo miich ja'a Dios tøø xquiexy hädaa yaabä naaxwiin.

²⁸ Mänitä Marta ja'a piuhdo'oxy hamee'ch hoy ñäma'ay:

—Tøø ja'a nWiindsønhájtäm miéjtsäm. Miich xyajtøøb.

²⁹ Coo ja'a María miädooyy, mänitiä tiänaayyø'cy. Mänitä María ja'a Jesús ñänøcxy. ³⁰ Jimä Jesús hänajty tøø miähmø'øy maa ja'a Marta hänajty hoy tøø miøødmädia'aguiän. Cahnä Jesús hänajty quia-jptägø'øy. ³¹ Ja'a judíoshajxy hänajty jiiiby maa ja'a

María tiøgootyhajxiän, coo hajxy yhi_jxy coo María tiänaayyø'cy, coo tiøjpädsøømy, mäni_tä María hajxy piadøjpädsøømy. Jim tyijy María hänä_jty ñø_cxy cabäsaantä jøøbiä xuu'tspä.

³² Coo ja'a María jim mie_jch maa ja'a Jesús hänä_jty tøø miähmø'øyän, mäni_tä Jesús yhi_jxy. Mäni_tä María ja'a Jesús wyiin_jjicädaacy. Mäni_tä María miänaañ:

—Wiindsøn, coo miich häxøpy myaaja, cábøchä nbuhya'ay häxøpy tøø yho'ogy.

³³ Coo Jesús jadu_hn yhi_jxy coo María hänä_jty jiø'øy møødä judíoshajxy, ja'a hänä_jty tøø piamechí_jäbä, mäni_tä Jesús jiootmabiø_jcy. ³⁴ Mäni_tä miänaañ:

—Maa hajxy tøø myajnaaxtägø'øy.

Mäni_tä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsøn, jam nyajnä_hixø'øy.

³⁵ Mäni_tä Jesús jiøøyy. ³⁶ Mäni_tä judíoshajxy miänaañ:

—Høxtahm_ds jiø'øy coo Lázaro hijty jiaanch teh_m miøødnijootpaadyii.

³⁷ Mäni_tä hajxy näje'e miänaañ:

—Tisän yø'øya'ay ja'a Lázaro coo quia'a ya_jmøcpø_jcy. Tøø yø'øya'ay ja'a wiindspä yaghi_jxø'øgy, túhmäts.

³⁸ Mäni_tä Jesús jiootmabiø_jcombä. Mäni_tä jim ñø_cxy maa ja'a naax_jutän maa ja'a Lázaro hänä_jty tøø ñäaxtägø'øyän. Jimä tsa_a ja'a jut hänä_jty yhadä_guec-haty. ³⁹ Mäni_tä Jesús ñämaayy ja'a hajxy hänä_jty jim tänaabiä juthaguum:

—Hadä_guejtu'ud yø'ø jut hajxy.

Jimä cuhä_yohnd hänä_jty tiänaabiä, ja'a Martaha_jpä. Mäni_tä Marta ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsón, pero mädaaxxøø jii by tøø yhity jutjooty. Haxøøgxuu'päda'a yø'øjän.

⁴⁰ Mänitä Jesús ja'a Marta ñämaayy:

—Tøøch miich nhawáañäm, coo mmäbøgät, mänit mhíxät coo Dios miøjjä jiaančhä.

⁴¹ Mänitä jut hajxy jiaanč yhadäguejtuuty. Mänitä Jesús chajhee'py. Mänit miänaañ:

—Teedy, Dioscujú'uyäp cooch miich ja'a nmädia'agy tøø xmiädoowa. ⁴² Nnajuóøbiøch jaduhñ cooch miich ja'a nmädia'agy hoymiänaajä xmiädoowa. Páadyhøch miich tøø nnäma'ay “Dioscujú'uyäp” neby hajxy miäbøgät cooch miich tøø xquiexy, yø'øya'ayhajxy xii tänaabiä.

⁴³ Mänitä Jesús møc yaaxy:

—¡Lázaro, pädsómäts!

⁴⁴ Mänitä Lázaro jiaanč pädsøømy, ja'a hänajty tøø yhó'oguiäbä. Nähbity nähmoch piädsøømy. Mänitä Jesús ñämaayy ja'a hajxy hänajty jim tänaabiä:

—Nähbijtu'ud yø'ø hajxy. Ween ñøcxy maa ja'a tiøjcän.

Mänitä Lázaro hajxy jiaanč nähbijtuuty. Mänit ñøcxy maa ja'a tiøjcän.

⁴⁵ Mänitä Jesús ja'a miädia'agy miäbøjcäxä nämay ja'a judíoshajxy, ja'a María hajxy hänajty tøø miøødhítiäbä maa ja'a tiøjc-hajxiän, ja'a hajxy hänajty tøø yhíxiäbä coo ja'a Jesús ja'a ho'ogyjiäya'ay yagjujypiøjcy. ⁴⁶ Pero cab judíos hajxy näje'e miäbøjcy. Paady ja'a fariseos hajxy hoy yhawaañä nebiä Jesús hänajty tøø tiuñ. ⁴⁷ Mänitä teedywiindsøn hajxy yhamugøøyy møødä fariseoshajxy møødä tuuñgmøødpähajxy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Neby hajxy nwiinmahñdyhájtämät. Madiu'u jaaya'ay ja'a hoy-yagjuøøñäbäjaty tøø yajcähxø'ogy. ⁴⁸ Coø hajxy nga'a májtsämät, mänitä miädia'agy miäbøgåanäxä nägøxiä. Minaambä romano jäya'ayhajxy ja'a møjcuhtujtmøødpä. Mänitä ndsajtøjc hajxy xyajma'adäänäm. Mänitä nguhdujt hajxy xpiøgåanäm.

⁴⁹ Caifás ja'a teedywiindsøn hänajty xiøhaty ja'a møjcuhtujtmøødpä. Mänit miänaañ:

—Cab hajxy tii mjaty mnajuø'y. ⁵⁰ Cab hajxy mwiinjuø'y coø maas hoy hit jaduñ coø ja'a cu'ug tu'jäya'ay xñähho'túutämät. Cab hajxy jaduñ nägøxiä nguhdägóoyämät.

⁵¹ Ca'a Quiaifás ja'a yhamdsoo wiinmahñdy jaduñ. Pero coø hänajty tiuñ teedywiindsøn møjcuhtujtmøødpä, paadiä Dios ja'a Caifás jaduñ yajnägapy coø ja'a Jesús ja'a judíos hänajty ñähho'tu'uda'añ, ⁵² møød hajxy nägøxiä, ja'a Dios hänajty tøø wyiimbíyyäbä, ja'a wiinghagajptjaty. ⁵³ Mänitä møjcuhtujtmøødpähajxy quiojyquiapyhajty coø Jesús hajxy hänajty yagho'oga'añ.

⁵⁴ Paadiä Jesús hänajty jim quia'a wäditaannä mayjiäya'ayhagujc maa ja'a Israelpähajxiän. Mänitä Jesúshajxy jim chohñ jim Judea, ñøcxy hajxy jim maa ja'a cajpt jaduñ xiøhatiän Efraín. Jimä Jesúshajxy miähmøøyy møødä jiamiøødhajxy. Mäwiingon ja'a cajpt hänajty tø'ødsnähgäp.

⁵⁵ Habaadäänäp ja'a pascuaxøø hänajty, ja'a judíoshajxy yagjätäbä. Nämäy hajxy jim ñøcxy xøøhajpä jim Jerusalén, ja'a hajxy jim tsohmä maa ja'a cajpthuungän. Cahnä xøø hänajty jim

chohn̄da'agy coo hajxy jim̄ quioo'ty. Jayøjp hajxy h̄anajty yhuuc tsi'iwa'añ. Jadúhn̄ac tyijy hajxy h̄anajty ñähwa'adsa'añ ja'a piojpa quiädieey. ⁵⁶ Jiibiä Israelpäjäya'ay ja'a Jesús hajxy h̄anajty yajcopcø'øy tsajtøgooty. Jiiby hajxy h̄anajty ñimiäyajtøyii:

—Nej, cabä Jesúsäda'a miedsa'añ xøøhájpjä.

⁵⁷ Tøø ja'a teedywiindsøn̄hajxy h̄anajty yhane'emy møødä fariseoshajxy, coo Jesús pøn̄ yhíxät, mänit hajxy ñägápxät, nebiä Jesús hajxy jaduñ miádsät.

12

¹ Ja tädujxøø ja'a pascuaxøø h̄anajty quia'a habaady. Mänitä Jesús jim̄ ñøcxy Betania, maa Lázaro h̄anajty ch̄ana'ayän, ja'a Jesús h̄anajty tøø yagjujypióquiäbä coo h̄anajty tøø yho'ogy.

² Nämayyä jäya'ayhajxy jiiby yhamugøøyy tsugaabiä ja'a Jesúscøxpä. Ja'a Marta h̄anajty texyhabøgøøby. Jiibiä Lázaro ja'a Jesús h̄anajty miøødsuugay tøgooty. ³ Mänitä María ja'a perfume quion̄mejch cuplitro. Haagä nardopøjy ja'a perfume h̄anajty ja'a tsowjatypä. Mänitä María ja'a Jesús yajtecytia'xøøyy ja'a perfume. Mänitä María ja'a Jesús tiecymieexy quiuhwaayhaam. Mänitä perfume tiägøøyy pu'xø'pä tøgooty. ⁴ Jiibiä Judas h̄anajty, ja'a Simón Iscariote yhuung. Jesús ja'a jiamiøød h̄anajty je'ebä. Je'edsä Jesús h̄anajty yegaamb coo h̄anajty yajcø'ødägø'owa'añii maa ja'a soldadohajxiän. Mänitä Judas miänaañ:

⁵ —Maas hoy hijty coo yø'ø perfume cu ndóo'cäm nebiä häyoobädøjc ja'a xädø'øñ cu nnä'ä móoyyäm.

6 Pero cabä Judas ja'a häyoobädøjc hñanjty ñä'ägädä näxuuch. Je'e ja'a xädø'øñ hñanjty yajconwädíjtäp. Pero hamdsoo hñanjty wyi'i yajpädsømy. Paady jadhñ miänaañ coo ja'a perfume hajxy cu tíoocy nebiä xädø'øñ jadhñ miéedsät. 7 Mänitä Jesús ja'a Judas ñämaayy:

—Ween yø'ø to'oxiøjc yhity. Ca'a waamb mnäma'ay. Ween yø'ø perfume yaghity høxtä cóonøch nhó'ogät. Mänitøch yø'ø perfume xyajñähjáaxät. 8 Hoymiänaajä mijts ja'a häyoobädøjc xmiøødhida'añ. Pero høøch, cáboch mijts hajxy jeicy nmøødhida'añ.

9 Nämayyä Israelpä jäya'ayhajxy miädoyhajty coogä Jesús hñanjty jim tøø miech Betania. Mänitä Jesús hajxy hoy yhixy møødä Lázaro, ja'a Jesús hñanjty tøø yagjuypiøquiäbä. 10-11 Coo Jesús ja'a Lázaro hñanjty tøø yagjuypiøcy, paadiä Israelpä jäya'ay ja'a Jesús hajxy hñanjty tøø piadu'ubøcy nämay. Y paadiä Jesús ja'a miädia'agy hajxy hñanjty tøø miäbøjcäxä nämay. Coo ja'a teedywiindsøn ja'a miädia'agyhajxy hñanjty quia'a jaty panøcxäxä, paady hajxy quiojyquiapxytiuuñ coo ja'a Lázaro hajxy ween yagho'ogy nebiä Jesús hajxy hñanjty yagho'oga'añän.

12 Nämayyä jäya'ayhajxy hñanjty jim tøø miech Jerusalén pascuaxøøhjäpä. Cujaboom hajxy miädoyhajty coo ja'a Jesús hñanjty miedsa'añ cajptooty. 13 Mänitä xi'iwhaay hajxy hoy piuxy. Mänitä Jesús hajxy hoy jøjcubaadø'øy xi'iwhaaguiap. Yáaxäp ja'a Jesús hajxy hñanjty ñänøcxy:

—¡Viva Jesús! Tsøc yø'øya'ay hajxy wiingudsähgøøyyäm, yø'ø Dios tøø quiéxiäbä. Paadiä Dios tøø quiexy coo hajxy ngobiernähájtämät, højts ja'a Israelpäjäya'ayhájtäm.

¹⁴ Mänitä Jesús ja'a burrohuung tu'ug piaaty. Mänit yajpejty. Jaduhñ jii by myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän:

¹⁵ Ca'a hajxy mdsähgø'øy, mijts jim tsánaabiä Jerusalén.

Huug hiñ hajxy, xiidsä mgobiernähajxy piety burrohuungnähgøxp.

¹⁶ Cabä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hánajty ñajuø'øy pøñ jaduhñ ñänøømby coo miedsa'añ burrohuungnähgøxp, ja'a Dios quiexaambiä. Pero cujey, coo Jesús hánajty tøø jiuypiojnä, coo hánajty tøø ñøcxnä tsajpootyp, mänitä jiamiøødhajxy jiahmiejtstaacnä coo jaduhñ jiaanç miñ cujaay ja'a Jesúscøxpä y coo Jesús hajxy hánajty tøø piuhbety.

¹⁷ Mädiaacp hajxy hánajty neby hajxy hánajty jim tøø yhiñy mänaa Jesús ja'a Lázaro jii by yhøxyaaxpädsømiän tsaajutjooty. Ja'a hajxy hánajty tøø quia'a yhiñiäbä, je'eds hajxy hánajty miøødmädiaacpy. ¹⁸ Coo jaduhñ yajmädoyhajty nebiä Jesús ja'a Lázaro hánajty tøø yagjuypioquiän, paadiä Jesús hajxy hánajty nøcxy jiojcubaadø'øy mayjiäya'ay.

¹⁹ Mänitä fariseoshajxy ñiñämaayyä:

—Nejy yø'øya'ay ndúunämät coo jaduhñ piawädityii nägøxiä.

²⁰ Tøø ja'a ca'a Israelpähajpähajxy hánajty näje'e quioo'pä xøøhajpä. Dioswiingudsähgøøbiä hajxy hánajty tøø quioody. ²¹ Mänitä Felipe hajxy

hoy ñämech. Betsaida Felipe hänäjty chooñ jim Galileanaaxooty. Mänitä Felipe ñämaayyá:

—Tsäguhm, maa ja'a Jesús. Je'eds hõjts nja mөөdmädia'agaan.

²² Mänitä Felipe ja'a Andrés hoy yhawaanä coogä Jesús hajxy hänäjty hoy tөө jia mөөdmädia'aga'añ. Mänitä Felipe ja'a Jesús hajxy hoy yhawaandägañsä mөөdä Andrés. ²³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tөө yhabaady cooch nhó'ogät. Páadyhõch Dios tөө xquiexy. ²⁴ Chaads mijts tehñ tiõyhajt nnämä'awät, coo jäya'ay ja'a trigo hajxy ñi'iby, mänitä tөөmd tyictspädsomy yaabiädsomy. Coo jaduñ tyictspädsómät yaabiädsómät, mänit hoy tiägөөñä yee'pä. Mayø'øb ja'a trigo jaduñ. Pero coo quia'a tictspädsómät quia'a haabiädsómät, jaduhyyä piú'udsät. Cabä miúxät. Cabä trigo miayø'owät. ²⁵ Pøjátyhõchä nmädia'agy xquia'a mäbøgaanäp, cab hajxy jim ñõcxät tsajpootyp. Páadyhõchä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøgaanä coo hajxy chähgø'oy coo hajxy yagho'oga'añii. Pøjátyhõchä nmädia'agy xmiäböjcäp, je'eds hajxy jim nõcxaamb tsajpootyp, hoy hajxy jia yagho'ogyii ja'a hөөõchcøxpä. ²⁶ Pø xWyiindsønhadáambøch hajxy je'e, wéenhõchä nmädia'agy hajxy xpianøcxä. Nwowhídäbøch hajxy je'e. NDéedyhõch päda'agaamb coo hajxy wyiingudsähgø'owөөd wiingjäya'aybä.

²⁷ 'Jootmayhájpøch cham. Cab jaduñ yhahixø'oy coochä nDeedy nnämä'awät ween xyajtso'ogy cooch hänäjty yaa nho'oga'añ hädaa yaabä naaxwiin. Páadyhõch yaa tөө ngäda'agy

cooĉ yaa nhó'ogät. ²⁸ Teedy, yajcähxø'øg ja'a mmäjaa.

Mänitä Dios jim yhadsooyy tsajpootyp:

—Tøøĉ tähooc nyajcähxø'ogy. Nya-jcähxø'øgáambiøch jadähooc.

²⁹ Ja'a hajxy hänäjty jim tänaabiä nämay maa ja'a Jesús ja'a wyiinduumän, jia mädoow hajxy, pero cab hajxy wyiinjuøøyy. Näje'e hajxy miänaañ cooc tyijy hänee yaaxy. Näje'e hajxy miänaañ cooc tyijy ja'a Dios ja'a mioonsä jim tsajpootyp tu'ug quiapxy. ³⁰ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'a yhøøĉhcøxpä ja'a Dios jaduhñ miänaañ. Paady jaduhñ miänaañ nej mijts mnajuó'øwät cooĉ jaduhñ xmiägapxy. ³¹ Cooĉ nhó'ogät, cábøch ja'a mõjcu'ugong nyajmäjäda'aga'añ, jaaya'ay hanehmbä hädaa yaabä naaxwiin. Dios jaduhñ mänaamb coo hajxy ween yajcumädoy, ja'a høøĉhä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcäbä. ³² Høøĉ, cooĉ nyajmøjpahbedät cruzcøxp, mäníthøĉhä nmädia'agy hajxy xmiäbøgaanä, ja'a hajxy tsänaabiä wiinduhmyhagajpt.

³³ Paadiä Jesús jaduhñ miänaañ, neby hajxy ñajuó'øwät neby hänäjty yagho'oga'añii. ³⁴ Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jiiby jaduhñ myiñ maa højts nguhdujtän coo jaaya'ay hänäjty yhane'ema'añ mayjiomøjt, ja'a Dios quiexaambiä, ja'a højts nhahixypä. Pero miich jaduhñ mänaamb coo tsipcøxp ja'a Diosquexypä yajmøjpahbeda'añ cruzcøxp. Pøn miich jaduhñ mnänøømby ja'a Diosquexypä.

³⁵⁻³⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cábøch mijts hajxy jecy nmøødhida'añ. Jaduhñ mäwíinhøch mijts ngudøø'xy nebiä jøønän. Mäbøjcägøch ja'a nmädia'agy hajxy, mädúhñtiøch hädaa yaabä naaxwiin nhídät, nébyhøch mijts jaduhñ hoy xpianócxät, neby hajxy mga'a hídät hagogdstuum. Pøñ hajxy jaduhñ hijp hagogdstuum, tægodiuum hajxy ñä'ägädä hity. Høøch, nøcxáannäbøch. Cábøch ja'a nmädia'agy hajxy xmiädownáanänä.

Coo ja'a Jesús jaduhñ miädiaacpädøøyy, mänitä tiu'ubøjnä. Mänit ñiguiu'tsä.

³⁷ Cabä Jesús ja'a miädia'agy hänajty miäbøgáanäxä, hoy hänajty madiu'u hoy-yagjuøøñajaty tøø jia yajcähxø'øgy. ³⁸ Paady hajxy hänajty quia'a mäbøga'añ nebiä profeta Isaías ja'a miädia'agy jaduhñ tiøjiädät, nebiä jecy quiujahyyän:

Dios, cab højts ja'a nmädia'agy pøñ tøø xmiäbøjcä.

Tøø ja'a mmäjaa mja yajcähxø'øgy, pero cab hajxy tøø xmiøjpäda'agy. ³⁹ Cabä Jesús ja'a miädia'agy miäbøgáanäxä nebiä Isaías wiingtuum quiujahyyän:

⁴⁰ Tøø ja'a Dios miäna'añ:

Tøøchä quiopc-hajxy nyajxejxä nébyhøchä nmädia'agy hajxy xquia'a wiinjuøøyyät, nebiä yhaxøøgwiinmahñdy hajxy quia'a najtshixó'øwät.

Cábøch ja'a piojpä quiädieey hajxy nyajnhwáatsät.

⁴¹ Jaduhñä Isaías jecy quiujahy nebiä Isaías ja'a Jesús hänajty tøø yhixiän tsajpootyp. Cahnä Jesús hänajty yaa quiäda'agy hädaa yaabä naaxwiin.

⁴² Siémpräm ja'a Israelpä jäya'ay ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy miäbøjcä, mөөдä copc-hajpähajxy nämay. Pero hamee'ch hajxy miäbøjcy. Cabä Jesús hajxy hänajty quiapxpaady mayjiäya'ayhagujc. Tsähgøøby hajxy hänajty coo hajxy yajpädsømmөөд maa ja'a chajtøjc-hajxiän ja'a fariseoshajxy. ⁴³ Ja'a judíoshajxy, cab hajxy chocy coo hajxy quiumayөөд ja'a Dios. Je'e hajxy chojpy coo hajxy ween wyiingudsähgø'øyii ja'a cu'ug.

⁴⁴ Mänitä Jesús møc miänaañ:

—Pønhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp, jaanä xmiäbøjcäbøchä nDeedy ja'a miädia'agy hajxypä, ja'ačh yaa tøø xquiéxiäbä hädaa yaabä naaxwiin. ⁴⁵ Pønhøch jaduñ xyhijxp, jaanä xyhíjxäbøchä nDeedy hajxypä. ⁴⁶ Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin, neby hajxy quia'a mähmø'owät hagoostuum pønjátyhøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcäp. Jaduñ mäwínhøch ngudøø'xy nebiä jøønän neby hajxy hoy yhíxät. ⁴⁷ Ca'a yhøøchä hajxy nyajcumädowaamby, ja'a nmädiá'agyhøch hajxy xquia'a mäbøjcäbä, hoy hajxy jaduñ tøø jia mädoxyhaty. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin, nébyhøch ja'a jäya'ayhajxy jaduñ nnähho'tú'udät. Ca'a yhøøchä hajxy je'e nyajcumädowaamby. ⁴⁸ Pønhøchä nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcäp, mänit hajxy quiumädowa'añ coo ja'a naaxwiimbä hänajty wyiimbida'añ. Paady hajxy quiumädowa'añ, coochä nmädia'agy hajxy hänajty tøø xquia'a mäbøjcä. ⁴⁹ Ca'a yhøøchä nhamdsoo mädia'agy jaduñ tøø nyaghity. Ja'a nDéedyhøch, ja'ačh tøø xquiéxiäbä, je'ečh jaduñ tøø xyhane'emy

nebiátyhøch nmädiá'agät. ⁵⁰ Høøchä, nmóødhøch ja'a tøyhajt jaduhñ coo hajxy jim yhida'añ tsajpootyp cøjxta'axiøø, pønjátyhøch ja'a nDeedy ja'a miädia'agy mábøjcäp. Nmädiáacypiøch nébyhøchä nDeedy tøø xyhane'emiän.

13

¹ Mänitä pascuaxøø hänajty tiehm yhadsooy. Tøø ja'a Jesús hänajty ñajuø'øy coo hänajty tøø yhabaady coo hänajty yaa choonaanñä hädaa yaabä naaxwiin, coo hänajty jim ñøcxaanñä maa ja'a Tieediän. Chojpy ja'a Jesús ja'a jiamiøød hänajty hamuumdu'joot hädaa yaabä naaxwiin.

² Coo ja'a Jesús hajxy hänajty chuugaya'añ, tøø Judas hänajty wyiinmahñdyhaty, ja'a Simón Iscariote yhuung, coo Jesús hänajty yajcø'owaanø'owa'añii maa ja'a soldadohajxiän. Ja'a mõjcu'ugong ja'a Judas jaduhñ yajwiinmahñdiägooyy. ³ Ñajuøøbiä Jesús hänajty nebiaty ja'a cuhdujt hänajty tøø mio'oyii ja'a Tieedy. Ñajuøøby hänajty coo hänajty jim tøø choon maa ja'a Tieediän, coo hänajty jim ñøcxáangombä jadähooc. ⁴ Coo hajxy hänajty tøø chuugaabiädøøñä, mänitä Jesús tiänaayyø'cy. Mänitä wyit chijy. Mänitä cuhbe'en tu'ug yajnimioxmäguittøoyy. ⁵ Mänitä nøø quiudemøoyy palanganajooty. Mänitä Jesús tiägøoyy tecypiujpä ja'a jiamiøød. Coo tiecypiujpädøoyy, mänit tiecymiéexcombä.

⁶ Coo ja'a Jesús ja'a Simón Pedro hänajty tiecypiuja'añ, mänitä Simón Pedro miänaañ:

—Nej, xtiecypiujáambøch høøchpäjä.

⁷ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Miičh, caj miičh mnajuø'øy tiiguióxpøch miičh coo ndecypiujuj. Mänit jaduñ mnajuø'øwa'añ cooçh jaduñ njádät nhabétät.

⁸ Mänitä Pedro miänaañ:

—Cab jaduñ yhahixø'øy cooçh miičh jaduñ xtiēcypiujät.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pø cájtäm miičh myajtecypiuja'añ, cájtämøch miičh hoy xjamiøødhadaañä.

⁹ Mänitä Simón Pedro miänaañ:

—Bueno, Wiindsón, cóxiøch jaduñ xpiujät móødhøçhä ndecy, móødhøçhä ngø'ø, móødhøçhä ngopc.

¹⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pøn tøø chi'iy, wa'ads ja'a ñi'x ja'a quiopc je'e. Jagoo ja'a tiēcypiujät. Mijts, mwa'ads mijts hajxy, pero cab hajxy nägøxiä mwa'adsä.

¹¹ Ñajuøøbiä Jesús hānajty pøn hānajty yajcø'øwaanø'øwáañäp. Paady jaduñ miänaañ coo tu'jäya'ay hānajty quia'a wa'adsä.

¹² Coo ja'a Jesús cøjx tiēcypiujpäðø'øy ja'a ji-amioødhajxy, mänitä Jesús wyitpägøøñä. Mänit yhøxtaacnä. Mänit miänaañ:

—Chójpioçhä njoot jaduñ coo hajxy mnajuø'øwät tiiguióxpøch mijts coo tøø ndecypiujuj. ¹³ Hoy jaduñ cooçh mijts jaduñ xñäma'ay: “Wiindsón.” Tøyhájthøch mijts hajxy jaduñ xWyiindsønhaty. ¹⁴ Tøøch mijts hajxy ndecypiujuj, hóyhøch Wiindsón nja tuñ. Jaanä jaduñ mijtspä, mnidiecypiujøøb hajxy hamiñ haxøpy. ¹⁵ Mbahixäp hajxy jaduñ nebiátyhøch mijts tøø nduñ. ¹⁶ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät, cabä moonsä cuhdujt møc miøødä

quejee ja'a wyiindsón. Jaaná jaduhñ je'ebä ja'a tøø quiexyíjábä, cabä cuhdujt je'e møc miøødäbä quejee ja'a tøø miäguéxiäbä. ¹⁷ Coochä nmädia'agy hajxy xwyiinjuøøyyät, coo hajxy jaduhñ mgudiúnät, jootcujc hajxy jaduhñ mhídät.

¹⁸ Cábøch mijts nägøxiä nnägapxy. Nnajuøøbiøch pønjátyhøch tøø nwiimbiy. Pero tøjiajpä Diosmädia'agy maa jaduhñ miäna'añän: “Ja'a craač tu'ugmucy xmiøødcaabiä, tøøch je'e xmiädsibø'øy.” ¹⁹ Jäguémioch mijts chaa nhawáañäm cooç haxøøg njada'añ nhabetä'añ. Cooç jaduhñ njaanč jádät njaanč habétät, mänit hajxy mhuuc mábøgät cooçä Dios tøyhajt tøø xjiaanč quexy. ²⁰ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät, pøn hajxy mägu'ugpøgaamb ja'ačh nguexaambä, møød høøch jaduhñ xmiägu'ugpøgaambä. Jaaná jaduhñds je'ebä, pønhoç je'e xmiägu'ugpøgaamb, møødä Dios jaduhñ miägu'ugpøgaambä, ja'ačh tøø xquiéxiäbä.

²¹ Coo ja'a Jesús miädiaacpädøøñä, mänit jioot-madiägøøñä. Mänit miänaañ:

—Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät cooç mijts ja'a mjamiøød tu'ug xyega'añ ho'cøøc.

²² Mänitä jiamiøødhajxy ñiwyiinhee'ppejtä. Cab hajxy hänäjty ñajuø'øy pøn ja'a Jesús hänäjty jaduhñ ñänøømby. ²³ Jimä Jesús ja'a jiamiøød hänäjty yhäñ'ay tiehñ ñähmøjc. Jaanč tehñ yhoj ja'a Jesús hänäjty miøødnijiootpaadyii. ²⁴ Mänitä Simón Pedro ja'a craa miäwø'xy. Mänit hamee'ch ñämaayy:

—Huuc mäyajtøw pøn jaduhñ ñänøømby.

25 Mänitä craa ja'a Jesús tiaatsmägowøøyy. Mänit miäyajtøøyy:

—Pøn jaduhñ mnänøømby.

26 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nbama'tsnaxáambiøch hädaa tsajcaagyh-aguijt. Mänitøch ja'a craa nmo'owa'añ, ja'açh xyegaambä ho'cøøc.

Mänitä Jesús ja'a tsajcaagyhaguijt jiaançh pama'tsnajxy. Mänitä Judas yajcø'ogonøøyy, ja'a Simón Iscariote yhuung. 27 Tuunä Judas ja'a tsajcaagy ñä'ä coonðsooyy, mänitiä miøjcu'ujoottägøøyyä. Mänitä Jesús ja'a Judas ñämaayy:

—Tsógäm. Nøcx jatcø'øw nejy mjatcø'øwa'añän.

28 Ja'a hajxy hänajty jim caabiä, cab hajxy hänajty ñajuø'øy tiiguiøxpä Jesús jaduhñ coo miänaañ.

29 Näje'e hajxy hänajty wyiinmahñdyhaty coo tyijy ja'a Jesús ja'a Judas hänajty quiexy juubiä mädyiijaty tyijy hänajty yajtunaamby xøøjooty. Näje'e hajxy hänajty wyiinmahñdyhajpä coo tyijy Jesús ja'a Judas ja'a häyoobäya'ay hänajty yajmo'owa'añ xädø'øñ. Paady hajxy hänajty wyiinmahñdyhaty, coo ja'a Judas ja'a xädø'øñ hänajty yajwijtswädityii. 30 Tuunä Judas ja'a tsajcaagy ñä'ä coonðsooyy, mänitiä tiøjpädsøømy. Tøø hänajty quioodsøøñä.

31 Coo ja'a Judas tiøjpädsøømy, mänitä Jesús miänaañ:

—Tøø yhabaady cooçh ngähxø'øga'añ cooçh nmøjjä njaançhä. Høøçhcøxpä Dios jaduhñ quiähxø'øga'añ coo miøjjä jiaançhä. Dióshøch tøø xwyiinguexy. 32 Nyajcähxø'øgáambiøch

ja'a Dios coo miøjjä jiaančhä. Mobädájpøch ja'a Dios xyajcähxø'øgaambä cooçh nmøjjä njaančhä. ³³ Mägu'ughajpädøjc, cábøch mijts jeicy nmøødhida'añ. Xjia høxta'awáambøch mijts, pero cábøch hajxy xpiaada'añ. Chaads mijts hajxy nnámá'awät nébyhøchä Israelpä jäya'ayhajxy tøø nnäma'ayän: Cab hajxy jim hoy mnøcxät maäch nhida'añän. ³⁴ Chaads mijts hajxy ja'a hawiinjemyguiuhdujt nmó'owät coo hajxy hamiñ haxøpy mniçhogøød nébyhøch mijts ndsoquiän. ³⁵ Coo hajxy mniçhogøød mnibia'häyowøød, cähxø'øgäp jadhun cooçh mijts ja'a nmädia'agy xjiaanč panøcxä. Xyhíxäp ja'a jäya'ayhajxy jii nägøxiä.

³⁶ Mänitä Simón Pedro ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Wiindsøn, maa mnøcxa'añ.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cábøch miich jadunajtä hoy xpianøcxät maäch nnøcxa'añän. Miich, høxhaam miich mnøcxät.

³⁷ Mänitä Pedro ja'a Jesús miäyajtøøgumbä:

—Tiich miichäda'a jadunajtä hoy coo nga'a panøcxät. Nnähho'tú'udäbøch miich häyaa.

³⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaančhä; cabä ndiyy miichäda'a xñähho'tú'udät. Chaads miich jadunajtä nnámá'awät, cahnä tsee yhänahty ya'axyñä, tøø miich hänahty tägøøghooc mnijjogapxyii cooçh tyijy miich hänahty xquia'a hiixä.

14

¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i miay. Mäbøjcä ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy, y mäbøjcägøch ja'a nmädia'agy hajxypä. ² Jim̄ tsajpootyp maächä nDeediän, mayyä tsäna'awøhñdy jim̄. Coø häxøpy quia'a tøyyä, cab hajxy cu nhawáanäm. Nøcxáambøch ja'a tsäna'awøhñdy nbäda'aga'añ nähix̄ hahixø'ø maa mijts mhídät. ³ Coøch jim̄ nnøcxa'añ, cädaactägatsáambøch jadähóocägumbä. Mänítøch mijts jim̄ ngøxy woonøcxa'añ maäch nhida'añän. Näguipxy hajxy jim̄ nhidáanäm. ⁴ Mnajuøøby hajxy maäch nnøcxa'añ. Jaduhñ hajxy mnajuøøbiä neby hajxy jim̄ mnøcxät.

⁵ Mänitä Tomás ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn, pero cab højts nnajuø'øy maa miích mnøcxa'añ. Neby højts jaduhñ jim̄ nnä'ä nøcxät.

⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhñ mäwíinhøch høøch nebiä tu'ujän. Høøchcøxpä hajxy jim̄ mgooda'añ pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp. Høøchcøxpä hajxy jim̄ mhida'añ cøjxta'axiøø. Paady hajxy jim̄ mhida'añ coøchä tøyhajt nyajcähxø'øgy ja'a Dioscøxpä. ⁷ Pønjátyhøch je'e xyhixyhajp, jaaná xyhixyhájtäbøch ja'a nDeedy je'ebä. Tøø hajxy mhixy.

⁸ Pero cab hajxy wyiinjuøøyy waambä Jesús jaduhñ jia mänaañ. Mänitä Felipe ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn, ween højts ja'a mDeedy xyhuuc yaghíxät. Mänit højts jootcujc nmähmø'øwät.

⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Felipe, tii jaduhñ coø mmäna'añ. Tøøch miích jejcy xpiawädity. Xyhixyhájpøch miích jaduhñ.

Põnch xyhijxp, jaanä xyhíxäbøch ja'a nDeedy je'ebä. Tiičh miičh jaduñ coo xñäma'ay cooçh mijts ja'a nDeedy nyaghíxät. ¹⁰ Nej, cab jaduñ mmäbøquiä cooçhä nDeedy tu'ugmädia'agy nmøødhity. Ja'a nDéedyhøch miädia'agy, je'eçh jaduñ nmädiäacäp; ca'a yhøøçhä nhamdsoo mädia'agy nmädiaacypy. Ja'a nDéedyhøch ja'a mäjaa jaduñ xmiooby; je'eçh ja'a tiuung jaduñ ndúunäp. ¹¹ Mäbøjcägøch ja'a nmädia'agy hajxy cooçhä nDeedy jaduñ tu'ugmädia'agy nmøødhity. Hoy hajxy mwiinjuø'øy mga'a ja wiinjuø'øy, mmäbøgäp hit hajxy jaduñ. Páadyhøch hit hajxy ja'a nmädia'agy xmiäbøjcät, cooçh hoy-yagjuøøñäjatypä nyajcähxø'øgy. ¹² Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämäaguimbä, põnhøch ja'a nmädia'agy xmiäbøjcäp, jaanä yajcähxø'øgaamby je'ebä ja'a hoy-yagjuøøñäjaty. Maas hoy-yagjuøøñäjatypä je'e yajcähxø'øga'añ quejeeçh nyajcähxø'øgy. Paady jaduñ yajcähxø'øga'añ cooçh jim nnøcxa'añ maächä nDeediän. ¹³⁻¹⁴ Coo hajxy mmäbøgät cooçh ja'a cuhdujt tøyhajt nmøødä, coo hajxy hänäjty tii myujwa'ana'añ, ngudiúnäbøch jaduñ neby jaduñ quiähxø'øgät cooçhä nDeedy je'eduhñ miøjjä jiaançhä.

¹⁵ 'Pø xchójpøch mijts, mänítøch mijts ja'a nmädia'agy xquiudiúunät nebiátyhøch mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emiän. ¹⁶ Nnämäabiøch ja'a nDeedy coo mijts ja'a jootcapxmøcpøjpä wiingpä xyajnäguéxät, ja'a tømiädiaacpä. Ja'a Dioshespíritu je'e. Cøjxta'axiøø hajxy jaduñ xmiøødhida'añ. ¹⁷ Pønjaty ja'a Diosmädia'agy ca'a mäbøjp, cabä

Dioshespíritu hajxy choga'añ. Cab hajxy mänaa yhixyhada'añ. Pero mijts, mobädajpä hajxy je'e mhixyhada'añ. Xmiøødhidáannäp hajxy je'e. Jiiby hajxy mmøødhada'añ mjoodootyhajxy. ¹⁸ Cábøch mijts je'e nnähgue'ega'añ nidiuhm nämetsc. Cädaactägatsáambøch yaa jadähooc maa mijtsän. ¹⁹ Mejtsxøø tægøøgxøøch ja'a jäya'ayhajxy xjiaag hixa'añ. Cábøch hajxy hänäjty yaa xyhixaañnä cooçh yaa ndsoonañnä. Cooçh cøjxta'axiøø nhida'añ, paady mijts cøjxta'axiøø mhidaambä. ²⁰ Mobädajpä hajxy jaduhn mnajuø'øwa'añ cooçhä nDeedy tu'ugmädia'agy nmøødhity. Jaanä tu'ugmädia'agy hajxy jaduhn nhidáañämbä. ²¹ Pønjátyhøch ja'a nmädia'agy xquiudiúunäp nébiøch tøø nmägapxy tøø nhane'emiän, xchójpøch je'e. Jaanä ndsojpy højts je'ebä møødhøch ja'a nDeedy. Nyaghixáambiøch ja'a nwiinmahñdy hajxy.

²² Jii Jesús ja'a jiamiøød hänäjty tu'ug xiøhaty Judas. Pero ca'a je'e yhIscariote. Mänitä Judas ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Wiindsøn, tií højts ja'a mwiinmahñdy coo xyaghixa'añ, pero cabä cu'ughajxy myaghixa'añ.

²³ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pønñhøch xchojp, xquiudiúunäbøch ja'a nmädia'agy je'e. Y chójpiøçhä nDeedy je'ebä. Tu'ugmädia'agy højts nmøødhida'añ møødhøch ja'a nDeedy. ²⁴ Pønñhøch jaduhn xquia'a tsojp, cábøçhä nmädia'agy xyajtuunä. Ca'a yhøøçhä nhamdsoo mädia'agy hädaa, hädaa hajxy nyajmøødmädiaacypiä. Ja'a nDéedyhøch miädia'agy hädaa, ja'açh tøø xquiéxiäbä.

25 'Mijts, nyajmøødmädiáacypiøch mijts jaduhñ mäduhñtiä hajxy yaa nmøødhitiän.
 26 Nägóoyyøch nnøcxaannä ndu'ubøgaannä, mänitøch ja'a nDeedy yhEspíritu quiexa'añ maa mijtsän. Je'eçh jaduhñ nguwitshadaamby. Mijts jaduhñ xjiootcapxmøcpøgaamb. Cøxaamb hajxy xyajnähixø'øwa'añ. Cøxaamb hajxy xyagjahmiejtsta'aga'añ nebiátyhøch mijts yaa tøø nyajmøødxi'igy tøø nyajmøødmädia'agy.

27 'Jootcújc-høch mijts nyajmähmø'øwa'añ. Cab mijtsä cu'ug xyagjootcugó'øwät nébiøch mijts jootcuyc tøø nyaghitiän. Ca'a hajxy tii mnädajy mnämay. Ca'a hajxy mdsähgø'øy mdsähdiuñ.
 28 Tøøch mijts nhawáañäm coøch nnøcxa'añ ndu'ubøga'añ. Pero cädaactägatsáambøch jadähooc. Pø xchójpøch mijts tøyhajt, mxoondá'agäp hajxy coo nhawáañäm coøch jimñ nnøcxa'añ maächä nDeediän. Miaas møødä mäjaa je'e quejeech nmøødä. 29 Tøøch mijts jäguemiä nhawáañäm nébiøch yaa njada'añ hädaa yaabä naaxwiin y coøch jimñ nnøcxaannä maächä nDeediän. Coøch jaduhñ njádät, coøch jimñ nnøcxät, mänit hajxy mhuuc tehñ miäbøgät.

30 'Tu'habáquiøch mijts nhuuc jaac møødmädia'agyñä. Medsaambä møjcu'ugong, ja'a yaa cu'ughanehmä; pero cabä cuhdujt miøødä maäch høøchcøxpän. 31 Ngudiunáannäbøch nébiøch ja'a nDeedy tøø xmiägapy tøø xyhane'emiän. Páadyhøch jaduhñ ngudiuna'añ neby jaduhñ quiähxó'øgät coøchä nDeedy tøyhajt njaançh tsoy. Tänaayyø'øg hajxy. Jamñ hajxiän.

15

¹ 'Høøch, jaduñ māvīnhøch høøch nebiä tsaatyptequiän ja'a tøyhajtpä. Ja'a nDéedyhøch, jaduñ je'e nebiä cudsatypcamän. ² Ja'a nDéedyhøch, xyhøxpújxäbøch ja'a nhaads mädyii ca'a tømbejp; pero mädyiids jaduñ tømbejp, je'eds jaduñ weenjaty yhøxpuxyp, nebiä maas majiaty tiøømbédät. ³ Coö hajxy jaduñ tøm mmäbøcy nebiátyhøch mijts je'e tøm nyajnähixø'øyän, jadúñhøch ja'a nDeedy mijts tøm xyajnähwa'açh ja'a mhaxøøgwiinmahñdyhajxy. Jaduñ māvīnäs je'e nebiä tsaatyp hajxy jiojpuxiän. ⁴ Tehngájnoch ja'a nmädia'agy hajxy xpianócxät; tehngájnoch mijts nbuhbeda'añ. Ja'a tsaatyphaads, cab je'e tiøømbeda'añ coö ja'a yhøjxä tiecy hānajty quia'a hity. Jaduñ māvīnäs mijtspä, pø cáboch ja'a nmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxaañä, cab hajxy hoy mwädítät.

⁵ 'Høøch, jaduñ māvīnhøch høøch nebiä tsaatyptequiän. Høøch mijts jaduñ nhaadshajpy. Coöchä nmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxät, mänit hajxy hoy mwädítät. Nbuhbédäbøch mijts jaduñ. Coöch mijts nga'a puhbédät, cab hajxy tii hoy mduna'añ. ⁶ Póñhøchä nmädia'agy xquia'a panócxäp, jaduñ māvīnäs je'e nebiä tsaatyphaads hajxy yhøpuxiän. Coö jaduñ tiø'øch, mänit hajxy yajpädø'øgy; mänit hajxy ño'ogy.

⁷ 'Coöchä nmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxät, coö hajxy mga'a jahdiägóyyät nebiátyhøch mijts tøm nyajnähixø'øy, ngudiúnäbøch jaduñ mädyiibäjaty mijts xmiäyujwa'anaamb. ⁸ Coö hajxy hoy mwädítät,

cähxø'ögäp jaduñ coochä nmädia'agy hajxy tøyhajt xpianøcxä. Jaanä cähxø'ogaamb jaduñbä coochä nDeedy je'e miøjjä jiaančhä. ⁹⁻¹⁰ Nébiøchä nDeedy xchoquiän, jadúñhøch mijts ndsojpä. Coochä nmädia'agy hajxy xyajtúunät, ngumáyäbøch mijts jaduñ; hoy miänáajøch mijts ndsógät. Jadúñhøchä nDeedy xchocy coochä miädia'agy nyajtúunäbä.

¹¹ 'Páadyhøch mijts jaduñ nyajmøødxil'igy nyajmøødmädia'agy coo hajxy tehngajnä mx-oondá'agät nébiøch nxoonä'aguiän. ¹² Míjtshøch jaduñ nmägapxyp nhaneñby coo hajxy hamiñ haxøpy mniçhogøød mnibia'häyowøød nébiøch mijts ndsoquiän. ¹³ Pøñ jaduñ jaanč tehñ chójcäp, coo hänäjty yagho'oga'añii, nähho'tu'udøøb je'e ja'a miägu'ughajpä. ¹⁴ Coo hajxy mgudiúnät nebiátyhøch mijts tøø nmägapxy tøø nhane'emy, xmiägu'ughájpøch mijts hänäjty jaduñ. ¹⁵ Cábøch mijts nnäma'awaannä “moonsä.” Ja'a moonsä, cabä ñajuø'øy tii ja'a wyiindsøn tiuumby. Pero mijts, tøø mijts ngøxy hawáañäm nebiátyhøch ja'a nDeedy je'e tøø xyhawaanä. Páadyhøch mijts nnäma'awaannä “mägu'ughajpä.” ¹⁶ Ca'a yhøøch mijts je'e tøø xwyiimbiy; høøch mijts je'e tøø nwiimbiy. Tøøch mijts jaduñ nwiinguexy coo hajxy hoy mwädítät, coo Diosmädia'agy hajxy myajwá'xät, neby hajxy jaduñ mmayó'owät. Weenä Diosmädia'agy hajxy tehngajnä pianøcxpä; ween hajxy hoy wiädijpä. Jadúñhøch mijts nDeedy xmió'owät tijaty mijts hänäjty mdsogaambby, coochä nmädia'agy hajxy hänäjty xmiäbøjcä. ¹⁷ Chámhøch mijts jadähooc

nmägäpxy nhane'emy coo hajxy mniçhogøød mnibia'häyowøød hamiñ haxøpy.

18 'Mijts, xmiähanhadaamb ja'a tsaan ja'a cu'ug hajxy. Moorä høøch hajxy tøø xmiähanhjäp.

19 Xmiähanhadaamb mijts je'e, ja'a hajxy haxøøgwädijpä. Paady mijts xmiähanhada'añ coo mijts ja'a haxøøgpä tøø mgøxy najtshixøøñä. Tøø mijts ja'a mbojpä mgädieey nyajnahwäatsäm. Coo mijts häxøpy tøø mga'a najtshixø'øy ja'a haxøøgpä, cu xmiägu'ughajty jäya'ay hajxy may.

20 Huuc jahmiets hajxy ney mijts tøø nnäma'ayän, cabä moonsähajxy quiuhdujtmøød quejee wyiindsøn

22 'Tøøch jäya'ay ja'a nmädia'agy hajxy hoy nyajmädoyhaty. Coochä nmädia'agy hajxy tøø xquia'a mäbøjcä, paady hajxy quiumädowa'añ. Coochä nmädia'agy hajxy häxøpy tøø xquia'a mädoyhajtä, cab hajxy häxøpy quiumädowa'añ.

23 Pøñhøch xmiähanhjäp, jadúhñhøchä nDeedy xmiähanhjäjtäbä. 24 Tøøchä hoy-yagjuøøñäjatypä nyajcähxø'øgy. Caj pøñ jaduhñ yajcähxø'øgy hädaa yaabä naaxwiimbä. Hoy jäya'ayhajxy tøø jia hixy tøø jia mädoy, xmiähanhjäp højts møødhøchä nDeedy. Paady hajxy je'e quiumädowa'añ. Coochä hoy-yagjuøøñäjatypä häxøpy tøø nga'a yajcähxø'øgy, cab hajxy häxøpy quiumädowa'añ.

²⁵ Coochä jäya'ayhajxy xmiähanhaty, tøjiajp jaduñ nebiä Diosmädia'agy myiñän, neby hajxy jecy quiujahyyän: “Pues, nä'a nägöobøch hajxy xmiähanhaty.”

²⁶ 'Nguexáambiøch ja'a Dioshespíritu, ja'a mijts xjiootcapxmøcpøgaambä, ja'a tømíadiaacpä. Jim jaduñ choona'añ maachä nDeediän. Coo quiäda'aga'añ, mänitøch je'e xñägapxa'añ. ²⁷ Jadúñhøch mijts xñägapxaambä, nebiátyhøch mijts yaa tøø nmøødwädity. Høxtáhmðsøchä jäya'ayhajxy nyajnähixøøchooñän, quípxyhøch mijts nmøødtägøøyy wädijpä høxtä jäda'anäbaadyñä.

16

¹ 'Páadyhøch mijts cham nyajmøødxil'igy nyajmøødmadia'agy, coøch mijts ja'a nmädia'agy ni mänaa xquia'a najtshixøøyyät, hoy mijts jäya'ay mäduhñtiä xjia mädsiphaty xjia mähanhaty. ² Xyajpädsømaamb mijts je'e tsajtøgooty. Høxtä habaadaamb jaduñ coo mijts xyagho'oga'añ je'eguiøxpä cooc tyijy ja'a Diosmädia'agy hajxy quiudiuñ. ³ Paady mijts je'e xmiädsiphada'añ coo højts je'e xquia'a hixiä møødhøchä nDeedy. ⁴ Coo hajxy jaduñ mjädät mhabétät, mänit hajxy jaduñ mjahmiédsät coo hajxy nhawáañäm. Paady cham nhawáañäm.

'Cooch mijts hijty quipxy nmøødwädity, paady hajxy hijty nga'a hawáañäm. ⁵ Nøcxáannäbøch jim maachä nDeediän, ja'ach tøø xquiéxiäbä. Jimhøch nhidaañnä. Pero cábøch mijts xmiäyajtøy maach nnøcxa'añ. ⁶ Mjootmayhajp mijts jaduñ cooçh mijts jaduñ tøø nyajmøødmädia'agy. ⁷ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnämä'awät,

hoyø'øwaamb jaduhñ mijtsçøxpä cooçh nnøcxa'añ. Nguexáambiøch pøn mijts xjiootcapxmøcpøgaamb. Cooçh nga'a nócxät, cab jaduhñ quiädá'agät maa mijtsän. ⁸⁻⁹ Tsipcøxp jaduhñ ñä'ägä cäda'aga'añ. Mänitä jäya'ayhajxy yajwiinjuø'øwa'añii coo pojpä cädieey hajxy tøyhajt jiaançh møødä. Paady hajxy miøødä, cooçhä nmädia'agy hajxy tøø xquia'a mæbøjcä. Paady hajxy yajcumädowa'añii ja'a Diósäm. ¹⁰ Jaduhñ hajxy yajwiinjuø'øwáanäbä cooçh ja'a pojpä cädieey nga'a møødä. Nøcxáambøch jim maaçhä nDeediän; cáboch mijts yaa xyhixaannä. ¹¹ Jaduhñ hajxy yajwiinjuø'øwáanäbä coo hajxy yajcumädowa'añii ja'a Diósäm, pønjaty ja'a møjcu'ugong ja'a miädia'agy panøcxäp, ja'a yaa hanehmäbä hädaa yaabä naaxwiin. Tøø ja'a Dios miäna'añ coo ja'a møjcu'ugong quiumädowa'añ.

¹² 'Madiu'u mijts nja hawaanäänäm, pero cab hajxy mwiinjuø'øwät. ¹³ Coo ja'a Dioshèpíritu hånajty quiäda'aga'añ, mänit mijts ja'a tøyhajt xquiøxy yajwiinjuø'øwa'añ. Ca'a yhamdsoo mädia'agy je'e miädia'agaamby. Piamädia'agaamby jaduhñ nebiaty je'e tøø miädoy. Je'e mijts xyajmädoyhadaamb tijaty jadaan tunäänäp. ¹⁴ Xñägäpaxáambøch je'e cooçh nmøjjä njaançhä. Mijts xyajmädoyhadaamb nebiátyhøch je'e tøø nnäma'ayän. ¹⁵ Coo højts nhity tu'ugmädia'agy móødhøçhä nDeedy, päadyhøch mijts chamñ nnäma'ay coo mijts ja'a Dioshèpíritu xyajmädoyhada'añ nebiátyhøch je'e tøø nnäma'ay.

¹⁶ 'Mobädájpøch jim nnøcxaannä maaçhä nDeediän. Pero cáboch njega'añ; mänitøch mijts

hänajty xyhijxtägatsa'añ.

¹⁷ Mänitä Jesús ja'a jiamioðdhajxy näje'e ñiñämaayyá:

—Pätiidä yø'øya'ay jaduñ coo ñä'ä mäna'añ cooc mobädajpä ñøcxaannä; cábac jaduñ jiega'añ. Mänitac nhixáanägombä. Pätiidä coo ñä'ä mäna'añ cooc ñøcxa'añ maa ja'a Tieediän. ¹⁸ Pätiidä coo ñä'ä mäna'añ “mobädajpä.” Päwaambtä jaduñ jia mäna'ana'añ.

¹⁹ Najuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty miäyajtøwa'añii. Mänit miänaañ:

—Xmiäyajtøwáambøch mijts tijátyhøch jaduñ tøønja mädia'agy, túñämäts. ²⁰ Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät, mjø'øwaamb mxuudsaañb mijts ja'a høøhcøxpä. Pero yø'ø cu'ughajxy, jaançh tehñ xioonda'agaamb hajxy. Pero cab hajxy jejcy mjootmayhada'añ. Paquiä hajxy mjootcugø'øwáanögombä. ²¹ Coo ja'a to'oxiøjc ja'a xiøøbio'ohajxy piedyii, mänitä jioothajxy piädø'øgy. Nägooyyá ja'a yhuunghajxy je'e miejtsnä, hagädaacp ja'a jioothajxy je'e. Cab hajxy je'e jiahmiejtsnä coo ja'a jioothajxy hänajty tøø piädø'øgy. Xoondáacnáp hajxy coo yhuunghajxy hoy ween tøø myiñ tøø quia'ay. ²² Jaduñ mäwínäts hajxy mjootmayhaty nebiä to'oxiøjc ja'a jioothajxy piädø'øguiän. Pero nägooyyá højts nniyhíxägumbä, mänit mijts mxoonða'aga'añ. Caj mijts pøn xyagjootmayhadaannä.

²³ 'Cábøch mijts hänajty tii xmiäyujwa'anaannä. Chaads mijts tehñ tiøyhajt nnámá'awät, cooçh mijts nDeedy hänajty tijaty xmiäyujwa'anaañä, xmio'owaamb mijts je'e ja'a høøhcøxpä. ²⁴ Cahnä hajxy tii mhuuc yujwa'añ ja'a høøhcøxpä. Coo

hajxy tijaty myujwá'anät, xñá'ägä mo'owaamb hajxy je'e. Jaduhñ hajxy hoy jootcuje mhídät.

25 'Yajmäbaadyháamhøch mijts tøø nmøødmädia'agy. Habáatnöp jaduhñ cooçh nga'a mädia'agaannä yajmäbaadyhaam. Howyiinjuøøñøch ja'a nDeedy nmädia'agaannä. 26-27 Mänitøch mijts ja'a nDeedy hoy tyiijä xmiäyujwa'anaanä ja'a høøçhcøxpä. Mänit hajxy xmio'owa'añ. NDéedyhøch mijts xyhamdsoo mäyujwa'anáanöp je'eguiøxpä cooçh mijts nDeedy xjiaançh tehñ chocy. Paady mijts xchocy cooçh mijts xchojpä, cooçh mijts ja'a nmädia'agy hajxy tøø xmiäbøjcä cooçh jim tøø ndsooñ maachä nDeediän. Hamdsoo hajxy mmäyujwa'ana'añ; cábøch waamb nmäna'ana'añ. 28 Høøçh, jimhøch tøø ndsooñ maachä nDeediän. Yaaçh tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin. Pero tsoonáambøch yaa jadähóocägumbä. Nøcxtägatsáambøch jimägumbä maachä nDeediän.

29 Mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy miänaañ, ñämaayyä Jesús:

—Hoorá sí, howyiinjuøøñä miich mmädiaacnä.

30 Tøø højts nnajuø'øy. Cab højts miich tii nmäyajtøwaannä. Nmäbøjnöp højts jaduhñ cóodäm miich jim mjaançh tsooñ maa Diosän.

31 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mjaançh mäbøjpiäda'a tyijy hajxiä.

32 Habáatnöp jaduhñ coo mijts ja'a cu'ug xquiøxy päboowia'xa'añ. Mänit hajxy jim mnøcxaannä maa mdøjc-hajxiän. Nidiúhñhøch hajxy yaa xñähgue'egaannä. Pero cábøch nidiuhñ tøyhajt nhida'añ. Ja'a nDéedyhøch jaduhñ xmiøødhidaamb.

33 Páadyhøch mijts jaduhñ cham nyajwiinxiic nyajwiingapxø'øy coo mijts ween jootcuyc mhijnät coochä nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät. Mbaadaambiä tsaachpa peenä hajxy hädaa yaabä naaxwiin. Pero ca'a hajxy tii mdajy mmay; cábøchä møjcu'ugong nyajmäjäda'aga'añ.

17

1 Nägooyä Jesús miädiacpäðøøyy, mänit yu-ughee'py tsajpootyp. Mänit miänaañ:

—Teedy, tøø yhabaatnä. Huuc yajcähxø'øg cooch nmøjjä cooch njaançhä. Jadúhñhøch nyajcähxø'øgaambä coo miich mmøjjä coo miich mjaançhä. ² Tøøch miich cuhdujt jaduhñ xmio'oy coochä jäya'ayhajxy nägøxiä nguhdujtmó'owät coo hajxy jim jaduhñ ween yhity maa miichän cøjxta'axiøø, pønjátyhøch miich tøø xyajcø'øwaanø'øy. ³ Jaduhñ hajxy jim cøjxta'axiøø yhida'añ maa miichän, coo højts ja'a nmädia'agy jaduhñ xmiäbøjcämät coo miich nidiuhm mDioshaty, coo miich mdømiädia'agy, cooch miich yaa tøø xquiexy hädaa yaabä naaxwiin.

⁴ Høøch, ngudiúumbiøch hädaa yaabä naaxwiin nébiøch miich tøø xyhane'emiän. Nyajcähxø'piøch jaduhñ coo miich ja'a mäjaa tøyhajt mmøødä.

⁵ Teedy, høøchä nmäjaa yajcähxø'cäc jim maa miichä mwiinduumän nébiøchä mäjaa hijty jim nmøødän mänaabä hädaa yaabä naaxwiin yhawijy tiøø'xta'aguiän.

⁶ 'Pønjaty miich yaa tøø mwiimbiy hädaa yaabä naaxwiin, je'eçh hajxy jayøjp nyajmäðoyhajt coo miich nidiuhm mDioshaty,

coo miich mdømiädia'agy. Miichä mgø'øjooty hajxy je'e hijty. Pero jadähóoc-høch miich je'e tøø xyajcø'øwaanøøguiumbä. Tøø ja'a mmädia'agy hajxy je'e xmiäbøjcä xquiudiuunä. ⁷ Najuóøñäp hajxy cooçh miich jaduhñ tøø xmio'oy mädúhñtiøch nmøødä. ⁸ Tøøçh hajxy ngøxy yajnahixø'øy nebiátyhøch miich tøø xyajnahixøøbiän. Najuóøñäp hajxy cooçh jim tøyhajt ndsooñ maa miichän. Tøøçhä nmädia'agy hajxy jaduhñ xmiäbøjcä cooçh miich tøø xquiexy.

⁹ 'Teedy, tunä mayhajt. Cueendähat hädaa jäya'ayhajxy, hädáajøch miich tøø xyajcø'øwaanø'øyábä. Ca'a jie'emøødøch jaduhñ nnänømy ja'a mmädia'agy hajxy tøø xquia'a mabøjcäbä. ¹⁰ Højts hädaa jäya'ay nje'ehajmújcäm; páadyhøch miich nnäma'ay coo mgüendähädät. Hädaa jäya'aguiøxpä jaduhñ quiähxø'øga'añ coo højts nmøjhájtäm coo højts njaançhhájtäm.

¹¹ 'Cábøch yaa nhidaannä hädaa yaabä naaxwiin. Nøcxáannäbøch jim maa miichän. Pero yaachä njamiøødhajxy miähmø'øwa'añ. Cueendähat hajxy neby hajxy jaduhñ yhidät tu'ugmädia'agy neby højts nhíjtäm tu'ugmädia'agy. Miichä mmäjaagøxpä mgüendähädät. Míichhøch hajxy tøø xyajcø'øwaanø'øy. Jaançh tehñ wia'ads miichä mjoot miichä mwiinmahñdy. ¹² Høxtä jäda'anäbáadyñøch hajxy ngüendähaty miichä mmäjaagøxpä. Caj miichä mmädia'agy hajxy nägøxiä tøø xñajtshixøøyyä. Jagooyyä tu'jäya'ay ja'a mmädia'agy tøø xñajtshixøøyyä, ja'a hijty nä'ägä tu'udägoyyaambä. Paady jaduhñ tiu'udägooyy nebiä mmädia'agy jaduhñ tiøjiädät

nebiä cujaaybä miähmøøyyän.

¹³ 'Høøch, nøcxáanñäbøch jim maa miichän. Páadyhøch miich jaduhñ cham nya-jmøødmädia'agy hädaa jäya'ay wyiinduumhajxy neby hajxy jaduhñ xioon dáacpät nébiøch nxoon da'aguiän. ¹⁴ Tøøch miichä mmädia'agy hädaa jäya'ayhajxy nyajmøødmädia'agy. Paady hajxy yaa miähänhadyii hädaa yaabä naaxwiin, coo hajxy haxøøgtuum quia'a wädijnä. Høøch hajxy xpiahijxp cooch haxøøgtuum nga'a wädity. ¹⁵ Chaads miich nnämä'awät coo miich hädaa jäya'ayhajxy mgüeendähädät maa ja'a møjcu'ugongän. Cábøch jaduhñ nmäna'añ coo hajxy yaa chóonät hädaa yaabä naaxwiin. ¹⁶ Hoy hajxy jaduhñ wiädity nébiøch nwäditiän. ¹⁷ Cunuu'x hädaa jäya'ayhajxy ja'a miichä mhomiädia'agyhaam nebiä mmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxät xquiudiúunät. Mäduhñtiä miichä mmädia'aguiä, tøyhajt je'e. ¹⁸ Høøch, hädaa yaabä naaxwíinhøch miich tøø xquiexy nébiøch miich ja'a jäya'ay ja'a mmädia'agy hajxy nyajmädoyhädät. Jadúhñhøch yø'øya'ayhajxy nwiinguexaambä nebiä mmädia'agy hajxy xyaghawa'xøøyyät. ¹⁹ Nnähho'tu'udáambiøch hädaa jäya'ayhajxy neby miichä mmädia'agy hajxy tehngajnä xpianócxät xquiudiúunät.

²⁰⁻²¹ 'Jadúhñhøch nmänaambä coo jäya'ayhajxy ween yhity tu'ugmädia'agy nägøxiä mäduhñtiøch ja'a nmädia'agy hajxy xmiäbøgaanä majaty-hagájpthøchä njamiøød ja'a nmädia'agy hajxy xyajwa'xaanä. Ween hajxy xmiøødhíjtäm tu'ugmädia'agy neby højts nhíjtäm tu'ugmädia'agy.

Jaduhñdsä jäya'ayhajxy miäböga'añ cooçh miïch tøyhajt tøø xjiaanç quexy. ²² Tøøçh hajxy nguhdujtmø'oy coo hajxy yhidät tu'ugmädia'agy, nébiøch miïch tøø xquiuhdujtmø'oyän coo nhíjtämät tu'ugmädia'agy. ²³ Tu'ugmädiá'agyhøch hajxy xmiøødhity nébiøch miïch nmøødhitiän tu'ugmädia'agy. Nägøxiä hajxy jaduhñ yhidät tu'ugmädia'agy, ja'a nmädiá'agyhøch hajxy tøø xmiäböjçäbä. Jaduhñdsä jäya'ayhajxy ñajuø'øwa'añ nägøxiä cooçh miïch tøø xquiexy, coo miïch hajxy jaduhñ mdsocy nébiøch miïch xchoquiän.

²⁴ 'Teedy, mänáambøch jaduhñ cooçh hajxy jim ween xmiøødhity maaçh nhida'añän, ja'açh miïch tøø xyajcø'øwaanø'øyäbä. Jaduhñhøch nmánaambä coo ja'a mäjaa hajxy ween yhixy, ja'açh miïch tøø xmió'oyäbä. Xjiaanç tehñ chójpøch miïch hánajty mänaabä hädaa yaabä naaxwiin yhawijy tiøø'xta'aguiän. Høxtä jäda'anäbáadyñøch miïch xchocyñä. ²⁵ Teedy, tøyhajt miïch mnä'ägädä mädia'agy. Ja'a cu'ughajxy, cab hajxy wyiinjuø'øy coo miïch mdømiädia'agy. Pero høøçh, nhíxyhøch miïch. Hädaa njamiøødhøch hajxy chaa tänaabiä, ñajuøøby hajxy je'e cooçh miïch tøø xquiexy. ²⁶ Tøøçh hajxy je'e nyajmøødmädia'agy coo miïch nidiuhñ mDioshaty, coo miïch mdømiädia'agy. Tehngájñøch jaduhñ nyajmøødmädia'aga'añ neby hajxy jaduhñ ñiçhogøød ñibia'häyowøød nébiøch miïch xchoquiän. Wéenhøch hajxy tu'ugmädia'agy xmiøødhity.

Mänitä Jesús miädiaacpäðøyy.

18

¹ Coo Jesús miädiaacpäðøyy, mänitä Jesús hajxy

chohñ cajptooty mөөдä jiamiөөdhajxy. Mänitä woc hajxy yajnajxy, ja'a hänajty xөhjäpä Cedrón. Mänit hajxy tiägөөyy olivocamjooty. ² Ja'a Judas, yhixy hänajty je'e jii by olivocamjooty. Mayhooc ja'a Jesúshajxy hänajty jii by tөө yhamugө'өy. Ja'a Judas ja'a Jesús hänajty yegaamb. Ja'a Jesús ja'a miädsiphajxy hänajty yajcө'өdägө'өwáanäp. ³ Mänitä Judas ja'a soldadohajxy hoy wioy. Mөөдä policiahajxy hoy wioy maa ja'a teedywiindsөnhajxiän, maa ja'a fariseoshajxiän. Mänitä Jesús jii by ñägädaacä olivocamjooty, ja'a Judashajxy mөөдä soldado mөөдä policia. Tөө hänajty quioodsөөñä. Mөөдä jiөөn mөөдä quiuhmd hajxy quiädaacy. ⁴ Ja'a Jesús, ñajuөөby hänajty je'e nebiaty hänajty je'e tiuna'añii. Mänitä Jesús hoy jiojcuyo'oyө'өy ja'a Judashajxy. Mänit miäyajtөөyy:

—Pөñ hajxy mhөxtaaby.

⁵ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Jesús Nazaretpä hөjts nhөxtaaby.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Hөөчh jaduһñ xөhjäp.

⁶ Coo ja'a soldadohajxy jaduһñ miädooyy, mänit hajxy jaduһyyä yhөxtägө'өwa'cy. Jaduһyyä hajxy cөjx quiäday. ⁷ Mänit Jesús miäyajtөөgumbä:

—Pөñ hajxy mhөxtaaby.

Mänitä Judashajxy yhadsóogumbä:

—Ja'a Jesús Nazaretpä hөjts nhөxtaaby.

⁸ Mänit Jesús miänaañ:

—Tөөds mijts nja hawáanäm. Hөөчhämäts je'e. Pө hөөчhtiäm mijts xyhөxtaaby, wéenhөчhä njamiөөdhajxy wyiimbity.

9 Paadiä Jesús jaduhñ miänaañ neby jaduhñ tiõjiádät nebiä Tieedy hänajty tøø ñäma'ayän: “Põnhøch miich tøø xyajcø'øwaanø'øy, cáboch pøn xpiøgaanä. Cab hajxy nej jiada'añ.” 10 Mänitä Simón Pedro ja'a espada jiädujpädsøømy. Mänitä teedywiindsõñ ja'a mioonsä tiaatsc ñä'a pújxäxä, ja'a hahoodiaatsc. Malco hänajty xiøhaty. 11 Mänitä Jesús ja'a Pedro yhojy:

—Cuyuugø'ow yø'ø mhespada. Tsipecøxpøch nho'oga'añ nébiøchä nDeedy tøø xñäma'ayän.

12 Mänitä Jesús miajtsä quiø'øxojtsä. Ja'a soldadohajxy jaduhñ jatcøøyy møødä wyiindsõñhajxy møødä policíahajxy, ja'a judíoshajxy hänajty tøø quiéxiäbä. 13 Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a Anás ja'a tiøjcän. Ja'a Anás ja'a Caifás hänajty miø'ødhajpy. Teedywiindsõñ ja'a Caifás hänajty tiuumby. 14 Ja'a Caifás, je'e ja'a judíoshajxy hänajty tøø ñäma'ay cooc yhahixø'øy jaduhñ coo tu'jäya'ay ja'a cu'ug ñähho'tú'udät.

15 Høxhaam ja'a Simón Pedro ja'a Jesús hajxy hänajty pianøcxy nämetscä. Ja'a Jesús ja'a jiamiøødhajxy nämetscä. Ja'a Simón Pedro miägu'ughajpä, yhixy ja'a teedywiindsõñ hänajty je'e. Mänit Jesús piadägøøyyä ja'a Simón Pedro miägu'ughajpä maa ja'a teedywiindsõñ tiøghawa'adsän. 16 Ja'a Pedro, jim je'e miähmøøyy tøghawa'adshaguum. Mänitä Pedro miägu'ughajpä piädsøømy. Mänitä to'oxymoonsä miägapxy ja'a tøjcueendähajpä. Mänitä Pedro quiuwowøøyyäbä tøghawa'ads ja'a yhamdsoo mägu'ughajpä.

17 Mänitä to'oxymoonsä ja'a Pedro miäyajtøøyy:

—Miičh yø'øya'ay mmøødwädiipy, túhñämäts.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Ca'a yhøøchä.

18 Jimä policíahajxy hänajty jiøømba'axamy møødä moonsähajxy. Tøøchc hänajty. Paady hajxy hänajty tøø jiøønyajmøjjø'øy. Jimä Pedro hänajty jiøømba'axaambä.

19 Mänitä Jesús miäyajtøøwa ja'a jiamiøødcøxpä møødä miädia'agyquiøxpä. Ja'a teedywiindsøn jaduhñ yajtøøw. 20 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jimhøch hijty tøø nmädia'agy ma-jiäya'ayhagujc. Jimhøch hijty nmäyajnähixø'øy Diostøgooty møød tsajtøgooty maa ja'a judíoshajxy naxy yhamugø'øyän. Cábøch jim mänaa pactuum tøø nmädia'agy. 21 Tiiçh miich coo xmiäyajtøy. Yø'øya'ayhajxy mmäyajtøwäp yø'ø nmädiá'agyhøch hajxy tøø xmiädóowäbä. Yø'øhajxy je'e najuøøby nebiátyhøch jim tøø nmädia'aguiän.

22 Tuunä Jesús jaduhñ ñä'ä hadsooyy, mänit yhala'abø'cä. Policía jaduhñ tu'ug jatcøøyy. Mänitä policía Jesús ñämaayy:

—Cab jaduhñ yhoyyä coo ja'a teedywiindsøn jaduhñ mhadsówät.

23 Mänitä Jesús miänaañ:

—Pø tøøch ngapxtägoy, yec ja'a tøyhajt yaa. Pø caj, cab jaduhñ yhoyyä cooçh miich nä'ä nägoobä xñä'ä hala'abø'øgät.

24 Mänitä Anás ja'a Jesús quiejxy cø'øxoch maa ja'a Caifás ja'a wyiinduumän. Caifás hänajty teedywiindsøn tuumb.

25 Ja'a Simón Pedro, jim hänajty jiøømba'axamy. Mänit miäyajtøøwa:

—Miičh yø'øya'ay mmøødwädiipy, túhñämäts.

Mänitä Pedro ñiguiugapxä:

—Ca'a yhøøchä.

²⁶ Mänitä Pedro miäyajtøøwägumbä:

—Tøøch miičh jii by nhixy olivocamjooty møød yø'øya'ay, túhñämäts.

Ja'a teedywiindsøn ja'a mioonsä jaduhñ mäyajtøøw, jaaya'ayä jiiujy miägu'ug ja'a tiaatsc hänajty tøø ñä'ä pújxäxä ja'a Pedro. ²⁷ Mänitä Pedro ñiguiugápaxägumbä. Tuunä jaduhñ ñä'ä mänaañ, mänitä tsee yaa xy.

²⁸ Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a gobernador tiøjcän. Pilato hänajty tuumb gobernador. Jobø'øwaamb hänajty. Coø hajxy jim quioo'ty, cabä teedywiindsønhajxy ñä'ä tøjtägøøyy. Cabä Israelpä quihdujthajxy hänajty jaduhñ myiñ coø hajxy jii by tiøjtägø'øwät maa ja'a tiøjc-hajxiän, ja'a hajxy ca'a Israelpähajpä, ja'a pascuaxøøjooty. Coø hajxy jii by tiøjtägø'øwät, cädiéeyäp hajxy jaduhñ. Coø hajxy jaduhñ quiädiéeyät, cab hajxy miägáyät ja'a pascuaxøøjooty. Paady hajxy jii by quia'a tægøøyy Pilato tiøgooty. ²⁹ Coø Pilato miädooyy coø hajxy hänajty tøø quioody, mänit hajxy ñädøjpädsøøma. Mänitä Pilato miänaañ:

—Tii mijts yø'øya'ay myajcuxø'øwø'øwaamby.

³⁰ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Coø hädaa jäya'ay häxøpy tøø quia'a cädieey, cab højts miičh häxøpy tøø nyajnägooty.

³¹ Mänitä Pilato miänáangumbä:

—Yajwiimbit yø'øya'ay hajxy. Nøcx mijts mädia'agymiädo w nej mijts ja'a mguhdujt myiñän pø tøø quiädieey.

Mänitä judíoshajxy yhadsooyy:

—Ja mäná'anäp hõjts jaduhñ coo yagho'ogøød; pero hõjts, cab hõjts ja'a cuhdujt jaduhñ nmøødä coo hõjts jäya'ay nyaghó'ogät.

³² Paady hajxy jaduhñ yhadsooyy, ween ja'a Pilato jaduhñ ñägäpxy pø tøø Jesús tøyhajt ji-aanč cädieey. Tõjiajt jaduhñ nebiä Jesús hänäjty tøø miäna'añän coo hänäjty yega'añii maa ja'a ca'a Israelpähajxiän, coo hänäjty yagho'oga'añii cruzøxp. ³³ Mänitä Pilato tiøjtägøøyy. Mänitä Jesús quiuyaaxøøyyä tøgooty. Mänit miäyajtøøwa:

—Nej, miichä judíoshajxy xguiobiernähajpä.

³⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pøn jaduhñ xñämaayy. Tøgä miichä mhamdsoo copcooty mnä'ä yajcojjiä.

³⁵ Mänitä Pilato jadähooc yhadsoogumbä:

—Tiich nyajnajuø'øb. Ca'a yhøøchä Israelpäjäya'ay. Miichä mhamdsoo mägunáaxhöch miich tøø xyajnägøody møødä teedywiindsønñhajxy. Tii jaduhñ tøø mgädieey.

³⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Høøch, cábøch yaa nduñ gobiernä hädaa yaabä naaxwiin. Cooch häxøpy nduñ, tøøchä nmoonsähajxy häxøpy xñäwa'añ. Cábochä judíoshajxy häxøpy tøø xñä'ä mach. Cáboch yaa nduñ gobiernä.

³⁷ Mänitä Pilato miänaañ:

—Mduumbäda'a gobiernä.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Jexioo, túumbøch jaduhñ. Høøch, nmädiácypioch ja'a tøyhajt hädaa yaabä naaxwiin. Páadyhöch yaa tøø nmiñ tøø nga'ay. Pønjaty

ja'a tōmiadia'agy mǎbøjp, je'ečhä nmǎdia'agy xmiǎbøjčǎp.

³⁸ Mǎnitǎ Pilato miǎnaañ:

—Pǎtiidǎ miich jaduhn mnǎnøømby ja'a tøyhajt.

Mǎnitǎ Pilato tiøjpǎdsøømgumbǎ. Mǎnitǎ judíoshajxy ñǎmaayyǎ:

—Høøch, cábøch yø'øya'ay tøø nhamdsoo hixy tøø nhamdsoo paady pø tøø quiädieey.

³⁹ Jii mijtsǎ mguhdujt jaduhn cooch mijts ja'a jäya'ay tu'ug nhøxmájtsǎmǎt ja'a pascuaxøøjooty. Nej, mmǎnaamb hajxy jaduhnǎ coo ja'a mgobiernǎhajxy nhøxmájtsǎmǎt.

⁴⁰ Mǎnit hajxy møc yhadsooyy:

—¡Ca'a yø'øya'ay mhøxmach! ¡Høxmats ja'a craa Barrabáshajpǎ!

Paadiǎ Barrabás hǎnajty chumyčhǎna'ay coo hǎnajty tøø mieech tøø pioty. Mǎnitǎ Pilato tiøjtägøøñǎ.

19

¹ Mǎnitǎ Pilato ja'a Jesús yajwojpǎ. ² Mǎnitǎ soldado ja'a wǎdsatscorona hajxy yhädiuuñ. Mǎnitǎ Jesús ja'a quiuhduum piädáacǎxǎ. Mǎnitǎ Jesús ja'a hucywyit yajnǎhgǎjenøøyyǎ nebiǎ gobiernǎhajxy hǎnajty wyithatiǎn. Paadiǎ Jesús jaduhn tiuunǎ, neby hajxy hǎnajty ñǎ'a wi'i ñǎxi'iga'añ ñǎ'a wi'i ñǎya'axa'añ. Paady hajxy hǎnajty ñǎ'a wi'i ñǎxi'iga'añ coo ja'a Pilato hǎnajty tøø miǎna'añ coogǎ Jesús hǎnajty guiobiernǎhaty.

³ Mǎnitǎ Jesús miǎwiingoñǎ. Mǎnit ñǎxiicǎ:

—¡A poco miich tuumb gobiernǎjǎ!

Mǎnitǎ Jesús tiägøøyyǎ coxhó'cǎbǎ.

4 Mänitä Pilato tiøjpädsøømgumbä. Mänitä judíoshajxy ñämaayyá:

—Nyajtøjpädsømäambiøch yø'øya'ay nebiä tøyhajt hajxy jaduñ mmøødhádät cooçh tøø nhixy tøø nbaady coo tøø quia'a cädieey.

5 Mänitä Jesús piadøjpädsøømy hucywyitmøød, coronamøød. Mänitä Pilato ñämaayy ja'a Israelpjäjäya'ayhajxy:

—Xiids yø'øya'ay tøø tiøjpädsømy.

6 Coo Jesús jaduñ yhiixä ja'a teedywi-indsønñhajxy møødä policíahajxy, mänit hajxy ñäyaaxøøyy:

—¡Møjpahbétäts hajxy cruzcøxp! ¡Møjpahbétäts hajxy!

Mänitä Pilato miänaañ:

—Hamdsoo hajxy mmøjpahbédät. Høøçh, cábøch jaduñ nmäna'añ coo tøø quiädieey.

7 Mänitä Israelpäya'ayhajxy yhadsooyy:

—Jaduñ højts nguhdujt myiñ coo yø'øya'ay ween yagho'ogyii je'eguiøxpä coo tøø miäna'añ coogä Dios Tieedyhaty.

8 Coo Pilato jaduñ miädooyy, mänitä chähgøøbiøjcy.

9 Mänitä Pilato ja'a Jesús miøødtøjtägøøñä. Mänitä miäyajtøøyy:

—Maa miich mjaançh tsooñ.

Pero cabä Jesús waamb miänaañ.

10 Mänitä Pilato miänáangumbä:

—Nej, cábøch xñä'ägä hadsowa'añä. Nej, caj miich mnajuø'øyä cooçhä cuhdujt nmøødä cooçh miich nhøxmádsät, ó cooçh miich nyajmøjpahbedøød.

11 Mänit Jesús yhadsooyy:

—Coo Dios miich cuhdujt häxøpy tøø xquia'a mo'oy, caj miich ja'a cuhdujt häxøpy mmøødä maaçh høøchcøxpän. Paady miich ja'a pojpä caj mjaty møødä quejee ja'a teedywiindsøn, ja'a høøch yaa tøø xyajméchäbä maa miichä mwiindumän.

¹² Mänit Pilato jia wiinmahñdyhajty nebiä Jesús yhøxmádsät. Pero mänitä Israelpäya'ayhajxy ñäyaaxøøguiumbä:

—¡Pø mmägu'ughajpy miich ja'a gobiernä César, caj miich yø'ø craa mhøxmádsät! Pøn jaduhñ wi'i ñibiädáacäp nebiä gobiernän, je'edsä gobiernä César møøtnimiädsiphájtäp.

¹³ Coo Pilato jaduhñ miädooyy, mänitä Jesús miøødtøjpädsøømägumbä. Mänitä Pilato yhøxtaacy häñaabiejtcøxp maa hajxy hänajty xiøhdaacthatiän. Jue'e hänajty jim xiøhaty Gabata, hebreohayuuc-haamby. Je'eduhñ ñänøømby “maa ja'a tsaä quiøøña'ayän.” ¹⁴ Tøø hänajty quiujyxiøøjø'øy. Hadsuujø'øwaambä pascuaxøø hänajty. Mänitä Pilato ñämaayy ja'a Israelpäya'ayhajxy:

—¡Xiidsä mgobiernähajxy!

¹⁵ Mänit hajxy ñäyaaxøøguiumbä:

—¡Ween yho'ogy! ¡Ween yho'ogy! ¡Nøcx hajxy møjpahbet!

Mänit Pilato miänaañ:

—Nej, mmänä'anäp mijts jaduhñä coo mijts ja'a mgobiernä nmøjpahbéjtämät.

Mänit teedywiindsøn hajxy yhadsooyy:

—César højts ngobiernähajpy. Ca'a wyiinghäna'cä.

16 Mänitä Pilato Jesús yajcø'ødägøøyy maa ja'a Israelpähajxiän, coo Jesús miøjpahbedøød.

17 Mänitä Jesús jim yajnøcxä maa jaduhn xiøhatiän “Maa ja'a Ho'ogyjiäya'aguiopcän.” Gólgota jim xiøhaty hebreohayuuc-haamby. Yhamdsoo cruz je'e yajquejyquiaphajtä.

18 Jimä Jesús hoy miøjpahbedyii. Metscä jäya'ay jim miøjpahbéjtäbä Jesús ja'a ñähmøjc. Cujc ja'a Jesús quiuba'awøøyyä. 19 Mänitä Pilato yagjahyyä pu'uyhuungcøxp: “Jesús Nazaretpä, ja'a Israelpäjäya'ay ja'a guiobiernähajxy.” Mänitä pu'uyhuung yajyujpahwä cruzcuhduum.

20 Tägøøghayuuc-haamby jaduhn yagjahyyä, møødä hebreo, møødä griego, møødä latín. Cajptmäwiingón Jesús miøjpahbejtä. Paadiä judíoshajxy nämay yajmädiaacy nebiä Pilato hänajty tøø yajyuugjaayiyän cruzcøxp. Mänitä teedywiindsón ja'a Pilato hajxy ñämaayy:

21 —Cab hijty jaduhn yhahixø'øyy coo jaduhn cu mjahy: “Ja'a Israelpäjäya'ay ja'a guiobiernähajxy.” Jaduhn cu mjahy: “Nä'ä nibiädáacäp jaduhn nebiä Israelpäjäya'ay ja'a guiobiernähajxiän.”

22 Mänitä Pilato yhadsooyy:

—Tøøch jaduhn njaay; cábøch nyajtägatsa'añ.

23 Coo Jesús hänajty tøø miøjpahbedyii, mänitä soldado ja'a Jesús ja'a wyit hajxy yajpädø'cä. Nämädaaxc ja'a soldadohajxy hänajty. Mänitä wit hajxy yajwa'xy cødu'ug. Jii Jesús ja'a yoñwit hänajty tu'ug. Tu'ugwit hänajty tøø quiojy; cab hänajty maa xiuyyä.

24 Mänitä soldadohajxy ñiñämaayyä:

—Cab jaduñ yhooyä coo hädaa wit hajxy nhagøødsøoyyämät. Tsøg hajxy häyø'cäm. Pøn hädaa wit jaduñ cuhäyø'øgäp, je'e jaduñ je'ehädäp.

Mänitä soldadohajxy jaduñ jiaančhä häyø'cy. Jaduñdsä Diosmädia'agy tiøjiajty maa jaduñ cujaay myiñän: “Xyajwá'xøch ja'a nwit hajxy; xquihäyø'cøch ja'a nwit hajxy jaduñ.”

²⁵ Jimä Jesús ja'a tiaj hänajty tiäna'ay maa hänajty mädooyyä tøø miøjpahbedyijän, chaadsä tiaj ja'a piuhdo'oxy, chaadsä María ja'a Cleofas ja'a tio'oxiøjc, chaadsä María Magdalena. Jimä Jesús ja'a miägu'ughajpä hänajty tu'ug tiäna'ay maa ja'a Jesús tiaj mädooyän, ja'a Jesús hänajty jiaančhä tehñ chojpiä. ²⁶ Coø hajxy yhiixä ja'a Jesús, mänitä Jesús ja'a tiaj ñämaayy:

—Maam, hädaads mhuunghädäp.

²⁷ Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä ñämaayy:

—Hädaads mdajhädäp, ja'a høøchä ndaj.

Mänit jiaančhä tajnäbøjcy.

²⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøødsøoyyäbøch.

Tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduñ. Ñajuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty tøø yhavejnä. ²⁹ Jimä texy hänajty tu'ug quiøøña'ay vinoxunmøød. Mänitä xo'od hajxy quiugonøoyy vinojooty. Cøjx je'e chomø'øy. Mänitä paxy hajxy yagjøjwøønøoyy ja'a xo'od. Mänitä Jesús ja'a xo'od hajxy yaghayu-ugøøoyy. ³⁰ Coø Jesús ja'a vino miuu'cy, mänitä miänaañ:

—Tøøds jaduñ miaañä.

Mänitä quiopc yagjänaañnä. Mänit yho'nä.

³¹ Mänaa ja'a Jesús yho'oguiän, ja'a pascuaxøø hänajty tehñ yhaduujøøby. Cujaboom ja'a mõjpascuaxøø hänajty jiada'añii, poo'xxiøøjooty. Jaduhñdsä judíos hajxy hänajty quiuhdujthaty, cabä ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty jim yajmähmø'øy cruzcøxp ja'a poo'xxiøøjooty. Mänitä Israelpä ja'a Pilato hajxy hoy ñäma'ay coo soldado quiéxät weenä Jesús ja'a tiecyhajxy nõcxy tøjjäxä neby hajxy paquiä yhó'ogät. Nägooyä hajxy jaduhñ yhó'ogät, mänit hajxy yajmänacøød cruzcøxp.
³²⁻³³ Mänitä Pilato ja'a soldado jiaanč quejxy. Coo ja'a soldadohajxy jim miejch, mänit hajxy yhijxy coo ja'a Jesús hänajty tøø yho'ogy. Cabä tiecy hajxy je'e ñä'ä tøjjä. Mänitä ñähmøjcpähajxy tiecytiøjjä nämetscä. Cahnä hajxy hänajty yho'ogy.

³⁴ Mänitä Jesús quiaačhmägumøøyyä cuhmdhaam. Soldado jaduhñ tu'ug jatcøøyy. Mänitä nõ'ty piädsøømy chaadsä nõø. ³⁵ Høøčh, tøyhájthøch jaduhñ tøø nhixy. Páadyhøch mijts jaduhñ nyajmädojhaty neby hajxy jaduhñ mmäbøgät. ³⁶⁻³⁷ Jecy hajxy jaduhñ quiujahy Diosmädia'agyjiooty ja'a Jesúsøxpä: “Cabä piajc tiøjäänäxä.” Jaduhñ hajxy quiujahbiä ja'a Jesúsøxpä: “Wyiinhee'ppedaamby hajxy, ja'a hajxy hänajty tøø quiúmiäbä.” Coo ja'a Jesús ja'a tiecy jaduhñ quia'a jaanč tøjjäxä, coo jaduhñ jiaanč cuuma, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhñ.

³⁸ Tu'ugä jäya'ay hänajty jim chooñ Arimatea. José hänajty xiøhaty. Hamee'ch ja'a Jesús hänajty miøødnimiägu'ughadyii. Chähgøøbiä José ja'a judíos hänajty. Paadiä Jesús hänajty hijxwiinduum quia'a mõødwädityii. Mänitä José ja'a cuhdujt

hoy yajpádsømy maa ja'a Pilatän coo ja'a Jesús yajmänaca'añ cruzcøxp. Mänitä Pilato ja'a cuhdujt jiaančh yejcy. Mänitä José ja'a Jesús yajmänajcy cruzcøxp. ³⁹ Mänitä Nicodemo ja'a perfume miämejch hii'xmajc kilo. Mäyäbicø'øy miämejch møødä mirra møødä áloes. Tøø hänajty jiegø'øy coo ja'a Nicodemo hänajty tøø yhuug hoobiä coods maa ja'a Jesúsän. ⁴⁰ Mänitä José ja'a Jesús hajxy ñähbijty møødä Nicodemo. Jiibiä perfume hajxy yajmänähbidøøyy. Jadhundsä judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty. Perfumemänähbidø'øy ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty yajnaaxtägø'øy. ⁴¹ Jimä olivocamñ hänajty tu'ug mäwiingón maa ja'a Jesús hänajty tøø miøjpahbedyiijän. Jiibiä tsaajut hänajty tu'ug olivocamjooty wiinmøjtuum. Naamba'ay ja'a tsaajut hänajty. Cahnä ho'ogyjiäya'ay hänajty jiiby piädaactsooñiinä. ⁴² Ja'a judíoshajxy, tsuu ja'a pioo'xxiøø hajxy hänajty yajtsohnda'agy. Cab hajxy hänajty quiuhdujthaty coo hajxy tii tiúnät ja'a poo'xxiøøjooty. Ja ween ja'a poo'xxiøø hänajty quia'a habaady, paadiä Joséhajxy quia'a näbaadøøyyä coo hajxy hoy jäguem cu yajnaaxtägøøyy. Paady hajxy jimä ñä'ä pädaacy tsaajutjooty ja'a olivocamjootypä.

20

¹ Cumaaxc, näxøø hänajty je'e. Mänitä María Magdalenahajxy jimñ ñøcxy maa ja'a tsaajutän, maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaaxtägø'øyän. Cahnä hänajty hoy jiajjø'øgyñä. Coodsjuøøbyñä hänajty. Mänit hajxy yhijxy coo ja'a tsaajut jimñ tøø jiwawa'ačh juthaguuy. ² Coo ja'a María yhijxy coo ja'a tsaajut quia'a jimän juthaguuy, mänit wyiimbijty

päyø'øguiä. Mänitä Simón Pedrohajxy piaatä chaadsä Jesús ja'a miägu'ughajpä, ja'a Jesús hänajty jiaančh tehṃ chojpiä. Mänitä María miänaañ:

—Tøø ja'a nWiindsønähjätäm hajxy xyajpädsøṃmäm tsaajutjooty. Cab højts nnajuø'øy pämaadä hajxy tøø piäda'agy.

³ Coø ja'a Pedrohajxy jaduṃ miädooyy, mänit hajxy jim ṃøxy päyø'øguiä maa ja'a tsaajutän. Mänitä María jadähooc pianøcxcombä. ⁴ Mänitä Pedro yhøxpäyø'cä. Jayøjp ja'a Pedro jiamiøød jim miejch maa ja'a tsaajutän. ⁵ Mänit jiiby quiuwoodsøyy tsaajutjooty. Mänitä wit yhiixy coo jiiby yhohxna'ay jutjooty. Pero cab jiiby tiehṃ tiägøøyy. Nä'ä cuhixøøyy jaduṃ. ⁶ Mänitä Simón Pedro høxhaam jiaac mejch. Tu'uda'aquiä jiiby tiägøøyy tsaajutjooty. Jaduṃä wit yhiixpä coo jiiby yhohxna'ay. ⁷ Mänitä paayyä yhiixy, ja'a Jesús hajxy hänajty tøø yajcuhmäguítiäbä. Hawiing hänajty jim ñe'na'ay. ⁸ Mänitä Pedro jiamiøød piadägøøbiä, ja'a hänajty jayøjp tøø miéchäbä. Mänitä paayyä yhiixpä coo hawiing ñe'na'ay. Paady jaduṃ miäböjcy coo ja'a Jesús hänajty tøø jiu-jypiøcy. ⁹ Cahnä Diosmädia'agy hajxy hänajty hoy wyiinjuø'øyñä ja'a jecypiä maa jaduṃ myiñän coo ja'a Jesús hänajty jiu-jypiøga'añ coo hänajty tøø yho'ogy. ¹⁰ Mänitä Pedrohajxy wyiimbijnä, ṃøcxnä hajxy maa ja'a tiøjc-hajxiän.

¹¹ Tøø ja'a María hänajty piaméjtscombä høxhaam maa ja'a tsaajutän. Coø ja'a Pedrohajxy wyiimbijnä, mähmøøyy ja'a María jim nidiuhṃ. Wi'i jiøøby hänajty.

Mänit jiīby quiuwoodsóøguiumbä tsaajutjooty.
 12 Mänitä Diosmoonsä metsc yhījxy, ja'a tsajpootyptsohm̄bä. Haagä nähboobwit hajxy hänajty. Jiīby hajxy hänajty yhäñä'ay maa ja'a Jesús hänajty tøø wyijtsna'ayän. Tu'jäya'ay hänajty yhäñä'ay maa ja'a Jesús ja'a quiopc hänajty tøø quioonna'ayän. Y tu'jäya'ay hänajty yhäñä'ay maa ja'a Jesús ja'a tiecy hänajty tøø quiajpna'ayän.

13 Mänitä María miäyajtøøwa:

—Muuxy, tii coo mwi'i jiø'øy.

Mänitä María yhadsooyy:

—Tøøchä nWiindsón hajxy xyajpädsøømä. Pämaadä hajxy tøø piäda'agy.

14-15 Tuunä María jaduhñ ñä'ä hadsooyy, mänitä wia'wiimbijty. Mänitä Jesús yhījxy. Jim̄ hänajty tiäna'ay; pero cab jaduhñ yhøxcajpy. Olivo-cam̄güeendähajpä je'e yhajoodhajt. Mänitä Jesús miänaañ:

—Muuxy, tii coo mwi'i jiø'øy. Pøñ mhøxtaaby.

Mänitä María yhadsooyy:

—Tsäguhñ, pø miich tøø myajpädsømy, høøch hawáañac maa tøø mbäda'agy nébiøch häyaa nøcxy nyajpädø'øgy.

16 Mänitä Jesús yhadsooyy:

—¡María!

Tuunä María jaduhñ ñä'ä nämaayyä, mänitä wyi-inhee'ppejty. Mänitä yhøxcajpy coo je'e Jiesúsä. Mänitä jaduhñ miänaañ hebreohayuuc-haamby:

—¡Raboni! —je'e jaduhñ ñänøømby “Wiindsón.”

17 Mänitä María ja'a Jesús jia mats jia mäneñaañ. Mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'açh xmiach. Cáhñøch jim̄ nhoyñä maächä nDeediän. Nøcxhøchä njamiøødhajxy hawáañac

cooĉ jim nnøcxa'añ maächä nDeediän, maächä nDiosän. Jaanä je'e mijts mDeedyhajpä mDioshajpä.

¹⁸ Mänitä María ja'a Jesús ja'a jiamiøødhajxy hoy jiaanĉh näma'ay:

—Tøøĉh je'e nhixy, ja'a hajxy nWiindsønĥajtämbä.

Mänit hajxy cøjx yhawáañäxä nebiaty ja'a María hänajty tøø ñäma'ayii.

¹⁹ Coo quioodsøøñä, mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy ñiyhagøøyyänä. Hix, chähgøøby ja'a judíos hajxy je'e hänajty; paady hajxy ñiyhagøøyyä. Mänitä Jesús jii by ñäguehxtøø'xy haguyc hawa'ads. Mänitä Jesús miänaañ:

—Mäguieppe hajxy. Ca'a hajxy tii mdajy mmay.

²⁰ Mänitä Jesús yajcähxø'cy ja'a quiø'øjoot møødä quiaaächhac maa hänajty tøø jiotiän. Coo hajxy yhijsy, mänit hajxy ñajuøøyy coo je'e Jiesúsä. Mänit hajxy xioondaacy. ²¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy tii mdajy mmay. Nébiøĉhä nDeedy tøø xwyiinguexiän, jaanä jadúhñhøch mijts nwiinguexaambä.

²² Mänitä Jesús ñäbäxujy ja'a jiamiøødhajxy. Mänitä miänaañ:

—Wiingpøc ja'a Dioshespíritu hajxy. ²³ Høøĉh mijts ja'a mäjaa nmo'owaamby. Pønjaty mijts mhawáañäp coo Dios ja'a piojpä quiädieeyhajxy tøø yajnähwa'aĉh, pues tøyhajt jaduhñ coo Dios tøø yajnähwa'aĉh. Pønjaty mijts mhawáañäp coo Dios tøø quia'a yajnähwa'aĉh, pues tøyhajt jaduhñ coo Dios tøø quia'a yajnähwa'aĉh.

24 Majmetscjäya'ay ja'a Jesús hänajty tøø miøødwädity. Tu'ug hänajty xiøhaty Tomás, ja'a hajxy hänajty ñänøømbiä “Hametsc-huung.” Mänaa ja'a Jesús ñäguehxtøø'xtsooñän jayøbajt, cabä Tomás hänajty jim. 25 Mänitä Tomás ñämaayyä ja'a jiamiøødhajxy:

—Tøø højts nhixy, ja'a hajxy nWiindsønähjtämbä.

Mänitä Tomás miänaañ:

—Mänitøch nmäbögät cooch ndehm yhixät pø jaanč jot ja'a quiø'ø, coochä ngø'ø jiiby nhuuc tehñ piädá'agät maa ja'a quiaačhmøjc jiuñän. Pø cabä, cáboch jaduhñ nnä'ägä mäbögät.

26 Cuductujxøø, jiibiä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty tøgóotiägumbä. Jiibiä Tomás hänajtypä. Tøø ja'a tøjc hajxy hänajty yhagóøguiumbä. Mänitä Jesús jiiby ñäguehxtøø'xcumbä haguyc hawa'ads. Mänitä miänaañ:

—Mäguieppe hajxy. Ca'a hajxy tii mdajy mmay.

27 Mänitä Tomás ñämaayy:

—Tehñ quiudsiiwø'øw yø'ø mgø'ø yaaby ngø'øjootyhøch maa ja'a clavohaawän. Híjxägøch hädaa ngø'ø. Päda'ag yø'ø mgø'ø yaaby ngaačhmøjc-høch. Miičh, caj miičh hijty mmäbøcy. Chaačh miičh nnämä'awät coo mmäbögät.

28 Mänitä Tomás yhadsooyy:

—Miičhhøch nWiindsønähajpy, nDioshajpy.

29 Mänitä Jesús miänaañ:

—Cooch miičh tøø xyhixy, paady jaduhñ mmäbøcy. Jootcuyc hajxy je'e, ja'a hajxy tøø miäbøquiäbä, hóyhøch hajxy je'e tøø xquia'a ja hixy.

³⁰ Madiu'u ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjätypä yajcähxø'cy ja'a jiamiøødá wyiinduumahjxy. Cab yam cøxiä quiujaayä hädaa librocøxp. Cujwa'xy je'e yam quiujaayä. ³¹ Paady yam quiujaayä neby hajxy jaduñ mmäbøgät coo Jesús ja'a Dios Tieedyhaty, coo Jesús je'e Miesíashaty, coo ja'a Dios jaduñ tøø quiexy. Coe ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy mmäbøjcät, mhídäp hajxy jim tsajpootyp cøjxta'axiøø.

21

¹ Jadähooc ja'a Jesús yhíjägumbä ja'a jiamiøødhajxy jim mejypia'a ja'a xøhjäpä Tiberias. ² Jimä Simón Pedrohajxy hñajty møødá Tomás, ja'a hajxy hñajty ñänøømbiä “Hametsc-huung”, møødá Natanael ja'a Caná de Galilea tsohmä, møødá Zebedeo yhuunghajxy, møød hajxy jaac nämetspä. Haagä Jesús ja'a jiamiøødhajxy jaduñ.

³ Mänitä Simón Pedro miänaañ:

—Nøcxy nhuuc jaac hacxmach.

Mänitä jiamiøødhajxy miänaañ:

—Ween hajxy nnøcxäm.

Mänit hajxy jiaançh nøcxy mejypia'a. Mänit hajxy biarcotägøøyy. Mänit hajxy hoy jia hacx-madsa'añ. Tu'tsuhm hajxy jaduñ jia wädijty. Pero cab hajxy tii ñä'ägä paaty. ⁴ Coe jioøøyy, jimä Jesús hñajty tiäna'ay pu'uwiing. Pero cabä Jesús yhøxcäjpä ja'a jiamiøødhajxy. ⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mägu'ughajpädøjc, nej, cab hajxy tii tøø mnä'ägä paadiä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Joom mägu'ughajpä, cab hõjts tii tøø nnä'ägä paady.

⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Päda'ag yø'ø mdsaa y hajxy jimhaamby ja'a barcohahooyhaampiä pa'ahaam. Mänit hajxy jaduñ mbáadät.

Mänitä chaay hajxy jim jiaančh pädaacy. May ja'a hacx hajxy jiaančh tehñ yaghadjy. Cab hajxy hānajty miaya'añii coo ja'a tsaay hajxy hānajty jia wijtspädsøma'añ nøøjooty. ⁷ Mänitä Pedro ñāmaayyā ja'a Jesús ja'a jiamiøød, ja'a Jesús hānajty jiaančh tehñ chojpiä:

—Ja'a nWiindsøñhājtmhajxy yø'ø!

Tuunä Pedro jaduñ ñä'ä mädooy coo je'e Jiesūsä, mänitä wyitpägøøyy. Høxyø'øhuungmøød hajxy hānajty yhacxmach. Mänitä quiuhtøpxnajxy nøøjooty. Nøcxaamb hānajty pu'uwiing maa ja'a Jesúsän. ⁸ Ja'a jiamiøødhajxy, jii by hajxy miähmøøyy barcojooty. Mejypia'a mäwiingon hajxy hānajty yhacxjoomy. Jaduhñäda'a ja'a mejypia'a hajxy hānajty tøø ñähgue'egy mägo'xmetro. Hujts ja'a tsaay ja'a hacx hānajty miøødä. Mänitä tsaay hajxy pawich yajnøcxy mejypia'a barcojooty. ⁹ Mänit hajxy biarcopädsøømy. Mänitä juhñdy hajxy yhi jxy coo jim wyi'i tiøy pu'uwiing. Jimä Jesús hānajty yhacxtsa'ay. Jimä tsajcaagy hānajty yajcoonna'ay.

¹⁰ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mämín ja'a hacx hajxy mejtstägøøg, ja'a hajxy tøø mmáchäbä.

¹¹ Mänitä Pedro tiägøøguiumbä barcojooty. Mänitä tsaay pawich yajmejch mejypia'a. Mägo'x cu juxychägui'xmajtägøøg ja'a hacx hānajty jii by

tsaajiooty, haagä majatypä. Hujts ja'a tsaay hänajty, pero cabä hacx yajcøø'ch. ¹² Mänitä Jesús miänaañ:

—Minds hajxy cay.

Cab hajxy miäyajtøøyy pøn je'e. Tøø hajxy hänajty yhøxcapy coo je'e Jiesúsä. ¹³ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ja'a tsajcaagy hajxy miooyy møødä hacxtsa'ay.

¹⁴ Miädägøøghoocpä ja'a Jesús hajxy hänajty tøø yhixy mänaa hänajty tøø jiuypioquiän.

¹⁵ Coo hajxy quiaabiädøøyy, mänitä Jesús ja'a Simón Pedro ñämaayy:

—Simón, Juan miich mdeedyhajpy. Pønhøçhåda'a xmiaas tsojp, yø'ø njamiøødhájtäm o miich.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Mnajuøøby miich cooçh miich njuø'øy nebiä hajch nebiä puhya'ayän.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Yaghójcägøçhä nmeeghuunghajxy.

Ca'a mieeghuungä ja'a Jesús jaduhñ tiehm ñänøøm. Je'eduhñ ñänøøm coo ja'a Simón Pedro ja'a jäya'ayhajxy yajnahixó'øwät, ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy panócxäbä. ¹⁶ Mänitä Jesús miänáaḡumbä:

—Simón, nej, xchójpøch miichä.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Mnajuøøby miich cooçh miich njuø'øy nebiä hajch nebiä puhya'ayän.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Cueendähájtägøçhä nmeeghajxy.

¹⁷ Ja'a miädägøøghoocpä ja'a Simón Pedro ñämáayyḡumbä:

—Simón, nej, jaduñch xjwiø'øya nebiä hajch nebiä puhya'ayän.

Mänitä Pedro jiootmadiägøøyy coo miäyajtøøwa ja'a miädägøøghoocpä.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Cøxiä miičh mnajuø'øy. Mnajuøøby jaduñ cooch miičh njuø'øy nebiä hajch nebiä puhya'ayän.

Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Pues, yaghójcägøch ja'a nmeeghajxy. ¹⁸ Tehm tiøyháthøch miičh chaa nnámá'awät, coo hijty mdsucywiajyhatyñä, hamdsoo ja'a mwit hijty mbägø'øy. Mwädiyp hijty maa ja'a mjoot hijty choquiän. Pero coo hánajty tøø mmäjaaná, mänit mgø'ø mxajtøwa'añ. Mänitä wiinghána'c ja'a mwit xyajpägø'øwa'añ. Mänit xyajnøcxa'añ maa ja'a mjoot hánajty quia'a tsoquiän.

¹⁹ Paadiä Jesús jaduñ miänaañ nebiä Pedro jaduñ ñajuø'øwät neby hánajty yagho'oga'añii, nebiä Dios ja'a miäjaa jaduñ yajcähxø'øgät ja'a Pedrocøxpä. Mänitä Jesús ja'a Pedro ñämaayy:

—Jam hajxy wädjätäm.

²⁰ Mänitä Pedro quioowiimbijty. Mänitøch xy-hijxy coochä Jesús hánajty nbanøcpxä. Høøch, Juánghøch høøch. Høøchä Jesús hijty xjiaanč tehñ chojp. Høøch je'e häñaayy ja'a Jesús ja'a ñähmøjc mänaa højts ndsuugayyän. Høøch jaduñ nyajtøøw: “Wiindsón, pøn miičh jaduñ xye-gaamb.” ²¹ Coochä Pedro xyhijxy, mänitä Jesús miäyajtøøyy:

—Wiindsón, yø'øyá'ayäts, nej yø'øya'ay jiada'añ.

²² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ca'a myiichä mgüentä yø'ø pø chójpiøchä njoot jaduñ coo yø'øya'ay hñajty jiinä coochä ngädaactägätsät. Pero miich, panøcxägøch ja'a nmädia'agy.

²³ Mänitä mädia'agy jii wiädiyty maa ja'a jäya'ayhajxiän ja'a Diosmädia'agy hajxy panøcxpä cóogøch tyijy nga'a ho'oga'añ. Pero cabä Jesús jaduñ miänaañ cóogøch nga'a ho'oga'añ. Nøñ jaduñ miänaañ: “Ca'a myiichä mgüentä yø'ø pø chójpiøch ja'a njoot jaduñ coo yø'øya'ay hñajty jiinä cooch ngädaactägätsät.”

²⁴ Høøch, Juánghøch høøch. Tehñ tiøyhájthøch jaduñ tøø nhixy nébiøch chaa ngujaayän. Ñajuøøbiøchä njamiøødhajxy coochä tøyhajt nmøødá.

²⁵ Madiu'u ja'a Jesús jaduñ jiaançh tuuñ. Cábøch yam cøxiä tøø ngujaay. Cooch häxøpy cøxiä tøø ngujaay, cabä ndijy hädaa naaxwiimbä miädøyhádät. Amén.

El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe, Isthmus)

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Isthmus

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Guichicovi [mir], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Isthmus

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

4e564219-157f-5807-b810-47a15308b8b8